

NGECHUCHUARÜ NGÜEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naãe i Üünexü

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxïra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaã nangüexëëxü ga noxritama inaxügüãgu ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxügüxü ga naãnewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxügüxü ga naãnewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexechi ga norü ngüexügü ga yamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçex. Rü Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nanangüexëë ga yema duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü. ³ Rü yexguma marü yuwa ínadëxguwena ga nüma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügu rü nügü nangoxëëxü naxçex ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacüëxgüxüçex na aixcüma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxãcü na yixïxü i Tupana ãëxgacü íyixïxüwa. ⁴ Rü yexguma yema ngüexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxïxüçex ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Ípenanguxëëx i ngëma Tupanaãe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü!

⁵ Aixcūma nixī ga Cuáũ rū dexáwa duũxũgũxũ ínabaiũxẽẽxũ, natürü i pema rū táũtáma muxũ i ngunexũ nangupetü na Tupanaãe i Üünexũ tá pexna nguxũ –ñanagürü.

Daxũguxũ ga naãnewa naxũ ga Ngechuchu

⁶ Rũ yexguma nangutaquẽxegũgu ga yema norü duũxũgũ, rū Ngechuchuna nacagũ, rū ñanagürügü: –Pa Corix, ¿éxna ñoma tá nixī i ngunexũ i marü ícunawoxũ i nuã Yudũgũchiũãnewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxãrũ tomatama namaã itacuáxũcèx i ñãã tochiũãne? –ñanagürügü. ⁷ Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rū ñanagürü: –Pema rū taxucèxma nüxũ pecuáxchaũ i ñuxgu tá nixī i ngẽma ngunexũ, erü Chaunatüxicatama nüxũ nangèxma i pora na nüxũ naxunetaxũ i ngẽma ngunexũ i choxna naxcèx peçaxũ. ⁸ Natürü ngèxguma pexna nanguxgu i Tupanaãe i Üünexũ, rū tá pexũ naporaexẽẽ. Rũ tá ípechoxũ na nüxũ peyarüxugũexũcèx i chauchiga i Yerucharéũwa, rū guxũma i Yudéaanewa, rū Chamáriaanewa, rū ñuxmatáta guxũ i naãnewa nangu –ñanagürü. ⁹ Rũ yexguma yema ñaxguwena rū nüxũ ínadaunüyane ga norü ngúexũgũ, rū Tupana rū daxũguxũ ga naãnewa Ngechuchuxũ naga. Rũ wüxi ga caixanexũgu nayaxücu, rū yemaãcü tama wenaxãrũ nüxũ nadaugü. ¹⁰ Rũ yexguma Ngechuchuxũ ínadaunüyane ga daxũwa na naxũxũ, rū ngürüãchi natanüwa nangox ga taxre ga yatü ga icómüchiruxũ. ¹¹ Rũ ñanagürügü nüxũ: –Pa Yatügü i Gariréaanecũãx, ¿tüxcüũ daxũgu íperüdaunü? Erü daatama Ngechuchu ga petanüwa yexmacü rū

ñuxma Tupana daxûwa nagacü, rü ngêma ñuxma nûxû na pedauxû na ñuxãcü daxûwa naxûxû, rü ngêmaãcü tátama nixĩ i wena núma naxûxû –ñanagürügü.

Yudachicüü nanayauxgü ga Matía

¹² Rû yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxû na Tupanaãrû puracü naxügüxúcèx, rü nûxna ínixĩ ga guma mèxpúne ga Oríbunecügu ãegane. Rû Yerucharéücèx nawoegu. Rû guma ñanearü yaxû nûxna ga guma mèxpúne rü wüxi ga kilómetru nixĩ. ¹³ Rû yexguma Yerucharéüãrû ñãnewa nangugügu, rü nagu nachocu ga guma ñ ga nagu napegüne. Rû dauxna naxĩgü naxcèx ga yema ucapu ga taxû ga nagu napegüxû. Rû nûmagü nixĩ ga Pedru, rü Cuáû, rü Chaütiágu, rü Aüdré, rü Piripi, rü Tumachi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Chimáû ga Ipóraãécüücü, rü Yuda ga Chaütiágu naêne. ¹⁴ Rû guxûma ga nûmagü rü guxüguma nangutaquëxegüxû na wüxigu nayumüxëgüxúcèx namaã ga Ngechuchueneëgü, rü ngĩmaã ga María ga Ngechuchu naë, rü ñuxre ga togü ga ngexügü. ¹⁵ Rû guxûma ga yema ngunexügügu rü nangutaquëxegüxû ga yema yaxögüxû. Rû 120 nixĩ. Rû wüxi ga ngunexügu ga Pedru rü inachi ga norü ngãxütanüwa, rü ñanagürü: ¹⁶ –Pa Chomücügüx, marü ningu ga yema Tupanaãe i Üünexû nuxcüma Dabíxû muxû na naxümatüãxúcèx nachiga ga Yuda ga namaãrû cuèxruû ixixû naxcèx ga yema duüxügü ga Ngechuchuxû iyauxgüxû. ¹⁷ –Rû tatanüxüchirëx nixĩ ga Yuda, rü nûma rü ta taxrüû ñãã Tupanaãrû puracüwa napuracü ga noxrix.

18 —Natürü nüma ga Yuda rü bexma Ngechuchuxü ínaxuaxü. Rü yemacèx ga ãëxgacügü rü nüxü nanaxütanü. Natürü yixcama ga Yuda rü naxcèx ínicuèx ga yema chixexü ga naxüxü, rü yemacèx nanataeguxëë ga yema dīëru. Rü yemawena rü nügü nawëxnaxã rü naïtanüwa nügü narütáe. Rü yexguma duüxügü nadaexügügu rü inanago, rü niwãïxpütüwe rü ínayixü ga naünüta. Rü yema dīëru ga nataeguxëëxümaã ga ãëxgacügü rü naxcèx nataxe ga wüxi ga naãne. ¹⁹ —Rü nüxü nacuáchigagü ga guxüma ga Yerucharéüçüãx, rü yemacèx Achédamagu nanaxüéga ga yema naãne. Rü ngëma nixĩ i “Nagüchitaü” ñaxüchiga. ²⁰ —Rü Wiyaegüarü poperawa yemachiga nanaxümatü ga Dabí, rü ñanagürü:

“Yixrüma rü ngëma natá ya napata, rü taxúema nagu pe”,

ñanagürü. Rü toxnamana i ngëma poperawa rü ñanagürü ta:

“Rü name nixĩ na togue naxüxü i ngëma norü puracü”,

ñanagürü. ²¹⁻²² —Rü nuã tatanüwa nangëxmagü i ñuxre i yatügü ga guxüguma tüxü ümücügüxü ga yexguma tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü nümagü rü tawe narüxĩ ga noxritama Cuáü Ngechuchuxü íbaïexëëgu rü ñuxmata yema ngunexü ga daxüguxü ga naãnewa naxüxgu. Rü name nixĩ i ngëmatanüwa na nayaxuxü i wüxi i Yudachicüüxü na tamücü yiïxüçèx rü tarüü nüxü yaxuxüçèx i ñuxãcü wena na namaxüxü ya Ngechuchu. ²³ Rü yemawena rü nüxü naxunetagü ga taxre ga yatügü. Rü wüxi nixĩ ga Yúche ga Yuchugu ãëgaxü ga Bachabámaã naxugüxü. Rü

Matía nixĩ ga to. ²⁴⁻²⁵ Rũ ñaãcü nayumüxëgü: —Pa Corix, cuma nüxũ cucuèx i guxũma i duũxũgüarũ maxũ. ¡Rũ ñuxma rü toxũ nawëx i ngëxürüüxũ i cuxcèx mexũ i ñaã taxrewa na cunamuxüçèx rü nũma na naxüãxüçèx i ñaã puracü ga Yuda ítáxũ ga yexguma norü poxcuwa naxũxgu! —ñanagürügü. ²⁶ Rũ wüxi ga dïeru ga cuèxruũ ngĩxũ nañanagügü na yemawa nüxũ nacuèxgüxüçèx ga ngëxürüüxũ ga yema taxre tá na ixücuxũ. Rũ Matíagu nangu na yangucuchixüçèx. Rũ yexgumatama rü yema 11 ga duũxũgü ga Ngechuchu imugüxũtanügu naxã ga Matía.

2

Ínangu ga Tupanaãe i Üünexũ

¹ Rũ nawa nangu ga yema Yudíugüarũ peta ga Pëtecóstege äegaxũ. Rũ yema ngunexũgu rü guxũma ga yema yaxõgüxũ rü wüxi ga nachicawa nangutaquëxegü. ² Rũ ngürüãchi daxüwa ne naxũ ga wüxi ga naga ñoma wüxi ya buanecü ya taxüchicü icuxcugurüũ, rü guxũne ga guma ï ga nawa nayexmagünegu nayaxũga. ³ Rũ naxcèx nangox ga üxüema ga ñoma naconügüraũxũ. Rũ yema üxüema rü nügüna nixĩgü, rü wüxichigü ga yema yaxõgüxũna ninguchigü. ⁴ Rũ guxũma ga yema yexmagüxũ rü Tupanaãxë ga Üünexũ nüxna nangu. Rũ yema Naãe i Üünexũ yadexagüxëxũãcũma inanaxügüe ga to ga nagawachigü na yadexagüxũ. ⁵ Rũ yema ngunexũgügu rü yema petacèx Yerucharéüwa nayexmagü ga muxũma ga toxnamana ne ïxũ ga Yudíugü ga Tupanaga ñnüëxũ ga guxũ ga togü

ga nachiũãnewa ne ĩxũ. ⁶ Rũ yexguma nũxũ naxĩnũẽgu ga ñuxãcũ na yadexagũxũ ga yema yaxõgũxũ, rũ nangutaquẽxegũ ga muxũma ga yema duũxũgũ ga toxnamana ne ĩxũ. Rũ nabaixãchiãẽgũ yerũ yema yaxõgũxũ rũ wũxichigũ ga yema togũ ga duũxũgũgawachigũ nidexagũ.

⁷ Rũ yema na poraãcũ nabaixãchiãẽgũxũcèx, rũ nũgũmaã rũ ñanagũrũgũ: —¿Tama ẽxna Gariréanecũãx yixĩgũxũ i guxũ i ñaã duũxũgũ i tagawa idexagũxũ? ⁸ —¿Rũ ñuxãcũ ẽxna i nũxũ ixĩnũẽxũ i wũxichigũ i yixema i taga i nawa iyaexũwa na yadexagũxũ? ⁹⁻¹¹ —Yixema tixĩgũ i Pártiaanecũãx, rũ Médiaanecũãx, rũ Eraũãnecũãx, rũ Mechopotámiãanecũãx, rũ Yudeãanecũãx, rũ Capadochíaanecũãx, rũ Põtuanecũãx, rũ Áchiaarũ naãnecũãx, rũ Piríquiaanecũãx, rũ Paũpíríiaanecũãx, rũ Equituarũ naãnecũãx, rũ Díbiaarũ naãnecũãx i Chirenecũãx. Rũ tatanũwa nangẽxma ta i duũxũgũ i Crétaanewa rũ Arábíaarũ naãnewa ne ĩxũ. Rũ ñuxre i yixema rũ Dumacũãx i Yudíugũ tixĩgũ. Rũ nuã tatanũwa nangẽxma ta i Dumacũãx i tama Yudíugũ ixĩgũxũ natürũ tacũmagu ĩxũ. Rũ guxãma rũ nũxũ taxĩnũẽ na wũxichigũ i tagawachigũ na yadexagũxũ i ñaã ngũexũgũ. Rũ tagawa tamaã nũxũ nixugũe i ñuxãcũ na namexẽchixũ ya Tupana —ñanagũrũgũ.

¹² Rũ guxũma poraãcũ nabaixãchiãẽgũ, rũ tama nũxũ nacuẽxgũ ga ñuxãcũ na yĩxũ ga yema. Rũ nũgũna nacagũe, rũ ñanagũrũgũ: —¿Tacũchiga nixĩ i guxũma i ñaã? —ñanagũrũgũ. ¹³ Natürũ ga togũ rũ nũxũ nacugũecũraxũ, rũ ñanagũrũgũ: —Nangãxẽmare rũ ngẽmacèx nixĩ i ngẽmaãcũ yadexagũxũ —ñanagũrũgũ.

Pedruarü dexa

¹⁴ Rü yexguma inachi ga Pedru namaã ga yema 11 ga namücügü, rü tagaãcüma ñanagürü: —Pa Yudiügü i nuxma Yerucharéügu naxiãnexü rü Pa Nuãcüãxgüx, jrü dücax, meã iperüxĩnüë i ñaã tá pemaã nüxü chixuxü! ¹⁵ —Rü ñaã chomücügü rü tama nangãxë i pema nagu perüxĩnëxürüü, erü pèxmamatama nixĩ rü ngexwacèx 9 arü orawa nangu. ¹⁶ —Natürü ñaã ñuxma nüxü pedauxü nixĩ ga yema Tupanaärü orearü uruü ga Yoé marü nüxü ixuchigaxü ga yexguma ñaxgux:

¹⁷ “Rü ñanagürü ya Tupana: ‘Ngẽma nawa iyacuáxü i ngunexügügu rü guxü i duüxügütanüwa tá chanamu i Chauãë i Üünexü, rü penegü rü pexacügü rü tá chauchigagu nidexagü. Rü choma rü tá chayangoxetüxëë i perü ngextüxüxügü rü tá nüxü nadaugü i ngẽma tá nüxü chawéxü. Rü perü yaguãxgümaã tá chidexa i nanegüwa. ¹⁸ Rü chorü duüxügütanüwa tá chanamu i Chauãë i Üünexü i ngẽma ngunexügügu, rü tá chauchigagu nidexagü. ¹⁹ Rü naãnetüwewa tá ichanawëx i mexügü i taguma nüxü idauxü. Rü ñoma i naãnewa tá ichanawëx i cuèxruügü i nagü, rü üxüema, rü taemaxü. ²⁰ Rü üèxcü rü tá nixoema rü tauemacü rü tá nagürüü naduema naxüpa na wenaxärü núma naxüxü ya Cori. Rü ngẽma ngunexü i nagu núma naxüxü, rü wüxi i ngunexü i mexëchixü tá nixĩ. ²¹ Rü guxãma ya yixema Corina çaxe na tüxü nangüxëëxücèx, rü tá tamaxë’”,

ñanagürü ga yema orewa. ²² Rü ñanagürü ga

Pedru: —Pa Duŭxŭgŭ Pa Yudíugŭx, ĵiperŭxĩnŭē i ñaã ore! Rŭ pema rŭ meãma nŭxŭ pecuèx rŭ Ngechuchu ga Nacharétucŭãx rŭ guma nixĩ ga wŭxi ga yatŭ ga Tupana pepèxewa nŭxŭ yaxucŭ na Nanexŭchi yĩxŭ. Rŭ yemacèx ga Tupana rŭ norŭ poramaã nŭxŭ nanaxŭxèē ga muxŭma ga mexŭgŭ rŭ cuèxruŭgŭ ga noxri taguma nŭxŭ idauxŭ. ²³ —Rŭ Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducèx nayuxŭcèx yerŭ yemaãcŭ nanaxŭxchaŭ ga Tupana, rŭ yemaãcŭ nagu narŭxĩnŭ ga noxri tauta naxŭxgux ga naãne. Rŭ pema penamu ga yatŭgŭ ga tama yaxŭgŭxŭ na yayauxgŭãxŭcèx rŭ curuchawa na yapotagŭãxŭcèx. Rŭ yemaãcŭ penayuxèē. ²⁴ —Rŭ woo nayuchirèx natŭrŭ tama yexma nayacuèx, yerŭ Tupana wena nanamaxèē rŭ ínanadaxèē. Rŭ yemaãcŭ ga yema yu rŭ taxuacŭma marŭ nŭxŭ narŭporamaèēcha. ²⁵ —Yerŭ ga ãëxgacŭ ga Dabí rŭ Ngechuchuchigagu nidexa, rŭ ñanagŭrŭ:

“Guxŭguma nachauxŭtagu ya Cori ya Tupana rŭ choxŭ narŭngŭxèē na taxucèxma chaxoe-gaãxŭcèx. ²⁶ Rŭ yemacèx marŭ chataãē rŭ taãèxŭ ga oremaã chidexa. Rŭ choma nŭxŭ chacuèx na mexŭ tá choxŭ ŭpetŭxŭ i ngèxguma chayŭxgux. ²⁷ Erŭ cuma tãŭtãma yuexŭchicawa choxŭ cutèx, rŭ tãŭtãma cunaxwèxe na yayixixŭ i chaxune i choma ya Cune ya Ŭñecŭ na chiŭxŭ. ²⁸ Marŭ choxŭ nŭxŭ cucuèxèē i ñuxãcŭ tá chanayaxu i maxŭ i taguma gŭxŭ, rŭ tá poraãcŭ choxŭ cutaãèxèē, erŭ chomaã tá icurŭxãŭx”, ñanagŭrŭ ga Dabí. ²⁹ Rŭ ñanagŭrŭ ga Pedru: —

Pa Chaueneëgüx, rü aixcüma pemaã nüxü chixu na nayuxü ga nuxcümaücü ga tórü ãëxgacü ga Dabí, rü marü inatèx, rü ñuxma rü ta tatanüwa nangëxma i naxmaxü. ³⁰ –Natürü nüma ga Dabí rü wüxi ga Tupanaârü orearü uruü nixí. Rü yemacèx nüxü nacuèx rü wüxi ga nataa tá nixí i ãëxgacü ya Cristuxü ingucuchicü, yerü ga Tupana rü yemaãcü namaã inaxuneta. ³¹ –Rü yemacèx nuxcümaxüchima ga Dabí rü ñoma marü nüxü nadauxuchixürüü nüxü nixu rü Cristu rü tá yuwa ínarüda rü täütáma naxmaxüwa nangëxmaëcha rü täütáma niyixi i naxüne. ³² –Rü ñuxma ya Tupana rü marü wena nanamaxëë ga guma Ngechuchu, rü guxâma ga toma rü nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rü ngëmacèx pemaã nüxü tixuchiga. ³³ –Rü Tupana rü daxüguxü ga naãnewa nanaga na norü tügüncüwawa yanatoxücèx. Rü Tanatü ya Tupana rü marü nüxna nanamu ga Naãë i Üünexü ga nuxcüma nüxü yaxuxü rü tá nuã na namuãxü. Rü ñuxma ya yima Ngechuchu rü núma totanüwa nanamu i ngëma Naãë i Üünexü. Rü ngëma Naãë nuã üxü nixí i ñuxma nüxü pedauxü rü nüxü pexĩnüëxü. ³⁴⁻³⁵ –Rü taguma daxüwa naxü ga Dabí, natürü nümatama rü ñanagürü:

“Tupana rü chorü Cori ya Cristumaã nüxü nixu rü ñanagürü: ‘¡Rü chorü tügüncüwawa rüto ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxëë i curü uwanügü!’ ”

ñanagürü. ³⁶ Rü ñanagürü ga Pedru: –Name nixí i guxâma i pema i Yudíugü na nüxü pecuèxgüxü rü guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacü, rü Tupana rü marü perü Cori ya Cristuxü nayaxixëë

—ñanagürü ga Pedru. ³⁷ Rū yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü poraäcü nanaxixächiäëgü. Rū Pedruna nacagüe, rü yema togü ga Pedrumücügüna rü ta nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Rü tacü tá taxüexü i ñuxmax, Pa Toeneëgüx? —ñanagürügü. ³⁸ Rū Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü Tupanacëx pedaügüe rü Ngechuchuëgagu ípebaiü na pexü nüxü nangechaüxücëx i perü pecadugü ya Tupana! Rū Tupana tá pexna nanamu i Naãe i Üünexü. ³⁹ —Rü ñaã Tupanaärü uneta, rü pexcëx nixĩ, rü pexacügücëx, rü guxü i duüxügü i yaxüwa ngëxmagüxücëx nixĩ. Erü guxü i duüxügü i tórü Cori ya Tupana nügüxütawa naxcëx çaxücëx nixĩ i ngëma uneta —ñanagürü ga Pedru. ⁴⁰ Rū yema oremaã rü muxüma ga to ga oremaã nayaxucuxëgü ga Pedru, rü ñanagürü: —¡Nüxna pixígachi i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxücëx! —ñanagürü. ⁴¹ Rū yema duüxügü ga naga ĩnüëxü ga yema ore ga Pedru namaã nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rū yema ngunexügu rü poraäcü nayexera ga na yamuxü ga yema yaxögüxü. Rū 3,000 ga duüxügü nixĩ ga Ngechuchuaxü yaxögüxü ga yexguma. ⁴² Rū yema yexwacëx yaxögüxü rü guxüguma inarüxĩnüë ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imügüxüärü ngüxëëtae. Rū meã nügümaã nangaügü ga norü yemaxügü. Rū guxüguma nayumüxëgüxü rü chibücëx nangutaquëxegüxü.

Yema yaxögüxü rü aixcüma nügü nangechaxügü

43 Rū yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaärŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ yexguma yemaxŭ nadaugŭgu ga togŭ ga duŭxŭgŭ, rŭ poraãcŭ nabaixãchiãegŭ ga guxŭma. 44 Rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ, rŭ wŭxigu narŭxŭnŭê. Rŭ meã nŭgŭmaã nangaugŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. 45 Rŭ namaã nataxegŭxŭ ga norŭ naãnegŭ rŭ guxŭma ga togŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. Rŭ nŭgŭmaã ngŭxŭ nitoyegŭxŭ ga yema dŭeru yexgumarŭŭ na ñuxre natŭmawexexŭ ga norŭ ònatanŭ ga wŭxichigŭ. 46 Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu tupauca ga taxŭnewa nangutaquẽxegŭxŭ, rŭ chibŭcèx nangutaquẽxegŭxŭ ga napatagŭwa, rŭ taãẽãcŭma nŭgŭmaã nachibŭexŭ. 47 Rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nicuèxŭŭgŭxŭ. Rŭ guxŭma ga yema ìãnecŭãx rŭ nŭxŭ nangechaŭgŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ wŭxichigŭ ga ngunexŭgu rŭ nimuẽtanŭ ga duŭxŭgŭ ga yaxŭgŭxŭ, yerŭ nŭma ga Cori ga Ngechuchu rŭ nŭxŭ narŭngŭxèê na nayauxgŭãxŭcèx ga norŭ maxŭ i taguma gŭxŭ.

3

Naxcèx nitaane ga wŭxi ga yatŭ ga chixeparacŭ

1 Rŭ wŭxi ga ngunexŭgu ga Pedru rŭ Cuáŭ rŭ tomaẽxpŭxarŭ oragu ga yáuanecŭ rŭ tupauca ga taxŭnewa naxŭ, yerŭ yema nixŭ ga yumŭxèärŭ ora. 2 Rŭ yéma guma tupauca ga taxŭnewa nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga norŭ bucŭmatama chixeparacŭ. Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu rŭ natanŭxŭgŭ rŭ guma tupauca ga taxŭneärŭ ìãx ga Mexèchixŭgu ãegaxŭgu nayamugŭxŭ, na dŭerucèx

ínacaüüxücèx nüxna ga duüxügü ga guma tupauca ga taxünegu chocuxüxü. ³ Rŭ yexguma Pedru rŭ Cuáüxü nadèuxgux ga tupauca ga taxünegu na nachocuxü, rŭ guma chixeparacü rŭ nüxü nawémèx rŭ dīerucèx nüxna naca. ⁴ Rŭ Pedru rŭ Cuáü meāma nüxü narüdaunü, rŭ Pedru rŭ ñanagürü nüxü: —¡Toxü nadawenü! —ñanagürü. ⁵ Rŭ nüma ga yatü rŭ nüxü nadawenü, yerü nüma nüxü nacuèxgu rŭ chi tacü nüxna naxägü. ⁶ Natürü ga Pedru rŭ ñanagürü nüxü: —Choxü nataxuma i dīeru. Natürü ngēma choxü ngèxmaxü tá cuxna chaxā. Rŭ naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucüāx cuxü chamu, rŭ jinachi rŭ ixü! —ñanagürü. ⁷ Rŭ yema ñaxguwena ga Pedru, rŭ norü tŭgünemèxègu nayayauxāchi, rŭ inanachixèè, rŭ yexgumatama napora ga namèxtüxügüwa rŭ nacutügüwa. ⁸ Rŭ nayuxnagü rŭ inachi, rŭ inanaxügü na iyaxüxü. Rŭ nümatama iyaxüācūma Pedru rŭ Cuáüwe tupauca ga taxünegu naxücu. Rŭ nanayuxnagüane rŭ Tupanaxü nicuèxüü. ⁹ Rŭ guxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga na íyaxüxü, rŭ Tupanaxü na yacuèxüüxü. ¹⁰ Rŭ poraācü nabaixāchiāègü ga duüxügü naxcèx ga yema nüxü ngupetüxü ga guma yatü. Yerü nüxü nacuèxgü ga na guma yīxü ga tupauca ga taxüneärü ñāx ga Mexèchixügu āegaxüwa rŭtooxüchirécü rŭ yéma dīerucèx ícacü.

Tupaucacüwawa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóüarü Üpetüchicagu āégaxüwa nidexa ga Pedru

¹¹ Rŭ guma chixeparachirécü ga marü naxcèx yataanecü, rŭ tama Pedru rŭ Cuáüna nixügachichaü. Rŭ guma tupauca ga

taxñecuwawa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga “Charomóúârü Üpetüchicagu” ãegaxŭ. Rŭ yema chopetüchicawa rŭ Pedru rŭ Cuáüçèx naxĩtaquẽxe ga guxŭma ga duũxŭgŭ yerü poraãcü nabaixãchiãegŭ. ¹² Rŭ yexguma Pedru nüxŭ dèuxgu ga yema duũxŭgŭ ga yéma naxcèx ìtaquẽxegŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ nüxŭ: —Pa Chautanüxŭgŭ i Yudíugŭx, ¿Tüxcŭü pebaixãchie namaã i ngẽma ñãã yatümaã ngupetüxŭ? ¿Rŭ tüxcŭü toxŭ perüdaunü ñoma torü poramaã rŭ torü mexŭmaã tanamexẽxŭrŭü? ¹³ — Nuxcŭmaügŭcü ga tórü oxigŭ ga Abráü rŭ Ichaá rŭ Acobu rŭ togŭ ga tórü oxigŭ rŭ nüxŭ nayaxögŭ ga Tupana. Rŭ yimatama Tupana nixĩ ya ñuxma Ngechuchuxŭ taxẽcü, na guxŭârü yexera yĩxüçèx. Rŭ gumatama Ngechuchu ya Tupanaârü ngüxẽerü ixĩcü nixĩ ga pema ãëxgacü ga Piratuxŭtawa penagagŭcü. Rŭ yexguma nüxŭ yangéxchaŭgu ga Piratu, rŭ pema rŭ tama penaxwèxegŭ ga na yangéãxŭ. ¹⁴ —Pema rŭ tama penaxwèxe ga na Íanguxuchixŭ ga guma üüncü ga aixcŭma mecü ga Ngechuchu, natürü naxcèx ipeca na pexcèx Íanguxuchixẽãxŭçèx ga wüxi ga máëtaxŭ. ¹⁵ —Rŭ yemaãcü pematama peyamèxgŭ ga guma Ngechuchu ya tüxŭ maxèxècü. Natürü ga Tupana rŭ wena nanamaxẽ. Rŭ toma nixĩ ga nüxŭ tadaugŭxŭ ga wena na namaxŭxŭ. ¹⁶ —Rŭ ñãã yatü ga chixeparachiréxŭ i pema nüxŭ pedauxŭ rŭ nüxŭ pecuáxŭ rŭ marü naxcèx nitaane erü Ngechuchuaxŭ nayaxõ. Rŭ ngẽma Ngechuchuaxŭ na yaxõõxŭçèx nixĩ i naxcèx yataanexŭ ngẽma ñuxma guxãma i pema

nüxü pedauxürüü. ¹⁷ –Rü dücax i ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü yexguma pema rü wüxigu perü äëxgacügümaã peyamëxgügu ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuëxgü ga tacü na pexüexü. ¹⁸ – Natürü ga Tupana rü yemaãcü nayanguxëë ga yema uneta ga nuxcüma nümatama nüxü yaxuxü nawa ga guxüma ga norü orearü uruügü. Yerü yema norü ore ga ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá ngúxü ninge”,

ñanagürü. ¹⁹⁻²⁰ –Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü nüxü peyaxögü na nüma pexü ínapiãxücèx i perü pecadugü. Rü ngëxguma i nüma rü tá pexü nataãëgüxëë, rü tá núma nanamu ya Ngechuchu ga noxritama naãne ixügügu pexcèx nüxü naxunetacü na perü äëxgacü ya Cristu na yïixücèx. ²¹ –Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwëxe i daxügüxü i naãnegu na naxãüxü ya Ngechuchu ñuxmatáta nüma ya Tupana wena namexëëãgu i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü. Yerü yemaãcü nixĩ ga nüxü yaxuxü ga Tupana nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga ixüünexü. ²² –Rü Moïché rü tórü oxigümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Rü perü Cori ya Tupana rü petanüwa tá nüxü naxuneta i wüxi i norü orearü uruü i chauxrüü ixĩxü. Rü name nixĩ na naga pexĩnëxü i guxüma i ngëma pemaã nüxü yaxuxü. ²³ Rü texé ya tatanüwa tama naga ñnuxë i ngëma orearü uruü, rü tá tüxü ínátëxüchi i tatanüwa”,

ñanagürü ga Moïché. ²⁴ –Rü Chamue rü guxüma ga togü ga Tupanaãrü orearü uruügü ga naweama

ügüxü rü ta nüxü nixugüe ga tacü tá na üpetüxü i ñomaücüü. ²⁵—Rü nuxcümamaxüchima ga Tupana rü tórü oxi ga Abráümaã nüxü nixu rü ñanagürü: “Rü wüxi i cutaa tá nixĩ i nüxü rüngüxëxü i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnecüãx”, ñanagürü. Rü yemaãcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü. Rü pemaã nüxü chixu i ñuxma, rü pexcëx nixĩ ga yema unetagü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüwa tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. ²⁶—Rü pemaã nüxü chixu Pa Chautanüxügü i Yudíugüx, rü yexguma Tupana wena namaxëëgu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwaxira nanamu na pexü nangüxëxücëx, erü nanaxwëxe i wüxichigü i pema na nüxü perüxoexü i pecümagü i chixexü — ñanagürü ga Pedru.

4

Äëxgacügüpëxewa nayexmagü ga Pedru rü Cuáü

¹ Rü yexguma duüxügümaã íyadexagügu ga Pedru rü Cuáü, rü yexgumayane yéma nangugü ga guma tupauca ga taxüneärü purichíaarü äëxgacü, rü paigü, rü Chaduchéugü. ² Rü Pedru rü Cuáümaã nanuë ga paigü yerü duüxügüxü nangüexëë ga na marü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü naxrüü tá ta wena namaxëxü i guxüma i duüxügü i marü yuexü. ³ Rü ínanayauxü, rü poxcupataügu nanawocu ñuxmata moxüãcü, yerü marü nayáuane. ⁴ Natürü muxüma ga yema duüxügü ga nüxü ñnüëxü ga yema Tupanaärü ore rü nayaxögü. Rü 5000 wa nangu ga yatüxüxica ixugügu. ⁵ Rü moxüãcü

Yerucharéŭwa nangutaquēxegü ga Yudíugüarü ãēxgacügü namaã ga naerugü, rü ngüxēēruŭgü ga ore ga mugüwa nguxēētaegüxŭ. ⁶ Rŭ yéma nayexma ta ga Aná ga paigüeru ixĩcŭ, rü Caipá, rü Cuáŭ, rü Areyáŭdru, rü guxŭma ga yema togü ga paigü ga paigüerutanŭxŭ ixĩgüxŭ. ⁷ Rŭ nanamu na naxŭtawa nagagüãxŭcèx ga Pedru rü Cuáŭ. Rŭ yexma norü ngãxŭtanügu nanachigüxēē rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé pexŭ tamu, rü texé pexna tanaxã i pora na penamexēēxŭcèx i ñaã yatü? —ñanagürügü. ⁸⁻⁹ Rŭ Pedruwa nayexma ga Tupanaãē ga Üünexŭ rü nanaporaxēē. Rŭ yemacèx ga Pedru rü nanangãxŭ, rü ñanagürü: —Pa Īãneärü Ñēxgacügüx, rü Pa Yudíugüarü Ñēxgacügüerugüx, rü ñuxma toxna naxcèx peca naxcèx ga norü mexēē i ñaã chixeparachiréxŭ erü nüxŭ pecuáxchaŭ ga ñuxãcü na namexŭ. ¹⁰ —Rŭ ñuxma tá pemaã nüxŭ tixu na nüxŭ pecuáxŭcèx i guxãma i pema rü nüxŭ nacuèxgüxŭcèx i guxŭma i tatanŭxŭgü i Yudíugu. Rŭ ñaã yatü i ñuxma pepèxewa ngèxmaxŭ rü Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucŭãx nixĩ ga namexēēcŭ. Rŭ guma nixĩ ga pema curuchawa peyapotacŭ rü peyuxēēcŭ. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxēē. ¹¹ —Rŭ gumatama Ngechuchu nixĩ ga pema nüxŭ pexoecŭ. Natürü ga Tupana rü nayamucuchi na guxŭarü ãēgacŭ yixixŭcèx. ¹² —Rŭ yima Ngechuchuxicatama nixĩ ya tórü maxēxēēruŭ, erü yixicatama nixĩ ga Tupana nüxŭ unetacŭ i ñoma i naanewa na tüxŭ namaxēēxŭcèx —ñanagürü ga Pedru. ¹³ Rŭ yexguma yema ãēxgacügü nüxŭ daugügu ga

ñuxãcũ tama muñẽãcũma na yadexagũxũ ga Pedru rü Cuáũ, rü nabaixãchiãẽgũ, yerũ nüxũ nicuèxãchitanũ ga tama meã poperaxũ na yacuáxũ rü puracũtanũxũmare yixĩgũxũ. Rũ aixcũma nüxũ nicuèxãchitanũ ga Ngechuchuarũ ngũexũgũ na yixĩgũxũ. ¹⁴ Rũ ñũxũchi nüxũ nadaugũ ta ga guma yatũ ga rümecũ ga Pedru rü Cuáũxũtagu na nachixũ. Rũ yemacèx ga yema ãẽxgacũgũ rü taxuacũma ñuxũ ñanagürũgũẽga nachiga ga yema ngupetũxũ. ¹⁵ Rũ yexguma ga yema ãẽxgacũgũ rü Ínamuxũ ga yema Ínangutaquẽxegũxũwa, rü nüxĩcatama nügũmaã nidexagu. ¹⁶ Rũ ñanagürũgũ: —¿Tãcũ tá namaã ixũexũ i ñãã yatũgũ? Erũ guxũma i Yerucharẽcũãx i duũxũgũ rü nüxũ nacuèxgũ i ngẽma mexũ i taxũ i naxũgũxũ, rü taxuacũma itayacũx. ¹⁷ —Natürũ ngẽma na tama yexeraãcũ duũxũgũtanũwa nanguchigaxũcèx i ngẽma ngupetũxũ, jrũ ngĩxã tanamuñẽxẽẽ na ñũxmawena rü taxũemaãma ngẽma Ngechuchuchigagu yadexagũxũcèx! —ñanagürũgũ. ¹⁸ Rũ wenaxãrũ Pedru rü Cuáũcèx nacagũ, rü nüxna naxãga na tama Ngechuchuchigamaã yadexagũxũcèx, rü bai i texèxũ na nangũexẽẽxũcèx i nachiga. ¹⁹ Natürũ ga Pedru rü Cuáũ rü nanangãxũgũ, rü ñanagürũgũ: —¡Nagu perũxĩnũẽ i pematama! ¿Rũ namexũ i Tupanapẽxewa na pega taxĩnũèxũ rü èxna Tupanaga taxĩnũèxũ? ²⁰ —Erũ toma rü taxuacũma nüxũ tarũxoe na nüxũ tixuxũ ga yema nüxũ tadaugũxũ rü nüxũ taxĩnũèxũ —ñanagürũgũ. ²¹ Rũ yexguma ga yema ãẽxgacũgũ rü nayaxãxũnegũ rü yemaãcũ Ínamugũ, yerũ nataxuma ga tãcũcèx

na napoxcueãxũ rü duũxügũxũ namuũẽ, yerü guxũma ga duũxügü rü Tupanaxũ nicuèxüügü naxcèx ga yema nüxũ ngupetũxũ ga guma yatü ga chixeparawa rümecü. ²² Rü guma yatü ga yemaãcü Tupanaãrũ poramaã naxcèx itaanecü, rü 40 arü yexera nixĩ ga norü taunecü.

Yema yaxõgũxũ rü Tupanaarü ngũxẽẽcèx ínacagü

²³ Rü yexguma marü ínamuxũãxgu, rü Pedru rü Cuáũ rü namücügü íyexmagũxũwa naxĩ. Rü namaã nüxũ nixugüe ga guxũma ga yema ore ga Yudíugüarü ãẽxgacügü rü paigüarü ãẽxgacügü namaã nüxũ ixuxũ. ²⁴ Rü yexguma Pedru rü Cuáũxũ naxĩnũẽgu ga namücügü, rü guxũma wüxigu nayumüxẽgü rü Tupanamaã nidexagü rü ñanagürügü: —Pa Corix, cuma cunaxü ga daxügũxũ ga naãne rü ñoma ga naãne, rü taxũ i taxtũ, rü guxũma i tacü i nawa ngẽxmaxũ. ²⁵ —Rü cumatama nixĩ ga nuxcüma Cuãẽ i Üünexũxũ cumuxũ na curü ngũxẽẽruũ ga Dabíwa yanadexaxũcèx rü ñaxũcèx:

“¿Tüxcüũ ínipuræ i ñoma i naãnecũãx i duũxügü i tama yaxõgũxũ? ¿Rü tüxcüũ ngẽma natücèxmamare íxĩgũxũgu narũxĩnũẽ i guxũ i nachiuãnecũãx? ²⁶ —Nümagü i nachiuãnegüarü ãẽxgacügü rü Tupanamaã nanuẽ, rü nügümaã nangutaquẽxegü na wüxigu nügümaã nagu naxĩnũẽxũcèx na ñuxãcü tá nüxũ na nayexeragũxũcèx ya Cori ya Tupana rü Nane ya nüxũ naxunetacü ya Cristu”,

ñanagürü. ²⁷ —Rü aixcüma nixĩ ga ñoma ga ñãnewa ga ãẽxgacügü ga Erode rü Piratu

ga nangutaquëxegüxü namaã ga to ga nachiuãnegüctüãx rü totanüxü ga Yudüügü, na chixexü naxügüxüçèx namaã ya curü ngüxëëruü ya üüncü ya Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuxunetacü. ²⁸ –Rü yemaãcü ga nümagü rü nayanguxëë ga guxüma ga yema cuma nuxcümama nagu curüxüñüxü rü nüxü cuxunetaxü rü tá na yanguxü. ²⁹ –¡Rü dücax, Pa Corix, cuma nüxü cucuèx na ñuxãcü toxü naxãxünegüxü! Toma nixi i curü ngüxëëruüügü rü tanaxwèxe na toxü cuporaexëëxü na tama tamuüëãcüma nüxü tixuxüçèx i curü ore. ³⁰ –¡Rü curü poramaã nameëxëë i duüxüügü i idaaweexü! ¡Rü duüxügüxü nawëx i cuèxruüügü i curü poramaã cuxüxü i naegagu ya curü ngüxëëruü ya üüncü ya Ngechuchu! –ñanagürügü. ³¹ Rü yexguma yumüxëwa nüxü nachauegu, rü guma ñpata ga nawa nangutaquëxegüne rü naxiãxãchi. Rü Tupanaãë i Üünexü rü nüxna nangu ga guxüma. Rü tama namuüëãcüma nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore.

Yema yaxõgüxüãrü yemaxügü rü guxüãrü nixi

³² Rü namu ga yema yaxõgüxü. Rü guxüma rü wüxigu narüxüñüë. Rü taxuüma nagu narüxüñü ga noxrüicatama na yixü ga norü yemaxügü, natürü guxüma ga namücügümaã nangau. ³³ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imügüxü na Tupanaãrü puracü naxügüxüçèx, rü Tupanaãrü poramaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü wena na namaxüxü ga Cori ga Ngechuchu. Rü Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxëë ga guxüma ga yema yaxõgüxü. ³⁴⁻³⁵ Rü natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga nüxü

nataxuxü, yerü guxüma ga yema nüxü yexmaxü ga naãnegü rü éxna ípatagü, rü namaã nataxegü. Rü yema díeru ga ngixü nayauxgücü rü yéma ngixü nangegü, rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüna ngixü nayaxägü. Rü ñuxüchi nügü ngixü ninuüxü ga ñuxrechigü nüxü nataxuxü ga wüxichigü. ³⁶ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Lebítanüxü ga Chiprecüãx ga Yúchegu äegacü. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügüxcèx rü Bernabémaã nanaxugü. Rü ngëma naega, rü: “Taãëxëeruü”, ñaxüchiga nixí. ³⁷ Rü nüma ga Bernabé rü nüxü nayexma ga wüxi ga naãne, rü namaã nataxe. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngixü nana ga yema díeru.

5

Ananíã rü Chacuíraarü pecaduchiga

¹ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu äegaxü rü Chacuíra ga namèx. Rü nümagü rü namaã nataxegü ga wüxi ga norü naãne. ² Natürü nüma ga Ananíã rü namèxmaã wüxigu nagu narüxínüe na nügüxü ngixne nayauxgüxü ga ñuxre ga yema naãnetanü. Rü ñuxüchi yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngixü nangegü ga yema nüxü íyaxücü. ³ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananíãx, ¿tüxcüü ngoxo i Chatanága cuxínü rü Tupanaãe i Üünexümaã quidora, rü cugüxü ngixne cuyaxu i ñuxre i ngëma curü naãnetanü? ⁴ —¿Éxna yexguma tauta namaã cutaxegu, rü tama éxna cuxrü yiixü ga yema naãne? ¿Rü yexguma namaã cutaxegu, tama éxna

cuxrū yīxū ga yema dīeru na ngīxū cuguxēxūcèx i ngēma cuma cunaxwèxexūācūma? ¿Tūxcūū i cunaxūxū i ñaã? Tama yatügümaāxīca quidora, natürü Tupanamaã rü ta nixī i quidoraxū — ñanagürü ga Pedru. ⁵ Rū yexguma yema orexū naxīnūgu ga Ananíã, rü yuxūma inayangu. Rū poraācūxūchima namuñē ga guxūma ga yema duūxūgü ga yexguma yemaxū nacuáchigagügu. ⁶ Rū ñuxre ga yéma yexmagūxū ga ngextūxūxūgü rü nanayauxgü ga naxūne, rü nananuquegü, rü inayatèxgü. ⁷ Rū tomaēxpūx ga ora ngupetūxgu rü íngu ga namèx. Rū yexma ixūcu natürü tama nüxū icuèx ga tacü na ngupetūxū. ⁸ Rū Pedru ngīxna naca, rü ñanagürü: —¿Yema natanü ga ipexunetaxūgu yīxū ga namaã petaxegūxū ga perü naãne? —ñanagürü. Rū ngīma rü: —Ngū, ngēxgumaēxpūxgu nixī —ngīgürügü. ⁹ Rū Pedru rü ñanagürü ngīxū: —¿Tūxcūū pegümaã ngēmaācū wūxigu perūxīnūē na namaã pidoraexūcèx i Tupanaãē i Üünexū? ¡Dücèx, ngēma cutexū iyatèxgūxū rü marü ínangugü, rü ñuxma rü cuxū rü tá ta ngēma nangegü! —ñanagürü. ¹⁰ Rū yexgumatama yūxcūma Pedrupēxegu iyangu. Rū yexguma nachocūxgu ga yema ngextūxūxūgü, rü yūxcūma ngīxū inayangaugü. Rū ngīxū nayauxgü, rü ngītexūtagutama ngīxū nayatèxgü. ¹¹ Rū yexguma nüxū nacuèxgügu ga yema ngupetūxū, rü guxūma ga yema yaxögūxū rü yema togü ga duūxūgü rü ta poraācūxūchima namuñē.

Tupanaãrū poramaã nanaxügü ga muxūma ga mexūgü

12 Rŭ yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ, rŭ duŭxŭgŭpĕxewa nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaārŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ inanawĕxgŭ ga muxŭma ga cuĕxruŭgŭ. Rŭ guxŭma ga yema yaxŏgŭxŭ rŭ guxŭguma naxĭtaquĕxegŭxŭ nagu ga yema tupauca ga taxŭnewa yexmaxŭ ga chopetŭchica ga Charomŏŭārŭ Ūpetŭchicagu āegaxŭ. 13 Rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ ga tama yaxŏgŭxŭ rŭ namuĕ na yema yaxŏgŭxŭtanŭgu naxāgŭxŭ, natŭrŭ poraãcŭ yema yaxŏgŭxŭxŭ nangechaŭgŭ. 14 Rŭ nimuĕtanŭãma ga yema yaxŏgŭxŭ yerŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ ga yatŭxŭgŭ rŭ ngexŭgŭ rŭ Coriaxŭ nayaxŏgŭetanŭ. 15 Rŭ nŭma ga duŭxŭgŭ rŭ ĭtamŭgŭgu nayamugŭxŭ ga idaaweexŭ naxchāpenŭŭmaã rŭ norŭ caruŭgŭmaã na yexguma Pedru yĕma ŭpetŭxgu, rŭ naxchipetamare nŭxŭ na nachixŭcĕx. 16 Rŭ yexgumarŭŭ ta rŭ yĕma naxĭtaquĕxegŭxŭ ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharĕŭārŭ ngaicamana imugŭne ga ĭãnewa ne ĭxŭ. Rŭ yĕma naxcĕx nanagagŭxŭ ga yema idaaweexŭ rŭ yema ngoxoãxgŭxŭ. Rŭ guxŭma naxcĕx nitaanegŭ.

Pedru rŭ Cuãŭwe ningĕxŭtanŭ ga paigŭ

17 Rŭ yexguma ga guma paigŭeru rŭ guxŭma ga yema natanŭxŭgŭ ga Chaduchĕgŭ rŭ poraãcŭ nixãŭxāchigŭ naxcĕx ga yema mexŭgŭ ga naxŭgŭxŭ ga yema ngŭexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. 18 Rŭ yemacĕx norŭ purichĭagŭxŭ namu na ĭnayauxŭãxŭcĕx ga yema ngŭexŭgŭ. Rŭ ĭãneārŭ poxcupataŭgu nanapoxcue. 19 Natŭrŭ Coriarŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭãx naxcĕx nayawãxna

ga yema poxcupataũrũ ãxgũ ga chũtacũ. Rũ ïnanamuxũ, rũ ñanagũrũ nũxũ: ²⁰ —¡Ngẽma tupauca ya taxũnewa pexĩ, rũ guxũ i duũxũgũmaã nũxũ pixu na ñuxãcũ Tupana inaxãxũ i ngexwacaxũxũ i maxũ! —ñanagũrũ. ²¹ Rũ yexguma ga yema ngũexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rũ naga naxĩnũẽ ga yema ore. Rũ moxũãcũ ga pèxmamaxũchi rũ tupauca ga taxũnewa naxĩ, rũ duũxũgũxũ nangũexẽẽ. Rũ yoxni ga guma paigũeru rũ natanũxũgũ, rũ nanangutaquẽxexẽẽ ga guxũma ga yema togũ ga ãẽxgacũgũ ga ãẽxgacũgũtũcumũwa ũgũxũ. Rũ poxcupataũwa nanamugũ ga purichĩagũ na yagagũãxũcèx ga yema ngũexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ. ²²⁻²³ Rũ yexguma poxcupataũwa nangugũgu ga yema purichĩagũ, rũ taxuxũxũma inayangaugũ. Rũ nayawoegu, rũ nũxũ nayarũxugũe, rũ ñanagũrũgũ: —Yima poxcupataũ rũ narũwãxta, rũ meãma nataichirẽx, rũ purichĩagũ nũxna nadaugũ i naãxwa. Natũrũ ngẽxguma tayawãxnagu, rũ taxuxũxũma itayangaugũ i aixepewa —ñanagũrũgũ. ²⁴ Rũ yexguma yema orexũ naxĩnũẽgu ga yema paigũeru rũ yema togũ ga paigũ ga ãẽxgacũgũ ixĩgũxũ rũ yema tupauca ga taxũneãrũ purichĩagũarũ ãẽxgacũ rũ guxũma naãaixãchiãẽgũ yerũ tama nũxũ nacuẽxgũ ga ngextã tá na nanguxũ ga guxũma ga yema rũ ñuxãcũ tá na iyanaxoxẽẽgũãxũ. ²⁵ Rũ yexguma yemagu ïnaxĩnũẽyane rũ yema nangu ga wũxi ga yatũ, rũ namaã nũxũ nixu, rũ ñanagũrũ: —Ngẽma yatũgũ i pepoxcuechirẽxũ, rũ tupauca ya taxũnewa nangẽxmagũ, rũ ïnanangũexẽẽ i duũxũgũ —ñanagũrũ. ²⁶ Rũ yema

naxĩ ga tupauca ga taxũneãrũ purichíagũarũ
 ãẽxgacũ wũxigu namaã ga norũ purichíagũ na
 yagagũãxũcèx. Natũrũ namuũẽ na duũxũgũ
 nutamaã yamuxũtanũxũ, rũ yemacèx meãmare
 yema ngũexũgũxũ nigagũ. ²⁷ Rũ yexguma
 namaã ínangugũgu, rũ yema ãẽxgacũgũpẽxewa
 nanagagũ. Rũ yema paigũeru rũ namaã nidexa
 rũ ñanagũrũ nũxũ: ²⁸ –Marũ poraãcũ pexna
 tanachũxu na tama ngẽma Ngechuchuégamaã
 penangũexẽxũcèx. Natũrũ i pema rũ guxũne
 ya Yerucharéuwa penangũexẽẽ i duũxũgũ, rũ
 ñũxũchi toxna penaxuxchaũ ga na togagu nayuxũ
 ga yema Ngechuchu –ñanagũrũ. ²⁹ Rũ Pedru rũ
 namũcũgũmaã nanangãxũgũ, rũ ñanagũrũgũ: –
 Narũmemaẽ nixĩ na Tupanaga taxĩnũẽxũ rũ tama i
 yatũgũga. ³⁰ –Guma Tupana ga nuxcũmaũgũxũ ga
 tórũ oxigũ nũxũ yaxõgũcũ, rũ guma nixĩ ga wena
 namaxẽẽcũ ga Ngechuchu ga pema peyamácũ
 ga yexguma curuchawa peyapotagũgu. ³¹ –
 Natũrũ Tupana rũ nanataxẽẽãma, rũ nũgũarũ
 tũgũnecũwawa nanatoxẽẽ. Rũ tórũ cuèxruũ rũ
 maxẽẽẽruũ nayangucuchixẽẽ na tatanũxũgũ i
 Yudíugũxũ nangũxẽẽxũcèx na nũxũ naxoexũcèx
 i norũ chixexũgũ, rũ Tupana nũxũ nũxũ
 nangechaũxũcèx i norũ pecadugũ. ³² –Rũ
 toma nũxũ tacuèx na aixcũma yĩxũ i guxũma
 i ngẽma pemaã nũxũ tixuxũ erũ tomatama
 nũxũ tadaugũ. Rũ ngẽxgumarũũ ta i Tupanaãẽ
 i Üünexũ i Tupana tũxna ãxũ ya yíxema naga
 ñnũxẽ, rũ nũxũ nacuèx na aixcũma yĩxũ –
 ñanagũrũgũ. ³³ Rũ yexguma yemaxũ naxĩnũẽgu
 ga yema ãẽxgacũgũ, rũ poraãcũxũchima nanuẽ, rũ

nanadaixchaŭ. ³⁴ Natürü yema ãëxgacügütanüwa nayexma ga wüxi ga Parichéu ga Gamarié ga naega. Rū nüma rü meãma nanangüexëë ga Tupanaãrū mugü. Rū guxūma ga duŭxūgü rü nüxū nangechaŭgü. Rū nüma ga Gamarié inachi rü nanamu na paxaãchi Ínamuxŭãxúcèx ga yema ngüexūgü ga Ngechuchu imugūxŭ. ³⁵ Rū ñuxŭchi namücügü ga ãëxgacügümaã nüxŭ nixu rü ñanagürü: —Pa Chautanūxŭx, ¡pexuãëgü na tacü tá namaã pexüexŭ i ñaã yatügü! ³⁶ —Rū nüxna pecuëxãchie ga ũpa ga ñuxãcü ãëxgacüxŭ nügü ningucuchixëëchaŭ ga Teudá. Rū nügütama nixu na wüxi ga tacü na yïxŭ. Rū maneca 400 naguxŭ ga yatügü nawe narüxŭ. Natürü churaragü nayamëxgü, rü nayu. Rū guxūma ga yema nawe rüxŭxŭ rü nangĩachi, rü yexma nayarüxo ga guxūma. ³⁷ —Rū yixcūra Ínangu ga to ga yexguma tachiŭãneãrū ãëxgacü duŭxūgüxŭ ixugügu, rü yema nixŭ ga Yuda ga Gariréaanecŭãx ga ãëxgacüxŭ nügü ingucuchixëëchaŭxŭ. Rū nayaxucuxëgü ga duŭxūgü rü nawe narüxŭ ga ñuxre. Natürü yemaxŭ rü ta nimëxgü rü nayu. Rū guxūma ga yema nawe rüxŭxŭ rü nangĩachi. ³⁸ —Rū ngëmacèx i ñuxma rü pexŭ chaxucuxë na peyangëxgüxŭ i ñaã yatügü, rü tama penapoxcuexŭ. Erü ngëxguma nagagutama yixŭgu i ngëma nüma naxügüxŭ, rü tá inayarüxo. ³⁹ —Natürü ngëxguma Tupanaãrū yixŭgu i ñaã naxügüxŭ, rü taxuacüma ipeyanaxoxëë. ¡Rū pexuãëgü na tama ngürüãchi Tupanamaã yïxŭ i penuëxŭ! —ñanagürü. Rū guxūma ga yema ãëxgacügü rü naga naxŭnüë ga yema norü ucuxë.

40 Rũ ñuxũchi nanachocuxẽẽ ga yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ. Rũ nayaçuaixgũ. Rũ nũxna naxãga na tama Ngechuchuchiga yadexagũxũcèx. Rũ yemawena rũ nayangẽxgũ. 41 Rũ yema ãẽxgacũgũna Ínixĩ ga yema ngúexũgũ. Rũ nataãẽgũ yerũ woetama Tupana nanaxwèxe ga yemaãcũ Ngechuchucèx ngúxũ na yangegũxũ. 42 Rũ guxũ ga ngunexũgu tupauca ga taxũnewa rũ Ípatagũwa, rũ nanangúexẽẽãma, rũ nũxũ nixugũetanũ ga ore ga mexũ ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

6

Yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rũ nũxũ naxuneta ga 7 ga yatũgũ na nũxũ nangũxẽẽgũxũcèx ga Tupanaãrũ puracũwa

1 Rũ yexgumaũcũ rũ yexeraãcũ nimuchigũ ga yema duũxũgũ ga yaxõgũxũ. Rũ natanũwa nayexmagũ ga Yudíugũchirẽx ga Griéguanewa ne Ìxũ rũ Griégugawa idexagũxũ. Rũ nayexma ta ga yaxõgũxũ ga Yudíugũ ga Yerucharéũcũãx ga woetama nagawa idexagũxũ. Rũ yema yaxõgũxũ ga Griégugawa idexagũxũ rũ nidexagũecha nachigagu ga yema yaxõgũxũ ga Yerucharéũcũãxgũ ixĩgũxũ, rũ ñanagũrũgũ: —Totanũwa yutegũxe rũ tama meã õna tũxna naxãgũxũ i ngẽxguma õna inaxãgũũxgu i wũxichigũ i ngunexũgu —ñanagũrũgũ. 2 Rũ yexguma ga yema 12 ga ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rũ guxũma ga yema yaxõgũxũxũ nangutaquẽxexẽẽgũ, rũ ñanagũrũgũ nũxũ: —Tama name na Ítanangéxũ i Tupanaãrũ orearũ uchiga i tomãx na õnamaã itacuáxũcèx. 3 —Rũ ngẽmacèx,

Pa Tomücügüx, rü ꞑNaxcèx pedèux i petanüwa ya 7 ya yatügü ya guxãma nüxũ ngechaücü, rü meã naãêxũ cuácü, rü aixcüma Tupanaãê i Üünexũ nawa ngẽxmacü! Rũ toma tá nüxna tanaxã i ngẽma puracü na nümagü õnamaã inacuèxgüxüçèx. ⁴—Rũ ngẽxguma i toma rü yumüxêwa rü Tupanaãrũ orearũ uchigawaxicatama tá tapuracüe — ñanagürügü. ⁵ Rũ yexguma ga guxũma ga yema duũxügü rü: —Ngũ —ñanagürügü naxcèx ga yema ore. Rũ nüxũ naxunetagü ga Etébaũ ga meã yaxõcü rü aixcüma Tupanaãê i Üünexũ nawa yexmacü, rü Piripi, rü Pócoro, rü Nicanúru, rü Timú rü Paruménu, rü Nicuráchi ga Aũtioquíacũãx ga tauta Ngechuchuaxũ yaxõõgu Yudíugücüma yaxucü. ⁶ Rũ yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxũtawa nanagagü. Rũ nümagü naxmẽxmaã nüxũ yangõgüãcüma naxcèx nayumüxëgü. ⁷ Rũ yema Tupanaãrũ ore rü yexeraãcü nixũchigü. Rũ poraãcü nimuëtanü ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéüwa. Rũ woo muxũchixũma ga Yudíugüarũ paigü rü ta Ngechuchuaxũ nayaxõgü.

Etébaũxũ niyauxgü

⁸ Rũ Etébaũ nixĩ ga wüxi ga yatü ga Tupana poraãcü nüxũ rüngüxêêcü rü naporaxêêcü na duũxügütanüwa naxüãxüçèx ga mexügü ga taxügü rü cuèxruügü ga Tupanaãrũ poramaã naxüxũ. ⁹ Rũ nayexma ga wüxi ga ngutaquëxepataũ ga Yudíugüarũ ga Inguxüxũãrũ Ngutaquëxepataũgu ãegane. Rũ gumawa nangutaquëxegü ga duũxügü ga üpaacü corigümẽxêwa yexmagüxũ. Rũ ñuxre ga guma ngutaquëxepataüçũãx rü

wūxigu namaã ga ñuxre ga Chireneãnecŭãx, rü Aleyãdríaanecŭãx, rü Chiríchíaanecŭãx, rü Áchiaarü naãnecŭãx, rü inanaxügüe ga Etébaũmaã na iyaporagatanücüxü. ¹⁰ Natürü taxuacüma Etébaũxü narüyexeragü, yerü nüma ga Etébaũ rü nidexa namaã ga yema cuèx ga Tupanaãẽ i Üünexü nüxna äxü. ¹¹ Rü yexguma ga yema duũxügü rü togüaxü nanaxütanügü na Etébaũchiga doraxü yaxugüxücèx. Rü ñanagürügü ga yema idoraegüxü: —Toma nüxü taxĩnüegu, rü Moĩchéchiga rü Tupanachigamaã chixexü ga ore nixugü ga Etébaũ —ñanagürügü. ¹² Rü yemaãcü nananuẽxẽẽ ga duũxügü rü Yudíugüarü ãẽxgacügüerugü rü ngúexẽẽruügü ga ore ga mugüwa nguxẽẽtaegüxü. Rü yemacèx Etébaũcèx nibuxmü, rü nayayauxgü, rü ãẽxgacügüerugü íngutaquẽxegüxüwa nanagagü. ¹³ Rü naxcèx nadaugü ta ga yatügü ga doraxü ixugüemarexü rü yema rü ñanagürügü: —Ñãã yatü rü guxüguma chixexümaã nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxüne, rü nachigagu i Tupanaãrü mugü. ¹⁴ —Rü toma rü nüxü taxĩnüẽ rü:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucŭãx rü tá nanangutaũxẽẽ ya daa tupauca, rü tá inayanaxoxẽẽ i nacümagü ga Moĩché tüxü ngúexẽẽxü”, —ñanagürügü. ¹⁵ Rü yexguma Etébaũxü nadaunügu ga guxüma ga yema ãẽxgacügü ga yéma rütogüxü, rü nüxü nadaugü ga nachametü rü wüxi ga daxü-cŭãx ga orearü ngeruũchametürüü na yĩxü.

Etébaũrũ ore

¹ Rũ nüma ga paigüeru, rũ Etébaũna naca rũ ñanagürũ: —¿Aixcũma yĩxũ i ñaã ore i nüxũ yaxugüexũ? —ñanagürũ. ² Rũ Etébaũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Pa Chautanũxũ Pa ãẽxgacügũx, ¡Choxũ iperũxĩnüë! Guma Tupana ya mexẽchicũ, rũ nuxcũmaũcũ ga tórũ oxĩ ga Abráũcèx nangox ga yexguma Mechopotámiããrũ naãnegu naxãchiũgu ga yexguma tauta Aráũãrũ naãnewa naxũxgu na yexma yaxãchiũxũcèx. ³ —Rũ Tupana rũ ñanagürũ nüxũ:

“¡Nũxna ixũ i cuchĩũãne rũ cutanũxũ, rũ ngẽma choma tá cuxũ nüxũ chadauxẽẽxũ i naãnewa naxũ!”

ñanagürũ. ⁴ —Rũ yexguma ínaxũxũ ga Abráũ nawa ga yema Cadéucũãxãrũ naãne ga ngextá noxri ínaxãchiũxũwa, rũ Aráũãrũ naãnegu nayaxãchiũ. Rũ yexguma nanatũ yuxguwena, rũ ñoma ga naãne i ñuxma nagu pexãchiũxũwa naxũ, yerũ yemaãcũ Tupana núma nanaga. ⁵ —Natürũ yexguma rũ ta taxuũma ga noxrũxũchi ga naãne nüxna naxã ga Tupana i ñoma i naãnewa, rũ bai ga íraxũ ga noxrũxũchi ga naãne. Natürũ Abráũmaã inaxuneta ga yixcama tá nüxna na naxããxũ ga ñoma i naãne na noxrũxũchi yĩxũcèx, rũ yixcama marũ nayuxguwena rũ nanegũarũ na yĩxũcèx. Rũ yemaãcũ Abráũmaã inaxuneta ga woo na nangexacũxũ ga yexguma. ⁶ —Rũ ñanagürũ Abráũxũ ga Tupana:

“Rũ yixcama i cutaagũ rũ tá to i nachĩũãne i tama noxrũ ixĩxũwa nangẽxmagũ. Rũ ngẽma nachĩũãnecũãx i duũxũgũ rũ norũ duũxũgũxũ tá nayaxĩgũxẽẽ. Rũ

400 ya taunecü rü ngẽma duũxügü rü tá chixri namaã nachopetü i cutaagü. 7 Natürü choma tá chanapoxcue i ngẽma nachiuãnecũãx i norü duũxügüxü yaxĩgüxẽxü. Rü ngẽmawena i cutaagü rü tá ínachoxü nawa i ngẽma naãne, rü nuã ñaã i naãnewa tá choxü nicuèxüũgü”,

ñanagürü ga Tupana. 8 –Rü yexguma Tupana rü Abráü rü nügümaã nanamexẽ, rü ñanagürü ga Tupana:

“Choma rü tá cuxü charüngüxẽ ega cuma rü guxüma i cutanüxügü ípewiũchèxmüpẽxechiraügu. Rü ngẽma tá nixĩ i cuèxruü i yigümaã imexẽxü”,

ñanagürü ga Tupana. Rü nabu ga wüxi ga nane ga Abráü, rü Ichaágu nanaxüéga. Rü yexguma 8 ga norü ngunexüwa nanguxgu ga Ichaá, rü nümatama ga Abráü rü ínanawiechèxmüpẽxechiraü. Rü yexguma marü nayèxgu ga Ichaá rü nabu ga nane ga Acobu, rü nümatama ga Ichaá rü ínanawiechèxmüpẽxechiraü. Rü yixcama marü nayèxgu ga Acobu rü nüxü nayexma ga 12 ga nanegü. Rü nümatama ga Acobu rü ínanawiechèxmüpẽxechiraü ga guxüma ga yema 12 ga nanegü. Rü yema 12 ga nanegü nixĩ ga yema 12 ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü. 9-10 –Rü yema 12 ga Acobu nanegü ga tórü oxigü ixĩgüxütanüwa rü wüxi rü Yúche nixĩ ga naega. Natürü naêneëgü ga guma Yúche rü nixãüxãchie, rü yemacèx Equituarü naãnewa íxü ga taxetanüxüxü Yúchemaã nataxegü na Equituarü naãnewa nagagüãxücèx. Natürü Tupana rü Yúchemaã nayexma, rü nüxü narüngüxẽ na tama pecadu naxüxücèx ga

yexguma guxchaxüwa nayexmagu. Rü nüxna nanaxã ga cuèx, rü Yúchexü narüngüxêê ga meã na nayauxãxücèx ga Equituaneãrü ãêxgacü ga Faraü. Rü yemacèx ga Faraü rü ãêxgacüxü nayangucuchixêê. Rü nüma ga Yúche nixĩ ga ãêxgacü ga Faraüpatawa rü guxüma ga yema nachiuãnewa. Rü Faraüxĩcatama nixĩ ga Yúhearü yexera na ãêxgacü yĩxü ga yema naãnewa. ¹¹ — Rü yexgumaücüü nayexma ga taiya ga guxü ga Equituarü naãnewa rü Canaããrü naãnewa. Rü poraãcü taiya nüxü nangux ga duüxügü. Rü yemacèx ga yema nuxcümaügüxü ga törü oxigü rü düxwa taxuacüma nüxü inayangaugü ga nabü ga Canaããrü naãnewa. ¹² — Natürü yexguma nüxü nacuáchigaxgu ga Acobu ga na nayexmaxü ga nabü ga Equituanewa, rü yéma nanamugü ga nanegü ga guma törü oxigü ixügücü. Rü yema nixĩ ga nawa inaxügüxü ga noxrima nabücèx Equituanewa na naxixü. ¹³ — Rü yixcama marü naguxgu ga yema nabü rü wenaxãrü Equituanewa naxĩ nawa ga nabü. Rü yexguma wenaxãrü yéma naxixgu ga naêneëgü, rü nügü nixu ga Yúche namaã. Rü yexguma nüxü nacüèx ga Faraü ga ngextácüãx na yĩxü ga Yúche. ¹⁴ — Rü yixcamaxüra ga Yúche rü tümacèx nangema ga nanatü rü guxüma ga natanüxü. Rü maneca 75wa nangu ga yema duüxügü ga Yúchetanüxü. ¹⁵ — Rü yemaãcü Equituanewa naxü ga Acobu na yexma yaxãchiüxücèx. Rü yexma nayu ga nümax. Rü yexma nayue ta ga nanegü ga törü oxigü. ¹⁶ — Rü yexguma nayuxgu ga Acobu, rü Chiquéüwa nanangegü ga naxüne na yexma

yatèxgũãxücèx nagu ga yema naxmaxũ ga Abráũ dīērumã naxcèx taxexũ ga Amú nanegũxũtawaga Chiquéũwa. ¹⁷ —Rũ düxwa nawa nangu na Equituanewa ínguxũxücèx ga tatanũxũ ga yexgumarũũ ga Tupana Abráũmaã ixu-netaxũ. Rũ yexguma rũ marũ poraãcũ nimu ga tatanũxũ ga Equituanewa. ¹⁸ —Rũ yexguma ningucuchi ga to ga Equituaneãrũ ãëxgacũ ga tama Yúchechigaxũ cuáxũ. ¹⁹ —Rũ yema ãëxgacũ rũ tatanũxũxũ nawomüxëẽ rũ chixri tümamaã naxüpetũ ga guxema nuxcümaũgũxe ga tórũ oxigũ. Rũ tüxũ namu na yexwaca buexe ga tümãxãcügũxũ ítawogũxũ na tayuexücèx. ²⁰ —Rũ yexgumaũcüü nabu ga Moĩché, rũ Tupanaãxũ nangúchaũ. Rũ tomaëxpũx ga tauemacũ nüxna tadaugũ ga tümãpatawa ga naẽ rũ nanatũ. ²¹ —Rũ yexguma düxwa ítanatëxgũgu, rũ Faraũxãcũ inayaxu, rũ ngĩnexũ inayaxëẽ. ²² —Rũ yemaãcũ Moĩchéxũ nanguxëëgũ ga guxũma ga Equituanecũãxãrũ cuèx. Rũ nüma ga Moĩché rũ wüxi ga ãëxgacũ ga poracũ nixĩ, rũ norũ dexawa rũ ta napora. ²³ —Rũ yexguma 40 ga norũ taunecüwa nanguxgu ga Moĩché rũ nagu narũxĩnü ga natanũxũgũ ga Yudíugütanũgu na naxũãneãxũ. ²⁴ —Rũ nüxũ nadau ga wüxi ga Equituanecũãx ga wüxi ga Yudíuxũ na nacüaxixũ. Rũ yemacèx ga Moĩché rũ yema Yudíuétüwa ínayuxu, rũ yema Equituanecũãxũ nimèx rũ nanayuxëẽ. ²⁵ —Rũ nüma ga Moĩché nagu rüxĩnügu rũ chi natanũxũgũ ga Yudíugũ rũ chi nüxũ nacüèxgũ na Tupana yéma namuxũ na ínguxũxëẽãxücèx. Natürũ tama nüxũ nacüèxgüéga ga yema natanũxũgũ. ²⁶ —

Rü moxũãcü ga Moĩché rü nüxũ nadau ga to ga taxre ga Yudíugü ga nügü yexma dèixũ, rü nüxna nachogüchaũ. Rü ñanagürü nüxũ:

“Pema rü pegütanũxũgü pixĩgü. ¿Rü tüxcüũ pegü pedai i pemax?” ñanagürü. ²⁷—Rü yexguma ga yema namücũxũ icuaxixũ rü Moĩchéxũ natèxneta, rü ñanagürü nüxũ:

“¿Texé cuxũ tamu na toeru quiĩxũcèx rü tomaã icucuáxũcèx? ²⁸—¿Éxna choxũ quimáxchaũ ta, ga ñe quimáxũ ga Equituanecũãxrũ?” ñanagürü. ²⁹—Rü yexguma yemaxũ naxĩnügu ga Moĩché, rü niña ga yema nañnewa. Rü Madiáũñewa naxũ. Rü yema nachiũãne ga tama noxrü ixĩxũgu nayaxãchiũ. Rü yexma naxãmèx rü nabu ga taxre ga nanegü. ³⁰—Rü 40 ga taunecüguwena ga dauxchitawa ga Chinaĩ ga mèxpũneãrũ ngaicamana, rü wüxi ga naĩxètaxacü ga yema iyauraxũwa Moĩchécèx nangox ga wüxi ga Tupanaãrũ orearü ngeruũ ga daxũcũãx. ³¹—Rü nabaixãchiãẽ ga Moĩché ga yexguma nüxũ nadèuxgu. Rü naxcèx nixũ rü nüxna nangaicama na meã nüxũ nadauxcèx. Rü yexguma Moĩchémaã nidexa ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxũ:

³² “Choma nixĩ i curü oxigüarü Tupana chiĩxũ rü Abráũ rü Ichaá rü Acobuarü Tupana chiĩxũ”,

ñanagürü. Rü yexguma ga Moĩché rü inanaxügü ga norü muũmaã na yaduruxũ. Rü namuũ ga yexma na nadawenũxũ. ³³—Rü yexguma ga Cori ga Tupana rü ñanagürü nüxũ:

“¡Ínacuaixũ i curü chapatu erü ñãã naãne i nagu cuchixũ rü naxüüne, erü chanuxma!

³⁴ Choma rü ngóxűwama nűxű chadau i ñuxăcű poraăcű ngúxű na yangegűxű i chorű duűxűgű i Equituanewa. Rű nűxű chaxĩnű i na naxauxexű. Rű ngēmăcêx núma chaxű na íchananguxűxēēxűcêx. ¡Nuă naxű na Equituanewa cuxű chamuxűcêx!”

ñanagűrű. ³⁵ –Rű woo ga noxri ga nűmagű ga natanűxűgű rű guma Moĩchéxű naxoe ga yexguma ñagűgu:

“¿Rű texé cuxű tamu na toeru quiixűcêx rű tomaă icucuăxűcêx?” ñagűgu, natűrű ga Tupana rű yéma nanamuăma na yema duűxűgűxű ínanguxűxēēxűcêx rű norű âêxgacű na yĩxűcêx. Rű yemaăcű Moĩchéxű namu ga Tupana ga yexguma naxűtawa namuăxgu ga yema norű orearű ngeruű ga yema naĩxētăxăcű ga iyauraxűwa naxcêx ngóxű. ³⁶ –Rű Moĩché nixĩ ga Equituarű naănewa ínagaxűxű ga nuxcűmaűgűxű ga tórű oxigű. Rű Equituanewa, rű Dauchiűxű ga Taxtűwa, rű dauxchitawa ga ngextá taxűema íxăpatăxűwa ínanawêx ga cuêxruűgű, rű nanaxű ga mexű ga taxűgű ga Tupanaărű poramaă naxűxű. Rű yemaăcű ⁴⁰ ga taunecű nűxű na rű-ngűxēē ga yema duűxűgű. ³⁷ –Rű nűmatama ga Moĩché nixĩ ga tatanűxűgű ga Yudíugűmaă ñaxű:

“Tupana rű yixcűra tá pexcêx nűxű naxuneta i petanűwa i wűxi i norű orearű uruű ga yexgumarűű ga choxű na naxunetaxűrűű”, ñanagűrű. ³⁸ –Rű nűmatama ga Moĩché nixĩ ga nuxcűmaűgűxű ga tórű oxigűmaă nangutaquêxexű ga yema naăne ga ngextá taxűema íxăpatăxűwa. Rű tórű oxigűmaă nayexma

ga Chinaĩ ga mèxpúnewa ga yexguma namaã yadeaxgu ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ ga daxũcũax. Rũ nümatama ga Moĩché nixĩ ga nayauxãxũ ga Tupanaãrũ ore i maxẽxẽeruũ na nüxĩ tüxna naxããxücèx. ³⁹ –Naturũ ga tórũ oxigũ rũ tama naga naxĩnüẽchaũ ga guma Moĩché. Rũ ínanatèxüchigüama, rũ Equituaneguama narüxĩnüãëgü. ⁴⁰ –Rũ tórũ oxigũ rũ Moĩchéeneẽ ga Arãũxũ ñanagürügü: “¡Rũ toxcèx naxü i tupanachicünèxãgü na nawe tarüxĩxücèx! Erũ tama nüxũ tacuèxgü i tacü nüxũ na üpetüxũ i ngẽma Moĩché ga Equituanewa tüxũ yagagüxũ”, ñanagürügü. ⁴¹ –Rũ yexguma nanaxügü ga wüxi ga wocaxacüchicünèxã norü tupanaxũ. Rũ ñuxũchi naxcèx nanadai ga ñuxre ga carnerugü na yemamaã nüxũ yacuèxüügüxücèx. Rũ wüxi ga peta naxcèx naxügü ga yema wocaxacüchicünèxã ga nümatama naxügüxũ. ⁴² –Rũ yemacèx ga Tupana rũ nüxna nixügachi ga yema duüxügü. Rũ ínanawogü na woramacuri rũ üèxcü rũ tauemacümaã natupanaãxẽẽãxücèx. Yerü yemaãcü Tupanaãrũ orearũ uruũgüarũ poperagu naxümatü, rũ ñanagürü:

“Pema, Pa Yudiügüx, ¿Chauxcèx yĩxũ ga penadèixũ ga carnerugü ga yexguma ⁴⁰ ga tauncü dauxchitawa ga ngextá taxüema íxãpataxüwa peyexmagügu? ⁴³ Tama aixcüma chauxcèx nixĩ yerü ga pema rũ ngextá ípexĩxüwa rũ ípenangeexũ ga napata ga perü tupananeta ga Moro rũ ípenangeexũ ga perü tupananeta ga Refããrũ woramacurichicünèxã. Rũ yemaãcü pegümaã ípenangeexũ ga yema

tupananetachicünèxãgü ga pematama pexügüxü na nüxü picuèxüügüxücèx. Rü ngēmacèx i ñuxma rü perü nañewa tá pexü íchawoxü rü yaxüwa i Babiró-niããrü yexerawa tá pexü chamugü”,

ñanagürü ga Tupana ga yema orewa. ⁴⁴ —Rü yema naãne ga ngextá taxúema íxãpataxüwa rü tórü oxigü nüxü nayexma ga wüxi ga ìpata ga naxchirunaxcèx ga nagu namaã nanguxügüne ga Tupanaãrü mugü ga nutagu ümatüxü. Rü guma ìpata ga naxchirunaxcèx nixĩ ga nüxü nawéãcüma Tupana Moïchéxü naxüxëxene. ⁴⁵ —Rü yexguma nayuxguwena ga Moïché, rü Yochué ningucuchi ga ãëxgacü na yiixü. Rü tórü oxigü rü nuã tórü nañewa nanangegü ga guma ìpata ga naxchirunaxcèx ga yexguma Yochuémaã napugüãgu ga ñaã naãne nüxna ga yema duüxügü ga Tupana íwoxüxü napëxewa ga tórü oxigü. Rü núma nayexma ga guma ìpata rü ñuxmata Dabí ingucuchigu ga ãëxgacü na yiixü. ⁴⁶ —Rü guma ãëxgacü ga Dabí rü Tupana rü poraãcü namaã nataãe, rü nüxü narüngüxëe. Rü núma ga Dabí rü Tupanana naxcèx naca na naxüãxücèx ga wüxi ga tupauca ga taxüne ga nawa Tupanaxü na yacuèxüügüxücèx ga tatanüxügü ga Acobutaagü. ⁴⁷ —Naturü Dabí nane ga Charumóu nixĩ ga naxücü ga guma tupauca ga Tupanacèx ixixüne. ⁴⁸ —Naturü ya Tupana ya tacüxüchima rü tama duüxügü üxüne ya tupaucagümaã naxãpata. Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümaücü ga norü orearü uruüwa rü ñanagürü:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Choma nixĩ ya ãëxgacü ya tacüxüchima,

rü daxüguxü i naãne nixĩ i chorü tox-maxwèxeruü ixĩxü rü ñoma i naãne nixĩ i chorü chicutüruü ixĩxü. ¿Rü ñuxücürüwa i nagu perüxĩnüëxü tá na penaxüxü ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexüne?”

ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama éxna choma yĩxü ichanaxüxü ga guxüma i tacü i ngëxmaxü? ¿Rü ñuxäcü chi penaxüxü i wüxi i nachica i nagu charüngüxü?”

ñanagürü ga norü orewa. ⁵¹ Rü ñanagürü ga Etébaü: —Düçèx Pa Äëxgacügüx, pema rü guxüguma nüxü pexoe i Tupanaärü ore, rü tama iperüxĩnüëchaü. Rü peãewa rü tama peyaxögüchaü. Rü pema rü guxüguma Tupanaãë i Üünexümaã penuëëcha. Yema nuxcümaügüxü ga perü oxigürüütama pixĩgü i pemax. ⁵² —Rü perü oxigü rü chixeäcüma namaã nachopetü ga guxüma ga Tupanaärü orearü uruügü. Rü nanadai ga yema orearü uruügü ga nüxü ixuchigagüxü ga na núma naxüxü tá ga guma mecü ya Ngechuchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechuchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxëë. ⁵³ —Rü woo pema rü Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxücüäxütawa penayaxu ga Tupanaärü ore, natürü tama naga pexĩnüë —ñanagürü ga Etébaü.

Nayu ga Etébaü

⁵⁴ Rü yexguma nüxü naxĩnüëgu ga yema ore, rü nanuëxüchiana ga yema duüxügü. Rü norü numaã Etébaüçèx nixüxchapütägü. ⁵⁵ Natürü ga Etébaü rü aixcüma Tupanaãë i Üünexü nawa nayexma. Rü daxü nadawenü, rü nüxü nadau

na ñuxãcü namexêchixũ ga Tupana. Rũ nüxũ nadau ga Ngechuchu ga Tupanaãrũ tũgũneguama chicũ. ⁵⁶ Rũ yexguma rũ ñanagürũ: —Nüxũ chadau i na yangoxnaãchixũ i naãnetũwe, rũ nüxũ chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü ya Tupanaãrũ tũgũneguama chicũ —ñanagürũ ga Etébaũ. ⁵⁷ Natürũ nümagũ rũ nügũ narütütamachixẽgũ, rũ tagaãcü aixta naxũeãcüma nüxna nayuxgũ. ⁵⁸ Rũ ínanagaxũchigũ ga ñãnewa, rũ nutagũmaã ínamuxũchigũ. Rũ yéma nayexma ga wũxi ga ngextũxũxũ ga Chaurugu ãegaxũ. Rũ yemaxũ nanawotanũ ga norũ gáuxũchirugũ ga ínacuxuchigũxũ ga yema duũxũgũ ga Etébaũxũ imèxgũxũ. ⁵⁹ Rũ yexguma nutamaã ínamuxũchigũãguyane, rũ nayumũxẽ ga Etébaũ rũ ñanagürũ: —Pa Cori Pa Ngechuchux, ¡Nayaxu i chauãẽ! —ñanagürũ. ⁶⁰ Rũ yemawena rũ ínacaxãpũxũ, rũ tagaãcü aixta naxũ, rũ ñanagürũ: —Pa Cori Pa Tupanax, ¡Tãxũ i ñãã pecaducèx cunapoxcuexũ i ñãã duũxũgũ! —ñanagürũ. Rũ yexguma yema ñaxguwena rũ nayu.

8

Chauru rũ guxema yaxõgũxewe ningẽchigũ na tũxũ napoxcuexũcèx

¹ Rũ Chauru rũ norũ me nixĩ ga Etébaũxũ na yamèxgũxũ. Rũ yematama ngunexũgu rũ norũ uwanũgũ rũ ínanaxũgũe ga na poraãcü nawe yangẽxũtanũxũ ga yema yaxõgũxũ ga Yerucharéũwa yexmagũxũ. Rũ dũxwa ga guxũma rũ Yudéaanegu rũ Chamáriaanegu nügũ nawoone. Rũ yema ngúexũgũ ga Ngechuchu

imugüxüxicatama ínayaxügü ga Yerucharéüwa.
 2 Rû ñuxre ga yatügü ga meãma Tupanaãxü
 yaxögüxü rü nanayauxgü ga Etébaüxüne, rü
 inanatëxgü rü poraãcü naxcèx naxauxe. 3 R
 yexguma ga Chauru rü chixri tümamaã naxüpetü
 ga guxema yaxögüxe. Rü tümapatagu nixücuchigü
 na tüxü ínayauxüxcèx. Rü yéma tüxü ínatüxü ga
 yatügü rü ngexegü, rü ñuxüchi poxcupataügu tüxü
 nawocu.

*Chamáriawa nüxü nixuchiga ga Tupanaãrü ore i
 mexü*

4 Rü yema yaxögüxü ga Chauruchaxwa
 ibuxmüxü ga Yerucharéüwa, rü guxüwama ga
 ngextá ínaxüüwa rü nüxü nixuchigagü ga ñuxãcü
 Ngechuchu tüxü na maxëxëëxü. 5 Rü Piripi nixü
 ga wüxi ga yema orexü ixuchigacü. Rü nüma rü
 ñãne ga Chamáriawa naxü, rü yéma inanaxügü ga
 Cristuchigaxü na yaxuxü. 6 Rü yema duüxügü ga
 Chamáriacüãx, rü Piripicèx nangutaquëxegü.
 Rü guxüma meãma inarüxïnüë ga yema ore
 ga namaã nüxü yaxuxü, yerü nüxü nadaugü
 ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaãrü
 poramaã naxüxü ga Piripi. 7 Rü muxëma ga
 duüxëgü ga ngoxogü tümawa yexmaxë rü tümacèx
 nitaanegü. Rü yema ngoxogü rü tagaãcü aita
 naxüeãcüma tümawa ínachoxü. Rü yexgumarüü ta
 rü muxëma ga nawãixãchigüxe rü chixeparagüxe
 rü tümacèx nitaanegü. 8 Rü yemacèx poraãcü
 nataãëgü ga guxüma ga duüxügü ga guma ñãne
 ga Chamáriawa. 9 Natürü guma ñãnewa nayexma
 ga wüxi ga yatü ga Chimáügu äegaxü ga ñuxre ga
 taunecü norü yuümaã duüxügüxü womüxëëxü
 ga guma ñãnewa. Rü nügü nixu ga na wüxi ga

tacüxü cuáxü na yïxü. ¹⁰ Rû guxüma meãma nüxü inarüxïnüë woo ga buxügu rü yaxügu. Rû ñanagürügü: –Ñãã yatü rü aixcüma nüxü nangëxma i Tupanaârü pora i taxü –ñanagürügü. ¹¹ Rû naga naxïnüë ga duïxügu, yerü mucüma ga taunecü rü norü yuümaã nanawomüxëë. ¹² Rû Piripi rü yema duïxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rü ñuxácü na ãëxgacü yïxü ya Tupana. Rû yexguma yema ore yaxögügu ga duïxügu, rü Piripi ínanabaiüxëë ga yatüxü rü ngexügu. ¹³ Rû nümatama ga Chimáü rü ta nayaxö, rü ínabaie. Rû inanaxügu ga Piripixü na naxümücüxü. Rû yexguma nüxü nadëuxgu ga yema cuëxruügu rü mexügu ga taxü ga Tupanaârü poramaã naxüxü ga Piripi, rü poraacü nabaixãchiãë ga Chimáü. ¹⁴ Rû yema Ngechucharü ngüexügu ga Yerucharéüwa yexmagüxü rü nüxü naxïnüëchiga ga meã na nayauxgüãxü ga Tupanaârü ore ga Chamáriawa. Rû yemacëx yéma nanamugü ga Pedru rü Cuáü. ¹⁵ Rû yexguma Chamáriawa nangugügu ga Pedru rü Cuáü, rü naxcëx nayumüxëgü ga yema yexwaca yaxögüxü ga duïxügu, na nayauxgüãxüçëx ga Tupanaãë i Üünexü. ¹⁶ Yerü yexguma noxri yaxögüãgu ga yema duïxügu rü Piripi marü ínanabaiüxëëmare naegagu ga Cori ga Ngechuchu, natürü taxuxünata nangu ga Tupanaãë i Üünexü. ¹⁷ Rû yemacëx ga Pedru rü Cuáü naxmëxmaã nüxü ningögügü ga yema yaxögüxü, rü yexguma nanayauxgü ga Tupanaãë i Üünexü. ¹⁸⁻¹⁹ Rû nüxü nadau ga Chimáü ga na duïxügüna nanguxü ga Tupanaãë i Üünexü

ga yexguma Pedru rü Cuáũ naxmëxmaã yema duũxügüxũ yangögügügu. Rü yemacëx dïëru Pedru rü Cuáũna ngĩxũ naxãxchaũ ga Chimáũ rü ñanagürü nüxũ: —¡Choxna rü ta penaxã i ngëma pora, na yixema tüxũ chingögüxe rü ta tüxna nanguxücëx i Tupanaãë i Üünexũ! —ñanagürü. ²⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxũ: — ¡Cuxrütama iyanataxux i curü dïëru, erü ngĩmaã naxcëx cutaxechaũ i Naãë i Üünexũ i Tupana tüxna mumarexũ! ²¹ Cuma rü taxucürüwama cunayaxu i ngëma pora, erü curü maxũ rü tama name i Tupanapëxewa. ²² ¡Nüxũ rüxo i ngëma curü chixexũ, rü Tupanana naxcëx naca na cuxũ nüxũ nangechaũxücëx! Rü bexmana tá cuxũ nüxũ nangechaũ i ngëma chixexũ i cuãëwa nagu curüxĩnüxũ. ²³ Erü nüxũ chacuëx rü poraãcü cunuãëwëxe, rü ngëma curü chixexũ rü cumaã inacuëx rü ñoma cupoxcuxürüũ cuxũ nixĩxëë —ñanagürü. ²⁴ Rü Chimáũ nanangãxũ, rü ñanagürü: —¡Pema Tupanana chauxcëx peça na tama choxũ nangupetüxücëx i ngëma nüxũ pixuxũ! —ñanagürü. ²⁵ Rü Pedru rü Cuáũ rü yema Chamáriaanecũãx ga duũxügümaã nüxũ nixugüe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaã nüxũ nixugüe ga Tupanaãrü ore. Rü yemawena rü Yerucharëücëx nawoegu. Rü namawa rü muxüne ga Chamáriaanewa yexmane ga ñanexãcügüwa rü nüxũ nixuetanü ga Tupanaãrü ore i mexũ.

Piripi rü namagu nüxũ nangau ga wüxi ga ãëxgacü ga Etiópiaanecũãx

²⁶ Rü yemawena, rü Tupanaãrü orearü ngerüũ ga daxücüãx rü Piripimaã nüxũ nixu, rü ñanagürü:

—¡Rü paxa inaxũãchi rü ñãne ya Gachawaama naxũ nawa i ngẽma nama i Yerucharẽwa ne daxũ rü Gachawa iyarügoxũ! —ñanagürü. Rü ngẽma nixĩ i nama i dauxchitawa i ngextá taxúema íxâpataxũwa dapetüxũ. ²⁷ Rü inaxũãchi ga Piripi rü yema namawa naxũ. Rü yexma nügü nangau namaã ga wüxi ga yatü ga Etiópiiaanenanguxũ ga guxcüma ga yema ãëxgacüaru dïëru. Rü ñeãcü Yerucharẽwa naxũ na Tupanaxũ yanacuëxüxücëx. ²⁸ Rü nachiũãnecëx nataegu, rü norü autu ga cowaru itüchigünewa narüto. Rü nawa ningúchigü ga yema ore ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Ichaxía ümatüxũ. ²⁹ Rü Tupanaãë i Üünexũ rü Piripixũ ñanagürü: —¡Paxa naxcëx ixũ i ngẽma autu! —ñanagürü. ³⁰ Rü paxa yema autucëx niña ga Piripi. Rü yexguma naxütawa nanguxgu rü nüxũ naxĩnü ga na Tupanaãrü orearü uruũ ga Ichaxía ümatüxũ ga orewa nangúxũ ga yema ãëxgacü. Rü yexguma ga Piripi rü nüxna naca rü ñanagürü nüxũ: —¿Nüxũ cucuáxũ i tacüchiga na yĩxũ i ngẽma nawa cungúxũ? —ñanagürü. ³¹ Rü nüma ga ãëxgacü ga Etiópiiaanecüãx rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Ñuxücürüwa i nüxũ chacuáxũ ega taxúema chomaã inanguxüxëëgux? —ñanagürü. Rü Piripicëx naca na naxĩnagüxücëx, rü naxütawa na natoxücëx. ³² Rü yema nawa yangúchigüxũ ga Tupanaãrü ore ga ümatüxũ, rü ñanagürü:

“Rü ñoma wüxi i carneru i norü mëxwa nagagüxürüũãcü nayagagü. Rü wüxi i carneruxacü i ngẽma yayoxtëxagüxüpëxewa tama aita üxürüü nachianemare, rü taxu ñanagürü. ³³ Rü

yexguma duïxügü poraãcü chixri namaã chopetügu rü taxúema naetüwa tachogü. ¿Rü texé tá meã nachiga tidexa ga yema duïxügü ga yemaãcü poraãcüxüchima chixexü ügüxü? Yerü nayamèxgü na nataxuxüçèxi norü maxü i ñoma i naãnewa”, ñanagürü ga yema ore ga nawa nangúxü. ³⁴ Rü Piripina naca ga yema ãëxgacü ga Etiópiaanecüãx, rü ñanagürü: —¡Chomaã nüxü ixu! ¿Rü texéchigagu nixi ga yadexaxü ga yema Tupanaärü orearü uruü? ¿Nügüchigagutama rü éxna toguechigagu? —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma nanangãxü ga Piripi. Rü yematama ore ga ümatüxümaã inanaxügü na namaã nüxü yaxuxü ga ore i mexü ga Ngechuchuchiga. ³⁶ Rü yixcamaxüra ga yexguma inaxiyane, rü dexá íyexmaxüwa nangugü. Rü ñanagürü ga yema ãëxgacü: —Nuã nangëxma i dexá. ¿Rü tama éxna inamexü na nuã choxü ícubaixëëxü? —ñanagürü. ³⁷ Rü ñanagürü ga Piripi: —Ngëxguma aixcüma meãma cuyaxõxgux, rü marü name i na cuxü íchabaixëëxü — ñanagürü. Rü nanangãxü ga yema ãëxgacü, rü ñanagürü: —Ngëmáãcü chayaxõ na Ngechuchu ya Cristu yiixü ya Tupana Nane —ñanagürü. ³⁸ Rü yexguma ínayachaxãchixëë ga norü autu, rü wüxigu dexáchiüwa nachoü. Rü Piripi ínanabaixëë ga yema ãëxgacü. ³⁹ Rü yexguma dexáwa ínachoõchigu, rü Tupanaãë i Üünexü rü Piripixü niga. Rü yema ãëxgacü rü marü tama wena Piripixü nadau. Natürü taãëãcü namagu nixü. ⁴⁰ Natürü Achotowa nayangox ga Piripi. Rü yema ñãnewa inaxüãchi, rü nüxü nixuchigü ga ore i mexü ga guxüma ga ñãnewa ñuxmata Checharéaarü

nañnewa nangu.

9

Ngechuchuaxĩ nayaxõ ga Chauru

1-2 Rũ yoxni ga Chauru rũ daimaã nayaxãxũnechigüama ga yema duũxügü ga Cori ga Ngechuchuaxĩ yaxõgüxũ. Rũ yemacèx paigüeruxõtawa naxũ, rũ naxcèx nüxna naca ga popera ga nüxna ãgaxũ na Yudíugüarũ ngutaquẽxepataügü ga Damacuwa yexmagünegu yaxücuchigüxũcèx rũ yexma tümacèx nadauxũcèx ga guxema yaxõgüxe ga yatüxe rũ ngexegü na Yerucharéüwa tüxũ nagagüxũcèx rũ yexma tüxũ yapoxcuexũcèx. ³ Natürü yexguma marü Damacuxũ yangaicagu, rũ ngürüãchi meãma nüxũ nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxũ ga daxüwa ibáxixũ. ⁴ Rũ ñaxtüanegu nayangu ga Chauru, rũ nüxũ naxĩnü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxũ ga ñaxũ: —Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüũ i chowe quingẽchigüxũ? —ñaxũ. ⁵ Rũ Chauru nanangãxũ, rũ ñanagürü: —¿Rũ texé quixĩ, Pa Corix? —ñanagürü. Rũ nüma ga Cori rũ nanangãxũ rũ ñanagürü: —Choma nixĩ i Ngechuchu, rũ chorü duũxügü nixĩ i ngẽma nawe quingẽchigüxũ. ⁶ ¡Rũ inachi, rũ ngema Damacuarü ñanewa naxũ! Rũ ngema rũ wüxi ya yatü tá cumaã nüxũ nixu na tacü tá cuxüxũ —ñanagürü. ⁷ Rũ yema yatügü ga Chauruxũ íixümücügüxũ, rũ inayanguãëgü, yerü nüxũ naxĩnüë ga yema ore natürü taxúexüma nadaugü. ⁸ Rũ ñuxũchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyangüxüwa, rũ nidauchixetü, natürü taxuüma

nadau yerü nixoxetü. Rü yemacèx ga namücügü, rü nachacüügu nayayauxãchi, rü yemaäcü Damacuwa nanagagü. ⁹ Rü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe. ¹⁰ Rü Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxü yaxõxü ga Ananiã ga naega. Rü Cori ya Ngechuchu naxcèx nangox, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananiãx — ñanagürü. Rü nüma ga Ananiã nanangãxü, rü ñanagürü: —¿Tacü? Pa Corix —ñanagürü. ¹¹⁻¹² Rü nüma ga Cori nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Dücèx, ngẽma ítamü i Meã i Wéxügu äegaxüwa naxü! ¡Rü ngema Yudapatawa naxcèx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucüãx i Chaurugu äegaxü! Rü nüma rü ngema ínayumüxë rü nangoxetü rü marü cuxü nadau, Pa Ananiãx, na ngẽxma cuxücuxü rü naxëtügu quingõgüxü na wena yadauchixüçèx —ñanagürü ga Cori ga Tupana. ¹³ Rü yexguma yemaxü naxĩnügu ga Ananiã, rü ñanagürü: —Pa Corix, muxüma i duüxügü chomaã nüxü nixu i ngẽma yatüchiga na ñuxre i chixexü naxüxü namaã i curü duüxügü i Yerucharéüwa. ¹⁴ Rü ñuxma rü paigüarü äëxgacügüarü mumaã núma naxü na ínayauxüãxüçèx i guxüma i duüxügü i cuégagu yumüxëgüxü —ñanagürü. ¹⁵ Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü nüxü: —¡Ngẽma naxü! Erü choma chanayaxu i ngẽma yatü na choxü yaxuchigaxüçèx namaã i togü i nachiüãnecüãxgü i duüxügü rü norü äëxgacügü, rü ngema Iraécüãxgü. ¹⁶ Rü choma tá nüxü nüxü chadauxëë i ñuxre i ngüxü i tá yangexü i chauxcèx —ñanagürü ga Cori. ¹⁷ Rü guma ïpata ga Chauru nawa

yexmanewa naxü ga Ananíã. Rü nagu naxücu, rü nüxü ningögü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, nüma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcèx ngócü ga yexguma núma cuxüxgu, rü núma choxü namu na wenaxârü quidauchixücèx, rü cuxna nanguxücèx i Naã i Üünexü —ñanagürü. ¹⁸ Rü yexgumatama rü ñoma tacüchicutëxerüü naxëtüwa ínayi, rü yexguma wenaxârü meã nidauchixetü. Rü yexguma inachi ga Chauru, rü Ananíã ínanabaixëë. ¹⁹ Rü yemawena nachibü, rü wenaxârü napora. Rü ñuxre ga ngunexügu yexma Damacugu narüxãüx namaã ga yema yaxögüxü ga yexma áchiügüxü.

Chauru rü Damacuwa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

²⁰ Rü yexguma inanaxügü ga Chauru ga ngutaquëxepataügüwa nüxü na yaxuchigaxü na Ngechuchu yïxü ya Tupana Nane. ²¹ Rü guxüma ga yema nüxü ínüëxü rü poraãcü nabaixãchiãëgü, rü ñanagürügü: —¿Tama ëxna ñãã yatü yïxü ga Yerucharëüwa íyayauxügüxü ga guxüma ga duüxügü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü? ¿Rü tama ëxna ñããtama yïxü ga yema núma üxü na ínayauxüãxücèx rü ñuxüchi paigüarü aëxgacüxütawa nagagüãxücèx i duüxügü i yaxögüxü? —ñanagürügü. ²² Natürü ga Chauru rü guxü ga ngunexügu yexeraãcü tama namuüãcüma nüxü nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rü inayanangeëxgüxëë ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü, yerü meãma nanangoxëë na Cristu yïxü ga Ngechuchu.

Chauru rü Yudíugü- chaxwa niña

23 Rū marū muxūma ga ngunexūgū ngupetūguwena rū yema Yudīgū rū wūxigu nūgūmaā nagu narūxīnūē na Chauruxū yamèxgūxūcèx. 24 Natürū nūma ga Chauru rū nūxū nacuáchiga ga na yamèxgūchaūāxū. Rū yema Yudīgū rū ngunecū rū chūtacū rū guma ĩāneārū poxeguxūārū ĩāxgūgu Chauruxū nanèixgūxū na yamèxgūāxūcèx. 25 Natürū ga Chauruarū ngúexūgū rū chūtacū rū wūxi ga pexchi ga tacūgu guma ĩāneārū poxeguxūtapūxétūwa ĩanaçhūxüetaūgūama, rū yemaācū niña ga Chauru.

Yerucharéūwa nayexma ga Chauru

26 Rū yexguma Yerucharéūwa nanguxgu ga Chauru, rū yema yaxōgūxūmaā nangutaquēxechaū. Natürū yema yaxōgūxū rū nūxū namuūē, yerū nūma nūxū nacuèxgūgu rū tama aixcūma Ngechuchuxū nayaxō. 27 Natürū Bernabé rū yema ngúexūgū ga Ngechuchu imugūxūtanūwa nanagaama. Rū yema ngúexūgūmaā nūxū nixu ga ñuxācū Cori ya Ngechuchuxū na nadauxū ga Chauru ga namawa, rū ñuxācū Cori namaā na idexaxū. Rū nūxū nixu ta ga ñuxācū Damacuwa rū tama namuūācūma nūxū na yaxuxū ga Ngechuchuchiga. 28 Rū yemaācū ga Chauru rū Yerucharéūgu narūxāūx. Rū yema ngúexūgū ga Tupana imugūxūtanūgu naxā. Rū tama namuūācūma Cori ya Ngechuchuchigaxū nixuchigū. 29 Rū yema Yudīgū ga Griégugawa idexagūxūmaā nidexaxū ga Chauru, rū Ngechuchuchigagu nūgūmaā nayaporagaexū. Natürū ga nūmagū rū naxcèx nadaugūama ga

ñuxãcũ tá na yamèxgũãxũ. ³⁰ Rũ yexguma nũxũ yacuèxãchitanũgu ga yema togũ ga yaxõgũxũ, rũ Checharéawa Chauruxũ nagagũ. Rũ yexguma yéma nangugũgu rũ wũxi ga wapurugu nayamuẽgũ rũ Tarsuwa naxũ. ³¹ Rũ yexguma rũ meãma nũxũ naxũpetũ ga yema yaxõgũxũ ga guxũma ga Yudéaanewa, rũ Gariréaanewa rũ Chamáriaanewa. Rũ yexeraãcũ meã nayaxõgũetanũ rũ aixcũma Tupana naxwèxexũãcũma meã namaxẽ. Rũ Tupanaãẽ i Üünexũãrũ ngũxẽẽmaã nimuẽtanũãma ga yema yaxõgũxũ.

Eneã rũ narũme

³² Rũ yexguma Pedru yema yaxõgũxũtanũgu ixũãgũchigũxgu, rũ yema Didágu ãchiũgũxũ ga yaxõgũxũtanũwa rũ ta nangu. ³³ Rũ yexma nũxũ nayangau ga wũxi ga yatũ ga Eneã ga naega ga 8 ga taunecũ norũ pechicagu cacũ, yerũ nanawãixãchi. ³⁴ Rũ Pedru ñanagũrũ nũxũ: — Pa Eneãx, Ngechuchu ya Cristu cuxũ narũmexẽẽ. ¡Inachi rũ namexẽẽ i cuxchapenũxũ! —ñanagũrũ. Rũ yexgumatama inachi. ³⁵ Rũ guxũma ga yema Didácũãxgũ rũ Charunacũãxgũ rũ nũxũ nadaugũ ga na inachixũ ga guma yatũ, rũ nũxũ narũxoe ga nacũmagũ ga chixexũ, rũ Cori ya Ngechuchuwe narũxĩ.

Wena imaxũ ga Dorca

³⁶ Rũ yexgumaãcũũ ga ñãne ga Yopewa rũ iyexma ga wũxi ga Tupanaãxũ yaxõxcũ ga ngecũ ga Tabita ga ngĩega. Rũ ngẽma naega i Griégugawa rũ Dorca ñaxũchiga nixĩ. Rũ ngĩma rũ wũxi ga mecũ iyixĩ ga ngĩrũ üwa, rũ guxũguma nũxũ

irüngüxêê ga yema duüxügü ga tacü nüxü taxuxü.
³⁷ Rû yexgumaücüü iyadaawe ga Dorca, rû iyu, rû ngîmücügü nanamexêê ga ngîxîne. Rû İpataarü daxüchiüwa yexmaxü ga ucapugu nanaxügü ga ngîxîne. ³⁸ Rû Yopearü ngaicamana nayexma ga guma İâne ga Didá ga Pedru nawa yexmane. Rû yema yaxögüxü ga Yopecüãx rû nüxü nacuèxgü ga Didáwa na nayexmaxü ga Pedru. Rû naxcèx yéma nanamugü ga taxre ga yatü ñaxümaã: –İRû paxa toxcèx nuã naxü! –ñaxümaã. ³⁹ Rû yexguma ga Pedru rû nawe narüxü. Rû yexguma İnanguxgu, rû yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxüwa nanagagü. Rû guxüma ga yutegüxü rû Pedruxü İnachomaëguãchi, rû naxauxe, rû nüxü nayawégü ga yema naxchirugü ga Tabita nüxü İxüxüxü ga yexguma namaüxgu. ⁴⁰ Rû Pedru rû düxétüwa nanamugü ga guxüma. Rû inacaxãpüxü, rû nayumüxê. Rû ñuxüchi ngîxcèx nadauegu ga yema yuxcü, rû ñanagürü: –Pa Tabitax, İrüda! –ñanagürü. Rû yexguma rû iyadauchixetü, rû Pedruxü idau, rû İrüto. ⁴¹ Rû yexguma ngîxmëxgu nayayauxãchi, rû ngîxü inachixêê. Rû ñuxüchi naxcèx naca ga yema yaxögüxü rû yema yutegüxü, rû maxüxcü nüxü ngîxü nawëx. ⁴² Rû guxüma ga yema duüxügü ga Yopewa yexmagüxü rû nüxü nacuáchigagü ga yema. Rû Cori ga Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma. ⁴³ Rû muxüma ga ngunexü Yopegu narüxãüx ga Pedru napatagu ga Chimáü ga naxchëxmüärü paxêêwa puracüxü.

10

Pedru rü Cornériuchiga

¹ Rū ñãne ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu ãegacü. Rū 100 ga Itáriaanecüãx ga churaragüarü capitáũ nixĩ. ² Rū nūma nixĩ ga wüxi ga yatü ga meãma Tupanaãxũ yaxõcü. Rū wüxigu namèxmaã rü naxãcügümaã Tupanaxũ nangechaũgü. Rū mucüma ga norü dñerumaã nüxũ narüngüxẽẽ ga duũxügü ga Yudíugü ga ñacü nüxũ taxuxũ. Rū guxüguma nayumüxẽ rü Tupanamaã nidexa. ³ Rū wüxi ga ngunexũ ga yexguma tomaẽxpüxarü orawa nanguxchaũgu ga yáuanecü, rü nangoxetü. Rū meãma nüxũ nadau ga wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruũ ga daxücüãx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxügu ücuxũ. Rū ñanagürü nüxũ: —Pa Cornériux — ñanagürü. ⁴ Natürü nūma ga Cornériu rü meãma nüxũ nadawenü, rü poraãcü namuũãcüma nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü cunaxwèxe, Pa Corix? —ñanagürü. Rū nanangãxũ ga yema orearü ngeruũ ga daxücüãx, rü ñanagürü: —Curü yumüxëgü rü Tupana marü cuxũ nüxũ naxĩnũ, rü cumaã nataãẽ na ñuxãcü nüxũ curüngüxẽẽxũ i duũxügü i ñacü nüxũ taxuxũ. ⁵ —¡Rü chanaxwèxe i Yopewa cunamugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxüçèx i wüxi i yatü i Chimáũ i Pedrugu ãegaxũ! ⁶ —Rü to i Chimáũ i naxchèxmüãrü paxẽẽwa puracüxüpatawa nangëxma rü ngëxma nape. Rū yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangëxma —ñanagürü. ⁷ Rū yexguma nüxna iyanatauxgu ga yema orearü ngeruũ ga namaã yéma idexaxũ, rü Cornériu rü naxcèx naca ga taxre ga norü puracütanüxũ rü wüxi ga churara ga meã naga ñnüxũ ga meã Tupanaãxũ yaxõxũ. ⁸ Rū namaã nüxũ nixu ga guxüma ga yema

nüxü nadauxü, rü ñuxüchi Yopewa nanamugü.
 9 Rü moxüäcü ga yexguma namagu naxĩyane rü marü Yopexü yangaicagügu ga yema duüxügu ga Cornériu yéma mugüxü, rü Pedru rü daxü naxĩ ga İpataétüwa na yéma nayumüxëxüçèx. Rü tocuchiarü oragu nixĩ ga yexguma. 10 Rü nataiya, rü nüxü nachixéga ga na nachibüxü. Rü yexguma norü òna İnaxügüyane, rü nangoxetü ga Pedru. 11 Rü nüxü nadau ga na yangoxnaxü ga naãnetüwe, rü yéma İnarüxĩ ga wüxi ga naxchiru ga ñoma wüxi ga taxü ga naxchápenüürü ixĩxü. Rü norü ägümücüpëxewa naxätüxü rü yemaäcü İnarüçhüxüe ñuxmata ñaxtüanewa nangu. 12 Rü yemagu İnarüçhüxüewetaxü ga nagüxüraüxü ga naëxügu, rü äxtapegü, rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama nangõxgüxü ga Yudíugü. 13 Rü Pedru nüxü naxĩnü ga Tupanaga ga nüxü ñaxü: —Pa Pedrux İlnachi, rü ta imèx, rü nangõx! —ñaxü. 14 Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa nixĩ, Pa Corix, erü taguma chanangõx i tacü i toxcèx äüächixü —ñanagürü. 15 Rü yexguma ga yema Tupanaga, rü wenaxärü ñanagürü: —Ngéma choma chamexëëxü rü tama name i äüächi nüxü cuwogü —ñanagürü. 16 Rü tomaëxpüxcüna yemaäcü nangupetü. Rü yexguma wenaxärü daxü nachüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. 17 Rü poraäcü nagu narüxĩnü ga Pedru ga tacüchiga na yĩxü ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu. Rü yemagu İnaxĩnüyane, rü guma İpataëxwa nangugü ga yema yatügü ga Cornériu yéma

mugüxü ga naxcèx ícaetanüxü ga Chimáũpata. ¹⁸ Rũ yéma naxcèx ínacagü rü aixcüma yexma nape ga wüxi ga yatü ga Chimáũ ga Pedrugu äegaxü. ¹⁹ Rũ Pedru nagu írũxĩnüyane ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu, rü Tupanaãe i Üünexü rü ñanagürü nüxü: —Ngẽãgü nixĩ i tomaẽxpüx i yatügü i cuxcèx daugüxü. ²⁰ — ¡Inachi, rü írũxĩ, rü tama cuxoegaããcüma nawe rüxü! Erü choma nixĩ i núma chanamugüxü — ñanagürü. ²¹ Rũ yexguma naxcèx ínarũxĩ ga Pedru, rü ñanagürü nüxü ga yema yatügü: —Choma nixĩ i chauxcèx pedaugüxü. ¿Rü tacüwa nuã pexĩ? —ñanagürü. ²² Rũ nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Capitáũ ya Cornériuxütawa ne taxĩ rü nüma nixĩ i nuã toxü namugüxü. Rũ wüxi ya yatü ya mecü nixĩ, rü Tupanaxü nangechaü. Rũ guxüma i Yudíugü nüxü nangechaü i nümax. Rũ wüxi ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxücüãx nanamu na cuxcèx toxü yacaxẽẽxüçèx ga Cornériu rü napatawa cuxüxüçèx rü nüxü na naxĩnüxüçèx i curü ore —ñanagürügü. ²³ Rũ yexguma nanachocuxẽẽ ga Pedru, rü yexma nanapegüxẽẽ ga yema chütaxügu. Rũ moxüãcü inaxĩachi rü nawe narüxü ga Pedru. Rũ ínayaxümücügü ga ñuxre ga Yopecüãx ga yaxögüxü. ²⁴ Rũ moxüãcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxẽẽxüwa namaã ga guxüma ga natanüxügü rü namücügü ga nüxü nangechaügüxü ga nüxna naxuxü. ²⁵ Rũ yexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü ñãxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupẽxegu nayacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxüü. ²⁶ Natürü ga Pedru rü ínachixẽẽ rü ñanagürü:

—¡Inachi! Rū choma rū ta cuxrũũ duũxũmare chixĩ rū tama Tupana chixĩ —ñanagürũ. ²⁷ Rū nũgũmaã yadexagũãcũma wũxigu nichocu. Rū Pedru yéma namaã inayarũxũ ga muxũma ga duũxũgũ ga yexma ngutaquẽxegũxũ. ²⁸ Rū yexguma ga Pedru rū ñanagürũ nũxũ ga yema duũxũgũ ga yexma ngutaquẽxegũxũ: —Pema nũxũ pecuẽx i toma i Yudũgũcèx rū nangẽxma i torũ mugũ i toxna nachũxuxũ na pemaã tangutaquẽxegũxũ, rū pepatagu na tachocuxũ. Natürũ Tupana choxũ nangoxetũxẽẽ rū choxũ nũxũ nadauxẽẽ na tama namexũ na ngẽmaãcũ nagu na charũxĩnũxũ pemaã. ²⁹ Rū ngẽmacèx tama chaxoõcũma núma chaxũ i ngẽxguma chauxcèx pengemagu. Rū ñũxma rū chanaxwèxe i chomaã nũxũ pixu na tacũcèx chauxcèx pengemaxũ —ñanagürũ. ³⁰ Rū Cornériu nanangãxũ, rū ñanagürũ: —Marũ ãgũmũcũ i ngunexũ nangupetũ ga ñũxgumaãcũ ga tomaẽxpũxarũ oragu ga yáuanecũ, rū nuã chopatawa chayumũxẽ erũ guxũguma ngẽmaãcũ chanaxũ. Rū yexguma chayumũxẽgu rū changoxetũ, rū chauxcèx nangox ga wũxi ga yatũ ga iyaurachirucũxũ. ³¹ —Rũ ñanagürũ choxũ:

“Pa Cornériux, Tupana marũ nũxũ naxĩnũ i curũ yumũxẽ rū cumaã nataãẽ na ñũxãcũ nũxũ curũngũxẽẽxũ i duũxũgũ i tacũ nũxũ taxuxũ. ³² —¡Rũ Yopewa namugũ i ñũxre i yatũgũ na naxcèx yacagũxũcèx i Chimáũ i Pedrugu ãegaxũ! Rũ to i Chimáũ i naxchèxmũãrũ paxẽẽwa puracũxũpatagu pexũ. Rũ yima napata rū taxtũ i taxũcutũwa nangẽxma”, ñanagürũ choxũ. ³³ Rũ yemacèx rū yexgumatama paxa cuxcèx yéma

chanamugü, rü cuma rü mexü toxçèx cuxü erü nûma cuxü. Rü ñuxma i guxãma i toma rü Tupanapëxewa tangëxmagü. Rü nüxü taxĩnüechaü i gux-üma i ngëma ore i Cori namaã nûma cuxü muxü na tomaã nüxü quixuxüçèx –ñanagürü ga Cornériu.

Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

³⁴ Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: –Ñuxma waxi nixĩ i nüxü chacuáxü na Tupanacèx nawüxiguxü i guxüma i duüxügü erü nûma rü aixcüma guxãxüma nangechaü. ³⁵ –Rü nûma rü wüxichigü i nachiuñewa nanade i ngëma duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü. ³⁶ –Rü nûma ga Tupana rü Yudíugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tüxü nüxü nangechaüxü i torü pecadugü i ngëxguma Cristu ya guxãärü Cori ixícüaxü yaxögügu. ³⁷ –Pema rü meãma nüxü pecuèx na tacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüarü nañewa. Rü noxri ga Cuáü rü nüxü nixu na Tupana naxwèxexü na ínabaiüxü ga duüxügü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga duüxügümaã nüxü na yaxuxü ga ore i mexü. ³⁸ –Rü pema nüxü pecuèx ga ñuxãcü Tupana na naporaxëxü ga Ngechuchu ya Nacharétucüãx yerü nüxna nanaxã ga Naãe i Üünexü. Rü nûma ga Ngechuchu rü mexü naxü ga yema íyaxügüxüwa, rü nanameëxëe ga guxüma ga yema duüxügü ga ngoxoãxgüxü. Rü yemaãcü

nanaxü yerü Tupana nüxü narüngüxêê. ³⁹ —
 Rü toma nixĩ ga nüxü tadaugüxü rü nüxü
 tixuchigaxü i guxüma ga naxüxü ga Ngechuchu
 ga Yudéaanewa rü Yerucharéüârü îānewa. Rü
 yemawena rü nayamèxgü rü curuchawa
 nayapotagü. ⁴⁰ —Natürü ga Tupana rü tomaêxpüx
 ga ngunexü ngupetügu rü wena nanamaxêê rü
 toxcèx nanangoxêê. ⁴¹ —Natürü tama guxü ga
 duüxügücèx nangox. Rü toxcèxicatama nangox
 ga toma ga üpamama Tupana toxü dexe na
 nüxü tixuxücèx i Ngechuchuchiga. Rü yexguma
 marü yuwa ínadxuwena rü namaã tachibüe rü
 namaã taxaxegü. ⁴² —Rü nümatama ga Ngechuchu
 toxü nimugü na duüxügümaã nüxü tixuxücèx
 na Tupana marü âêxgacüxü yangucuchixêêxü
 na guxü i duüxügüaru ngugüruü na yïixücèx.
 Rü nüma ya Ngechuchu nixĩ i tórü maxüxü
 nangugüxü, rü nüma tá nixĩ i guxü i duüxügü
 i maxèxü rü yuexüxü yacagüxü naxcèx i norü
 maxüchiga. ⁴³ —Rü üpamamatama guxüma ga
 Tupanaârü orearu uruügü rü Ngechuchuchiga
 nidexagü, rü ñanagürügü:

“Rü nüma tá nüxü nüxü nangechaü i norü
 pecadugü i guxüma i duüxügü i nüxü
 yaxögüxü”,
 ñanagürügü.

*Tupanaãe i Üünexü rü yema duüxügü ga tama
 Yudíugü ixígüxütanüwa nangu*

⁴⁴ Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü
 Tupanaãe i Üünexü nüxna nangu ga guxüma
 ga yema yéma irüxñüèxü ga yema ore. ⁴⁵ Rü
 yema yaxögüxü ga Yudíugü ga Pedrumaã yéma

İxü, rü poraãcü nabaixãchiãëgü yerü Tupanaãë i Üünexü rü nüxna rü ta nangu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixīgüxü. ⁴⁶ Rü nüxü naxĩnüë ga to ga nagawachigü na yadexagüxü, rü Tupanaxü na yacuëxüügüxü. ⁴⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —¿Éxna nangëxmaxü i texé na nüxna nachuxuxü i na ínabaiüxü i ñaã duüxügü i marü taxrüü Tupanaãë i Üünexü nüxna nguxü? — ñanagürü. ⁴⁸ Rü nanamu na Ngechuchu ya Cristuégagu na ínabaiüxü ga yema duüxügü ga yexwaca yaxögüxü. Rü yexguma Pedruxü nacèëxügü na yexma naxãüxüçex ga ñuxre ga ngunexü.

11

Pedru rü Yerucharéüwa yexmagüxü ga yaxögüxümaã nüxü nixu ga tacü na ngupetüxü ga Checharéawa

¹ Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxü ga Yudéagugüxü, rü nüxü nacuáchigagü na yema tama Yudíugü ixīgüxü rü ta nayauxgüãxü ga Tupanaãrü ore. ² Natürü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudíugü ga yaxögüxü rü Pedruxü nixugüë. ³ Rü ñanagürügü: —¿Rü tüxcüü natanüwa cuxü i ngëma tama Yudíugü ixīgüxü, rü namaã cuchibü? —ñanagürügü. ⁴ Rü Pedru meãma namaã nüxü nixu ga guxüma ga tacü na ngupetüxü, rü ñanagürü nüxü: ⁵ —Choma rü Yopearü ñãnewa chayexma, rü yexguma íchayumüxëyane, rü changoxetü. Rü nüxü chadau ga wüxi ga naxchápenüürüü ixixü ga norü ägümücüpëxewa

ãtuxüxü ga íruchüxüexü ñuxmata chauxütawa nguxü. ⁶—Rü meãma nüxü chadawenü na nüxü chadauxücèx na tacü yexmaxü ga aixepewa. Rü nüxü chadau ga naxünagü ga ixägümücüparaxü rü naëxügü ga idüraexü, rü äxtapegü rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama ingõxü, erü taxcèx i yixema i Yudíugü rü naxãüãchi. ⁷—Rü nüxü chaxínü ta ga Tupanaga ga choxü ñaxü:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imèx, rü nangõx!” ñaxü. ⁸—Natürü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixí, Pa Corix, erü taguma chanangõx i tacü i toxcèx ãüãchixü”, ñacharügü. ⁹—Rü yexguma wenaxãrü ñanagürü choxü ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxüxü:

“Ngëma choma i Tupana chamexëëxü, rü tama name i ãüãchi nüxü cuwogü”, ñanagürü. ¹⁰—Rü tomaëxpüxcüna yemaãcü nangupetü, rü yexguma wenaxãrü daxü naçhüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. ¹¹—Rü yexgumatama guma ï ga nawa chayexmanewa nangugü ga tomaëxpüx ga yatügü ga Checharéawa ne mugüxü ga chauxcèx daugüxü. ¹²—Rü Tupanaãê i Üünexü choxü namu na nawe charüxüxcèx woo tama Yudíugü na yixígüxü ga yema duüxügü. Rü chomaã ta yéma naxí ga ñaã 6 ga yaxõgüxü. Rü napatawa tangugü ga guma yatü ga Cornériu, rü yexma tachocu. ¹³—Rü tomaã nüxü nixu ga ñuxãcü na napatawa nüxü nadauxü ga Tupanaãrü orearü ngeruü ga daxücüãx ga yexma chixü ga ñaxü nüxü:

“¡Yopewa namugü i yatügü na naxcèx yacagüxücèx i Chimáú i Pedrugu ãegaxü! ¹⁴ —Rü nüma tá cumaã nüxü nixu na ñuxácü tá cuma rü guxü i cupatagugüxümaã penayaxuxü i perü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü nüxü. ¹⁵ —Rü yexguma ichanaxügügu ga na chidexaxü, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, yexgumarüü ga noxri tüxna nanguxgurüü. ¹⁶ —Rü yexguma ga choma rü nüxna chacuèxãchi ga Cori ya Ngechuchuarü ore ga yexguma ñaxgu:

“Rü aixcüma nixi ga Cuáú ga dexáwamare ínabaiüxëëãxü, natürü i pema rü Tupanaãe i Üünexü tá pexna nangu”, ñaxgu. ¹⁷ —Rü pema nüxü pecuèx na ñuxácü Tupana tüxna nanguxëëxü ga Naãe i Üünexü i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögüxü. Rü ñuxma na taxrüü Tupana yema duüxügüna nanguxëëxü ga Naãe i Üünexü, ¿rü ñuxücürüwa i choma i nüxü chaxoxü na naga chaxinüxü ya Tupana? —ñanagürü ga Pedru. ¹⁸ Rü yexguma yema orexü naxinüëgu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéücüãx, rü nachianegümare. Rü Tupanaxü nicuèxüügü. Rü ñanagürügü: —Rü ngëmawa nüxü tacuèx na Tupana tüxü dexü ya yixema woo tama Yudíugü ixígüxe. Rü ngëxguma nüxü tarüxoegu i tümaärü chixexü rü Tupanacèx tadaugügu, rü nüma tüxna nanaxã i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

Yaxögüxü ga Aütioquíawa yexmagüxüchiga

¹⁹ Rü yexguma Etébaüxü yamëxgüguwena, rü norü uwanügü poraãcü nawe ningëxütanü ga yema yaxögüxü. Rü yemacèx nügü nawoone. Rü Peníchiawa, rü Chiprewa rü Aütioquíawa

nabuxmü. Rü yéma nüxü nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugümaãxĩcatama nüxü nixugüe ga yema ore rü tama ga togümaã. ²⁰ Natürü yéma Aütioquíawa nangugü ta ga ñuxre ga togü ga yaxögüxü ga Chíperecũãx, rü Chirenecũãx. Rü nümagü rü yema tama Yudíugü ixĩgüxümaã rü ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ya Ngechuchuchiga. ²¹ Rü Tupana nüxü narüngüxëë, rü nanaporaexëë. Rü yemacèx muxüma ga yema duüxügü rü nüxü narüxoe ga nuxcümaüxü ga nacümagü, rü Cori ya Ngechuchuaxü nayaxögü. ²² Rü yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü, rü Aütioquíawa nanamugü ga Bernabé. ²³ Rü yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rü nüxü nadau ga ñuxãcü Tupana nüxü na rüngüxëëxü ga yema yaxögüxü ga Aütioquíacũãx, rü poraãcü namaã nataãë. Rü nayaxucuxëgü ga guxüma na meãma Cori ya Ngechuchuwe naxĩãmaxüçèx, rü taguma nüxü naxoexüçèx. ²⁴ Yerü nüma ga Bernabé rü wüxi ga yatü ga mecü nixĩ. Rü aixcüma Tupanaãë i Üünexü rü nawa nayexma, rü napora ga norü õwa. Rü yemacèx muxüchixüma ga duüxügü rü Cori ya Ngechuchucèx naxĩ rü nüxü nayaxögü. ²⁵ Rü yemawena ga Bernabé rü Tarsuwa naxü na Chaurucèx yadauxüçèx. ²⁶ Rü yexguma nüxü iyangauxgu, rü Aütioquíawa nanaga. Rü wüxi ga taunecü wüxiwa yéma nayexmagü namaã ga yema yaxögüxü. Rü nanangüexëë ga muxüchixüma ga duüxügü. Rü Aütioquíawa nixĩ ga inaxügüxü ga duüxügü

na Cristutanüxümaã na naxugüãxü ga yema yaxõgüxü. ²⁷ Rü yexgumaücüü Yerucharéüwa ne naxi ga ñuxre ga Tupanaärü orearü uruügu rü Aütioquíawa naxi. ²⁸ Rü natanüwa nayexma ga wüxi ga orearü uruü ga Agabu ga naega. Rü nanangutaquëxexë ga yema yaxõgüxü ga Aütioquíawa yexmagüxü. Rü yema ngutaquëxewa rü inachi ga Agabu rü Tupanaãë i Üünexü nanamu ga na yadexaxü, rü ñanagürü: –Wüxi i taiya i taxü tá ínangu i guxü i ñaã nachiüãnewa –ñanagürü. Rü aixcüma ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu ãëxgacü ixixgu. ²⁹ Rü yexguma ga yema yaxõgüxü ga Aütioquíawa yexmagüxü, rü marü wüxigu nagu narüxínüë na yema ngixü namugüxücèx ga díeru na nüxü nangüxëëgüxücèx ga yema yaxõgüxü ga Yudéaanegu áchiügüxü. Rü wüxichigü ngixü inaxã ga díeru yexgumarüü ga ñuxre ga nüxü yexmacü. ³⁰ Rü yemaãcü nanaxügü, rü Bernabé rü Chaurumaã yema ngixü namugü ga yema díeru naxcèx ga yema yaxõgüxüärü ãëxgacügü ga Yudéaanewa yexmagüxü.

12

Ãëxgacü ga Erode rü Chaütiáguxü nimèx rü Pedruxü napoxcu

¹ Rü yexgumaücüü inanaxügü ga ãëxgacü ga Erode ga na ínayauxüãxü ga ñuxre ga yaxõgüxü ga Yerucharéücüãx na napoxcuexücèx. ² Rü norü churaragüxü namu na taramaã Chaütiágu ga Cuáüëneëxü yamèxgüxücèx. ³ Rü yexguma nüxü nadèuxgu ga Erode ga norü me na yixü ga Yudígü ga yema na naxüxü, rü norü churaragüxü

namu na Pedruxŭ rŭ ta yayauxgŭxŭcèx. Rŭ yema nangupetŭ ga Yudíugŭarŭ peta ga Ūpetŭchigagu ga yexguma pāŭ ga ngearŭ puxēēruŭāxŭ nangōxgŭgu. ⁴ Rŭ yexguma Pedruxŭ yayauxgŭgu, rŭ poxcupataŭgu nayatèxcuchi. Rŭ ñuxŭchi ga Erode rŭ nanamu ga āgŭmŭcŭtŭcumŭ ga norŭ churaragŭ na nŭxna nadaugŭxŭcèx. Rŭ wŭxitŭcumŭwachigŭ rŭ nayexma ga āgŭmŭcŭ ga churaragŭ. Rŭ yemaācŭ nanaxŭ ga Erode, yerŭ nagu narŭxŭnŭ ga yema petawena guxŭ ga duŭxŭgŭpēxewa na nagaāxŭcèx na yamèxgŭāxŭcèx. ⁵ Rŭ yemaācŭ ga Pedru rŭ poxcupataŭwa nayexma rŭ churaragŭ rŭ meāma nŭxna nadaugŭ. Natŭrŭ ga yema yaxōgŭxŭ ga Yerucharéŭcŭāx rŭ poraācŭ nayumŭxēgŭ, rŭ Tupanana naxcèx nacagŭ.

Tupana rŭ Pedruxŭ ínanguxuchixēē ga poxcupataŭwa

⁶ Rŭ yematama ga chŭtaxŭgu naxŭpa ga yema ngunexŭ ga Erode duŭxŭgŭpēxewa nagaxchaŭxŭ, rŭ taxre ga churaragŭarŭ ngāxŭwa nape ga Pedru. Rŭ taxre ga cadenamaā ninèŭxgŭchacŭü. Rŭ togŭ ga churaragŭ ga dauŭtaexŭ nŭxna nadaugŭ ga poxcupataŭārŭ íāx. ⁷ Rŭ ngŭrŭāchi yema poxcupataŭwa nangox ga wŭxi ga orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭāx ga Coriarŭ. Rŭ poraācŭ nangóone ga guma poxcupataŭwa. Rŭ yema orearŭ ngeruŭ Pedruxŭ nacŭxagŭ, rŭ nanabaixāchixēē. Rŭ ñanagŭrŭ: —¡Paxama írŭda! —ñanagŭrŭ. Rŭ yexgumatama íniwēgŭ ga guma cadena ga Pedru namaā inèŭxgŭchacŭücŭ. ⁸ Rŭ

Pedru^x ñanagürü ga yema orearü ngeruü: — ¡Rü ic^xcuchichiru rü nacuaixcu i curü chapatu! —ñanagürü. Rü yemaäcü nanaxü ga Pedru. Rü ñanagürü ta: —¡Rü ic^xcuchi i curü gáuxüchiru, rü chowe rüxü! —ñanagürü. ⁹ Rü nawe narüxü ga Pedru. Rü tama nüxü nacuèx ga aixcüma na yíixü ga yema orearü ngeruü namaã üxü. Rü naxcèx rü nangoxetümare. ¹⁰ Rü nüxü nachopetü ga nüxíraüxü ga dauxütaexü, rü ñuxüchi ga yema to ga dauxütaexü. Rü yexguma nawa nangugüga ga yema ñax ga áchumenèxñanaxcèx ga ítamüwaama üxü, rü nüéchama niwãxna. Rü ínachoxü. Rü yexguma marü wüxi ga ítamü inaxíxgu, rü nüxna inayarütaxu ga yema orearü ngeruü. ¹¹ Rü yexguma nüxü nicuèxächi ga Pedru, rü nügümaã ñanagürü: —Ñuxma waxi i nüxü chacuáxü na aixcüma Cori ya Tupana núma namuxü i norü orearü ngeruü na Erodemèxèwa choxü napuxü, rü nawa choxü ínanguxuchixèèxü i guxüma i ngèma chomaã naxügüchaüxü i ngèma Yudíugü i tama yaxögüxü —ñanagürü. ¹² Rü yexguma yemaxü yacuèxächigu ga Pedru, rü ngípatawa naxü ga wüxi ga ngecü ga Maríagu äegacü. Rü ngíma iyixí ga Cuáü Marcu naë. Rü yema nangutaquèxegü ga muxüma ga duüxügü ga yema yumüxègüxü. ¹³ Rü ñaxtüarü poxeguxüarü ñaxwa, rü: —Tu tu tu —ñanagürü ga Pedru. Rü wüxi ga pacü ga Rode ga ngíega íyadau. ¹⁴ Rü yexguma nagawa nüxü nacuèxgu ga na Pedru yíixü, rü ngírü taãemaã rü íyañamare na nüxü yanaxuxü ga na Pedru yíixü ga ñaxtüarü ñaxgu chicü. Rü tama iyawãxna ga ñax. ¹⁵ Rü yema yexmagüxü rü: —Cungèãëmære

—ñanagürügü ngĩxũ. Natürü ngĩma rü: —Aixcüma nixĩ —ngĩgürügü. Rü yexguma ñanagürügü: —Maneca tama nüma nixĩ. Rü norü dauruũ i daxücũãxmare nixĩ —ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ga Pedru rü yoxni ãxwa: —Tu tu tu —ñanagürüama. Rü yexguma naxcè x yawãxnaãgu rü nüxũ nadaugügu ga Pedru na yĩxũ, rü nabaixãchiãëgü. ¹⁷ Natürü nüma naxunagümëxë, rü naxmëxmaã nayanachianexëëgü. Rü namaã nüxũ nixu na ñuxãcü Cori ínanguxuchixëëxũ ga poxcupataũwa. Rü ñanagürü ta: —¡Chaũtiágumaã rü ngëma togü i yaxõgüxũmaã nüxũ pixu i ngëma ore! —ñanagürü. Rü yexguma ínaxũãchi, rü toxnamana naxũ. ¹⁸ Rü yexguma yangunegu, rü yema churaragü ga poxcupataũwa dauxũtaegüxũ rü poraãcü nanaxixãchiãëgü yerü tama nüxũ nacuëxgü ga tacü na ngupetüxũ namaã ga Pedru. ¹⁹ Rü yemacèx ga Erode rü yema churaragüxũ namu na Pedrucèx yadaugüxũcèx. Rü yexguma taxuxũũma iyangaugügu, rü Erode rü yema churaragügutama nananguxëë na nayuexüçèx. Rü yemawena ga Erode rü ínaxũxũ ga Yudéaanewa, rü Checharéagu nayaxãchiũ.

Nayu ga Erode

²⁰ Rü Erode rü namaã nanu ga Tirucũãxgü rü Chi-dãücũãxgü. Natürü ga yema Tirucũãxgü rü Chidãücũãxgü rü naxcèx nadaugü na ñuxãcü Erodexũ nangüxmüxëëgüxũ, yerü Erodechiũãnewa nixĩ ga nayauxgüãxũ ga nabü. Rü yemacèx wüxi ga Erodearü duũxũ ga ãëxgacü ga Batumaã naxãmücügü na nüxũ nangüxëëxüçèx na Erodemaã yadexagüxüçèx. ²¹ Rü Erode

rü namaã inaxuneta ga wüxi ga ngunexü na namaã yadexaxücèx. Rü yexguma yema ngunexü ga nagu inaxunetaxüwa nanguxgu, rü yema Tirucüâx rü Chidãücüâx rü Erodexütawa nangugü. Rü nicuxcuchi ga Erode ga norü âëxgacüchiru, rü norü tochicaxüwa narüto, rü duüxügümaã nüxü nixu ga norü ore. ²² Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü rü tagaãcü ñanagürügü: —Ñãã âëxgacü rü tama duüxüärü dexarüü nixĩ i norü dexa, natürü ñoma Tupanaärü dexarüü nixĩ —ñanagürügü. ²³ Rü Erode rü yema duüxügüarü oremaã nataãë, rü tama Tupanaxü nicuèxüüchaü ga ñuxãcü Tupana nüxü narüngüxëëxü. Rü yemacèx wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxücüâx rü yexgumatama Erodexü nidaawexëë. Rü õxmigü nanangõx, rü yemamaã nayu. ²⁴ Natürü yema yaxõgüxü rü yexeraãcü guxüwama nüxü nixugüe ga Cori ga Tupanaärü ore. Rü muxüchixü ga duüxügü nüxü nayaxõgü. ²⁵ Rü yexguma marü yanguxëëãgu ga norü puracü ga Chauru rü Bernabé, rü ínachoxü ga Yerucharéüwa, rü wenaxärü Aütioquíacèx nawoegu. Rü nayagagü ga Cuáü Marcu.

13

Bernabé rü Chauru rü inanaxügüe ga to ga nachiuãnewa na nangegüãxü ga Tupanaärü ore

¹ Rü yema yaxõgüxü ga Aütioquíawa yexmagüxütanüwa rü nayexma ga ñuxre ga yatügü ga Tupanaärü orearü uruügü, rü ñuxre ga yatügü ga Tupanaärü orewa nguxëëtaegüxü. Rü yematanüwa nayexma ga Bernabé, rü Chimáü

ga Waxwegu ãegaxŭ, rŭ Dúchiu ga Chireneçŭãx, rŭ Manaē ga wŭxigu ãëxgacŭ ga Erodemaã yaexŭ, rŭ Chauru. ² Rŭ wŭxi ga ngunexŭ ga yexguma Coricèx ínangutaquëxegŭgu rŭ tama nachibüeãcŭma ínayumŭxëgŭguyane, rŭ Tupanaãē i Üünexŭ rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —¡Choxna penamugŭ i Chauru rŭ Bernabé na naxŭgŭãxŭcèx i ngëma puracŭ i choma nawa chanamugŭchaŭxŭ! — ñanagŭrŭ. ³ Rŭ yexguma nŭxŭ nachauegu ga tama nachibüeãcŭma na nayumŭxëgŭxŭ, rŭ Chauru rŭ Bernabéetŭgu naxŭmëxgŭ ga yema yaxŭgŭxŭ, rŭ ñuxŭchi inanamuãchitanŭ na naxŭgŭãxŭcèx ga Tupanaãrŭ puracŭ.

Chiprewa naxŭ ga Bernabé rŭ Chauru

⁴⁻⁵ Rŭ Tupanaãē i Üünexŭ rŭ inanamuãchitanŭ ga Bernabé rŭ Chauru. Rŭ ñãne ga Cheúchiawa naxŭ, rŭ gumaãrŭ türewa inaxŭãchi, rŭ capaxŭ ga Chiprewa naxŭ. Rŭ Cuáŭ Marcu nawe narŭxŭ na nŭxŭ nangŭxëèxŭcèx. Rŭ yexguma Charamína ga ñãneãrŭ türewa nangugŭgu, rŭ inanaxŭgŭe ga nŭxŭ na yaxugŭxŭ ga Tupanaãrŭ ore ga Yudíugŭarŭ ngutaquëxepataŭgŭwa. ⁶ Rŭ guxŭgu nixŭãgŭtanŭ ga yema capaxŭwa ñuxmata Papu ga ñãnewa nangugŭ. Rŭ yema namaã inayarŭxŭ ga wŭxi ga Yudíu ga yuŭxŭ ga Barechúgu ãegaxŭ. Rŭ nüma rŭ wŭxi ga idoratèxáxŭ nixŭ yerŭ nügŭ yaxuxgu rŭ aixcŭma Tupanaãrŭ orearŭ uruŭ nixŭ. ⁷ Rŭ nayexma ga yema capaxŭãrŭ ãëxgacŭ ga Chérquiui Paurugu ãegaxŭ. Rŭ nüma nixŭ ga wŭxi ga yatŭ ga meã naãëxŭ cuácŭ. Rŭ yema yuŭxŭ rŭ guma ãëxgacŭarŭ ngŭxëèruŭ nixŭ. Rŭ nüma ga ãëxgacŭ rŭ norŭ duŭxŭgŭxŭ namu

na Chauru rü Bernabécèx yacagüxcèx, yerü nüxü naxĩnüchaũ ga Tupanaãrũ ore. ⁸ Natürũ yema yuüxü ga Griégugawa Erimínugu ãegaxü, rü Chauru rü Bernabéna nayanuxü na Tupanaãrũ orexü yaxugüxü. Yerü tama nanaxwèxe na yaxõõxü ga guma ãëxgacü. ⁹⁻¹⁰ Natürũ ga Chauru ga Paurugu ta ãegaxü, rü aixcüma Tupanaãe i Üünexü nawa nayexma. Rü nüma ga Pauru rü meãma nüxü nadawenü ga yema yuüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Idoratèxáxü Pa ngoxo Nanex, cuma rü chixexüxicatama cuxüxchaũ, rü naxchi cuxai i guxüma i mexü. ¿Ñuxgura tá ta i nüxü curüxoxü na ícuyatóxëëxü i Cori ya Tupanaãrũ ore i aixcüma ixixü? ¹¹ —Ñuxmatátama cuxü napoxcu ya Cori ya Tupana. Rü tá cungexetü, rü ñuxre i ngunexügu rü tãütáma nüxü cudau ya üèxcü — ñanagürü. Rü yexgumatama naxcèx naxëãnexüchi ga yema yuüxü, rü naxmèxmaã nadaugü na texé naxmèxgu yayauxãchixüxcèx rü namaã ítixüxcèx. ¹² Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga yema capaxüãrũ ãëxgacü rü nayaxõ ga Tupanaãrũ ore, yerü namaã nabaixãchiãe ga yema Pauru rü Bernabé nüxü ngüxëëxü ga Cori ya Tupanachiga.

Pauru rü Bernabé rü Pichídiaanewa yexmane ga ñãne ga Aütioquíawa nangugü

¹³ Rü Papuwa inaxĩãchi ga Pauru namücügümaã rü nixãũ ga taxtü ga taxüwa. Rü Pérupe ga ñãnewa nangugü ga Paüpíriaanewa. Natürũ yéma nüxna naxo ga Cuáũ Marcu, rü Yerucharéxcèx nataegu. ¹⁴ Rü Pérupewa inaxĩãchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Aütioquíawa nangugü ga Pichídiaanewa. Rü yéma rü ngüxchigaarü

ngunexügu rü Yudiügüarü ngutaquëxepataügu nachocu, rü yéma narütogü natanüwa ga yema íngutaquëxegüxü. ¹⁵ Rü yema ngutaquëxewa rü nüxü nadaumatügu ga Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga Tupanaärü orearü uruügu ümatüxü. Rü yemawena, rü guma ngutaquëxepataüärü äëxgacügu, rü Bernabé rü Pauruna nacagü, rü ñanagürügu: –Pa Toeneëgüx, ngëxguma pexü nangëxmagu i perü ore i taäëxëeruü i toxçèx rü marü name i ñüxma tomaã nüxü pixu –ñanagürügu. ¹⁶ Rü yexguma inachi ga Pauru, rü naxunagümëxë na iyanachianexüçèx ga duüxügu. Rü yexguma duüxügümaã nidexa, rü ñanagürü: –Pa Duüxügu Pa Chautanüxügüx rü Guxâma i Pema i To i Nachiüãnecüãx Ixügüxex ya Tupanaxü Ngechaügüxe, rü jiperüxînüel! ¹⁷ –Yima tórü Tupana i yixema i Yudiügü, rü tüxü nade ga nuxcümaügüxe ga tórü oxigü na tüxü nangüxëëxüçèx. Rü poraãcü tüxü nimuxëë ga yexguma woo to ga nachiüãne ga Equituanewa tayexmagügu. Rü yemaãcü wüxi ga taxü ga nachiüãne tüxü nixügüxëë. Rü ñüxüchi yemawena, rü norü poramaã tüxü ínagaxü ga yema naãnewa. ¹⁸ –Rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa tüxü nagagü. Rü yéma 40 ga taunecü Tupana yaxna tümamaã naxînü ga guxema tórü oxigü. ¹⁹ –Rü Tupana nanadai ga yema 7 ga äëxgacügu ga Canaãnecüãxgü guxüma ga norü duüxügümaãchigü. Rü yemaãcü nanaxü na tórü oxigüna naxããxüçèx ga yema naãne na tümäärügüxüchi yïxüçèx. ²⁰ –Rü 450 ga taunecü rü yemaãcü tüxü narüngüxëë. Rü yemawena rü tüxna nanamu ga togü ga äëxgacügu ga dauruügu

ñuxmata Tupanaärü orearü uruũ ga Chamue ingucuchix. ²¹ —Rü yexguma ga duũxügü rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga ãëxgacü ga rei na namaã inacuáxüçèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga Beyamítaa ixïcü. Rü nüma nüxna nadau ga duũxügü ga 40 ga taunecügu. ²² Rü yemawena ga Tupana rü ínanatèxüchi ga Chaú, rü Dabíxũ naxuneta na guma norü ãëxgacü yĩxüçèx. Rü Dabíxũ nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxũ chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraãcü choxũ ngúchaũcü nixĩ. Rü nüma tá nanaxü i guxũma i ngẽma choma chanaxwèxexũ”,

ñanagürü ga Tupana. ²³ Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixĩ i Cristu ixixũ, rü tá nanamaxèxèẽ i Yudíugü. Rü Ngechuchu nixĩ ga guma maxèxèẽruũ ga tórü oxigümaã nüxũ yaxucü ga Tupana. ²⁴ Natürü naxũpa ga Ngechuchu na ínguxũ, rü Cuáũ ga baiũxèẽruũ rü guxũma ga Yudíugümaã nüxũ nixuchiga ga ore i mexũ rü ñanagürü:

“Rü name nixĩ i nüxũ perüxoe i pecüma i chixexũ, rü Tupanacèx pedaügü, rü ípebaiũ”, ñanagürü. ²⁵ Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxũ ga Cuáũ, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixĩ i ngẽma pema nagu perüxĩnüèxũ i Cristu chiixũ. Natürü choweamane naxũ i nüma ya aixcüma Cristu ixïcü. Rü choma rü napèxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wègüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i ãëxgacü i tacüxüchima nixĩ”, ñanagürü ga Cuáũ. ²⁶ Rü ñanagürü ga Pauru, —Pa

Chautanüxügü i Abráütaagüx, rü Guxãma i Pema i To i Nachiüñanecüñax i Tupanaxü Ngechaügüxex, rü pexcèx nixĩ i ñaã ore i tüxü maxëxëëxü.

²⁷ –Rü aixcüma yema Yerucharéüçüñaxgü ga duüxügü rü yema norü ãëxgacügü rü tama nüxü nacuèxgü ga Tupana Nane na yïixü ga Ngechuchu. Rü tama meã nüxü nacuèxgü ga ñacüchiga na yïixü ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü i ñuxma perü ngutaquëxepataüwa nüxü pedamatügüxü i wüxichigü i ngüxchigaarü ngunexügu. Rü yemaãcü nümagütama ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü imèxgüxü rü yexguma yamèxgüãgu rü nayanguxëë ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü.

²⁸ –Rü woo taxuüma ga ñacü ga chixexü nawa inayangaugü na nayuxëëñxüçèx, natürü Piratuna naxcèx nacagü na yamáñxüçèx. ²⁹ –Rü ningu ga guxüma ga yema ore ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga Ngechuchuchiga ga ñuxãcü tá na nayuxü. Rü yemawena rü nanayauxgü ga naxüne ga curuchawa, rü wüxi ga naxmaxügu nayanaxücuchigü. ³⁰ –Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëë ga woo marü na nayuxü.

³¹ –Rü nüma ga Ngechuchu rü muxüma ga ngunexü naxcèx nangox ga yema duüxügü ga nawe rüxixü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu rü Yerucharéüwa naxüxgu. Rü ngëma duüxügü nixĩ i ñuxma i guxü i duüxügümaã nüxü ixügüxü i nachiga. ³²⁻³³ Rü ngëmaãcü i toma rü núma tangugü na pemaã nüxü tixuxüçèx i ngëma ore i aixcüma mexü. Rü dücax, rü yema uneta ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana, rü taxcèx nayanguxëë ga

yexguma Ngechuchuxü wena namaxëëgu. Rü wiyægüpanewa i norü taxre i capíturuwa rü ngëmachiga nüxü nixu i ngëxguma:

“Cuma nixi i Chaune, rü choma nixi i Cunatü chiixü”, ñaxgu. ³⁴ –Rü Tupana rü nuxcüma rü marü nüxü nixu ga wena tá na namaxëëaxü ga Ngechuchu na tama yayixixüçèx ga naxüne. Rü norü orewa rü ñanagürü:

“Rü choma tá pexcèx chayanguxëë ga yema un-etagü i üünegüxü i aixcüma ixigüxü ga nuxcüma Dabímañ nüxü chixuxü”, ñanagürü. ³⁵ –Rü ngëmacèx toxnamana i Tupanaärü orewa rü ñanagürü ta:

“Tama cunaxwèxe na yayixixü i naxüne ya Cune ya üü necü,”

ñanagürü. ³⁶ –Rü yexguma namaüxgu ga Dabí, rü nüxü narüngüxëë ga norü duüxügü, yexgumarüü ga ñuxäcü Tupana namuxü. Natürü ñuxüchi nayu, rü nanatü rü naëxütagu natèx ga naxüne, rü niyixi. ³⁷ –Natürü guma Tupana wena namaxëëcü ga Ngechuchu rü tama niyixi ga naxüne. ³⁸ –Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwèxe i nüxü pecuèx rü yimatama Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i tórü pecadugü ngëxgumarüü i pemañ nüxü tixuxürüü. ³⁹ –Rü ñuxma ya guxäma ya yixema nüxü yaxögüxe, rü Ngechuchugagu Tupana tüxü nüxü nangechaü i guxüma ga yema pecadugü ga noxri taxucürüwa tüxü nüxü nangechaüxü ga yexguma nagu taxixgu ga yema mugü ga Moiché ümatüxü. ⁴⁰ –Rü pexuäëgü na tama pegu nanguxüçèx i ngëma poxcu i Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuchigaxü ga yexguma ñagügu:

41 “Rü dücax, Pa Duñxügü i Tupanaãrü Orexü Cugüexüx, rü tá peḃaixãchie rü tá peyue erü pema pemaxēyane rü tá chanaxü i tacü i taxü. Rü pema rü tãütáma peyaxögü i woo texé pemaã nüxü ixuxgu”,

ñanagürü. Rü yexma nayacuèxēẽ ga Pauru ga norü ore. 42 Rü yexguma guma ngutaquëxepataüwa ínachoxügu ga Pauru rü namücügü, rü yema duñxügü ga tama Yudíugü ixígüxü rü nüxü nacèèxügü na to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü wenaxãrü yematama orexü namaã yaxuxüçèx.

43 Rü yexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaquëxegüxü, rü Pauru rü Bernabéwe narüxí ga muxüma ga Yudíugü rü müxüma ga togü ga duñxügü ga tama Yudíugü ixígüxü natürü Yudíugürüü yaxögüxü. Rü Pauru rü Bernabé rü namaã nidexagü rü nayaxucuxëgü na guxüguma nagu naxĩnüëèchaxüçèx ga ñuxãcü Tupana nüxü ngechaüãcüma na nadexü.

44 Rü yema to ga ngüxchigaarü ngunexügu, rü wixgutaèx guxüma ga yema ñãneçüãx nangutaquëxegü na inaxĩnüëxüçèx ga Tupanaãrü ore. 45 Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga tama ngutaquëxegu chocuxü. Rü yexguma nüxü nadaugügu ga na namuxüchixü ga duñxügü ga Pauruçèx ngutaquëxegüxü rü poraãcü nixãüxãchie. Rü inanaxügüe ga na Pauruxü nachoxügagüxü rü namaã naguxchigagüxü.

46 Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama namuëëãcüma yema Yudíugüxü nangãxügü, rü ñanagürügü: –Tupana nanaxwèxe na pemaãxíra nüxü tixuxü i norü ore. Natürü

ñuxma na nüxü pexoexü i ngẽma ore rü tama na penayauxgüchaüxü i maxü i taguma gúxü, rü ngẽmacèx i ñuxmax i toma rü tá ngẽma tama Yudíugü ixíngüxütanüwa taxí. ⁴⁷ –Yerü yemaãcü toxü namu ga Cori, rü ñanagürü:

“Duüxügü i tama Yudíugü ixíngüxüärü ngóonexẽëruü marü cuxü chixixẽë, na guxüwama i ñoma i nañewa cunangexüçèx i chorü ore i maxẽxẽëruü”,

ñanagürü. ⁴⁸ Rü yexguma yema orexü naxĩnüëgu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü, rü nataãëgü rü ñanagürügü: –Rü namexèchi nixí i ñaã Cori ya Tupanaärü ore –ñanagürügü. Rü nayaxögü ga guxüma ga yema duüxügü ga Tupana marü nüxü unetaxü na nayauxgüãxüçèx i maxü i taguma gúxü. ⁴⁹ Rü yemaãcü guxüwama ga yema nañewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaärü ore. ⁵⁰ Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxögüchaüxü, rü chixexümaã nayaxuxcuxëgü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxü ngechaügüxü rü guma ñãneärü ãëxgacügü na Pauru rü Bernabéxü ínawoxüxüçèx. Rü yemacèx ínawoxü ga yema nañewa. ⁵¹ Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagücutü ga norü üxaxücutü na yemawa nüxü yacuèxächitanüxüçèx ga norü chixexü ga yema ñãnecüãxgü ga duüxügü. Rü ñuxüchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Icünüüwa naxí. ⁵² Natürü yema yaxögüxü ga guma ñãne ga nawa ínachoxünewa yexmagüxü rü poraãcü Tupanamaã nataãëgü, rü Naãë i Üünexü rü aixcüma nawa nayexma.

14

Pauru rü Bernabé rü ããne ga Içúniũwa nayexmagü

¹ Rû Içúniũwa rü wüxigu Yudíugüarü ngutaquëxepataũgu nachocu ga Pauru rü Bernabé. Rû meãma nüxü nixuchiga ga Tupanaãrü ore rü yemaãcü nayaxõgü ga muxüma ga duũxügü ga Yudíugü rü yema tama Yudíugü ixíngüxü rü ta. ² Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxõgüxü, rü chixexümaã nayaxucüxëgü ga yema tama Yudíugü ixíngüxü na yema yaxõgüxüchi naxaiaexüçèx. ³ Rû yemacèx muxüma ga ngunexü yexma narücho ga Pauru rü Bernabé, rü tama namuüëãcüma nüxü nixuchiga ga Cori ya Tupanaãrü ore. Rû yema duũxügümaã nüxü nixu na ñuxãcü Tupana poraãcü tüxü nangechaũxü. Rû nüma ga Cori rü yema duũxügüxü nüxü nadauxëë na namaã nataãëxü ga yema ore. Rû yemacèx Pauru rü Bernabéxü narüngüxëë na inawëxgüãxüçèx ga cuèxruügü rü na naxügüãxüçèx ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã naxügüxü. ⁴ Natürü ga guma ããnecüãx ga duũxügü rü nitoye. Rû nümaxü rü yema Yudíugüwaama naxügü rü togü rü Pauru rü Bernabéwaama naxügü. ⁵ Rû yexguma ga yema Yudíugü, rü yema duũxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü, rü guma ããneãrü ãëxgacügümaã wüxigu nagu narüxínüë na Pauruxü rü Bernabéxü yayauxgüxü na nutamaã ínamuxüchigüãxüçèx. ⁶⁻⁷ Natürü yexguma nüxü nacuáchigagügu ga Pauru rü Bernabé, rü nibuxmü. Rû Dicóniüãnewa yexmane ga ããnegü ga Listra rü Derbewa naxí.

Rü guma ñānegüwa rü guxüma ga yema nañewa ipeagüxü ga duüxügümañ rü ta nüxü nixuchigagü ga ore i mexü.

Nutagümañ Pauruxü ínamuxüchigü ga Listrawa

⁸⁻⁹ Rü yéma Listrawa nayexma ga wüxi ga yatü ga ínapogücutüxü norü bucümatama. Rü yéma narüto rü inarüxñü ga yema Pauru nüxü ixuxü ga ore. Rü Pauru rü meñma nüxü nadawenü, rü nüxü nadau ga na nüxü nayexmaxü ga norü õ na naxcèx yataanexücèx. ¹⁰ Rü yexguma ga Pauru rü tagaãcü ñanagürü nüxü: —¡Inachi, rü meñma ínangacutü! —ñanagürü. Rü yexguma inayuxnagü ga guma yatü, rü inanaxügü ga na iyaxüxü. ¹¹ Rü yexguma yema muxüma ga duüxügü nüxü daugügu ga yema na naxüxü ga Pauru, rü tagaãcü yema Dicóniügawa nidexagü, rü ñanagürügü: —Tupanagü i naduüxügüraüxü ínarüxñgü, rü tatanüwa nangugü —ñanagürügü. ¹² Rü Bernabé rü tupana ga Chéumañ nanaxüéagü. Rü Pauru rü Érememañ nanaxüéagü yerü nüma nixí ga yadexaxü. ¹³ Rü guma ñāne íxücuxüwa nayexma ga tupana ga Chéuarü tupauca ga taxüne. Rü guma tupaucaarü pai rü yéma nanagagü ga wocagü ga iyatüxü ga putüramañ ngèxāégüxü. Rü nüma ga pai rü ga duüxügü rü nanadaixchañ ga yema wocagü naxcèx ga Pauru rü Bernabé na yemamañ nüxü yacuèxüügüxücèx. ¹⁴ Natürü yexguma nüxü yacuèxächitanügu ga Bernabé rü Pauru, rü norü gáuxüchirugu nagáugüe na yema duüxügü nüxü cuèxgüxücèx na tama namexü ga yema naxcèx naxüechaüxü. Rü yema muxüma ga duüxügütanüwa nabuxmü, rü ñaxümañ aita

naxüe: ¹⁵ –Pa Yatügüx, çtüxcüü toxçèx penaxü i ngēma? Toma rü pexrüü duüxügümare tixîgü. Rü nuã taxî na pemaã nüxü tayarüxuxüçèx na nüxü perüxoexüçèx i ngēma chixexügü i taxuwama mexü rü naxçèx pedaugüxüçèx ya Tupana ya maxücü ga naxücü ga daxüguxü i naãne, rü ñoma i naãne, rü taxtü i taxü, rü guxüma i nawa ngēxmaxü. ¹⁶ –Rü nuxcümayerü nixî ga Tupana ga yaxna namaã naxînüxü ga duüxügü ga woo nümagü nanaxwèxegüxü naxügügu. ¹⁷ –Natürü nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duüxügüxü nangüxêêxü. Rü yemaãcü tüxü nüxü nacuèxêê na Tupana yîxü i nümax. Rü nümatama nixî i núma namuãxü ya pucü rü meã pexü nayaexêxêãxü i penetügü. Rü nüma nixî i pexna naxããxü i pewemü na ngēmaãcü petaãgüxüçèx –ñanagürügü ga Pauru rü Bernabé. ¹⁸ Natürü woo yema orexü namaã na yaxugüxü rü poraãcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nüxna na nachogüxü ga duüxügü ga tama naxçèx na nadaiãxüçèx ga yema wocagü na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü düxwa yemacèx tama naxçèx nanadai. ¹⁹ Natürü yexgumayane rü ínangugü ga ñuxre ga Yudíugü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa ne íxü. Rü chixexümaã nayaxucuxêgü ga yema muxüma ga duüxügü na tama Pauru rü Bernabéga naxînüèxüçèx, rü namaã nanuèxüçèx. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü nutamaã Pauruxü ínamuxüchigü, rü ñãneãrü íxpemawa nanatúchigügü, yerü nüma nüxü nacuèxgügu rü marü nayu. ²⁰ Natürü yexguma yema yaxõgüxü naxütawa ngutaquêxegu, rü

inachi ga Pauru, rü wenaxârü nagu naxücu ga guma ãane. Rü moxũãcü inaxũãchi ga yéma, rü Bernabémaã Derbewa naxü. ²¹ Rü guma ãanewa nüxü nixugüe ga ore ga mexü. Rü nanangüexêê ga duũxügü, rü muxüma Tupanaãxü nayaxögü. Rü yemawena rü wenaxârü naxcèx nawoegu ga Listra, rü Icúniü, rü Aütioquía. ²² Rü guma ãanegüwa rü yema yaxögüxüxü nixucuxêgü, rü nüxü nanangüchaũxêêgü na guxüguma meã na yaxögüãxücèx. Rü namaã nüxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ngẽma Tupana ãëxgacü íxixüwa na ixücuxücèx, rü tanaxwèxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaã yaxna ixĩnüëxü i ñoma i naãnewa —ñanagürügü. ²³ Rü Pauru rü Bernabé rü wüxichigü ga ãanewa rü nüxü nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxögüxüãrü ãëxgacügü yixĩgüxücèx. Rü tama nachibüëãcüma naxcèx nayumüxêgü. Rü yemawena rü yima Cori ya Tupana ga nüxü yaxögüãcüna nanaxuaxügü na guxüguma namaã inaxãũxücèx rü meã nüxna nadauxücèx ga yema yaxögüxüãrü ãëxgacügü.

Pauru rü Bernabé rü naxcèx nawoegu ga Aütioquía ga Chíriaanewa yexmane

²⁴ Rü Pichídiaanewa nichopetü, rü Paüpíriaanewa nangugü. ²⁵ Rü Pérupe ga ãanewa nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore, rü ñuxüchi Atária ga ãanewa naxí. ²⁶ Rü yéma rü wüxi ga wapurugu nichoü na Aütioquíacèx nawoeguxücèx. Rü guma ãane ga Aütioquíawa nixí ga noxri duũxügü Tupanana namugüxü ga Pauru rü Bernabé na naxügüãxücèx ga yema puracü ga ñuxma marü yanguxêêgüxü.

27 Rû yexguma ínangugügu ga Pauru rû Bernabé, rû nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü. Rû namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraãcü nüxü na rüngüxëëxü. Rû yexgumarüü ta rû namaã nüxü nixugügü ga ñuxácü na yaxögüãxü ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü, yerü Tupana nüxü nanatauxchaxëë na yaxögüãxüçèx. 28 Rû muxüma ga ngunexügu yema yaxögüxütanüwa nayexmagü ga Pauru rû Bernabé.

15

Yerucharéüwa nangutaquëxegü

1 Rû yexgumaücüü rû nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga Yudéaanewa ne íxü ga Aütioquíawa ngugüxü. Rû nümagü inanaxügüe ga tüxü na nangúexëëxü ga guxema yaxögüxe ga Aütioquíacüãx, rû ñanagürügü: —Ngëxguma tama pegü ípewiüchëxmüpëxechiraügu yema Moiché tüxü muxürüü rû taxuacüma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

2 Natürü ga Pauru rû Bernabé rû tama norü me nixí ga yema, rû yemacèx poraãcü nügü namaã nachoxügagü ga yema duüxügü ga Yudéaanewa ne íxü. Rû düxwa Pauru rû Bernabé rû ñuxre ga togü ga Aütioquíacüãx ga yaxögüxüxü naxunetagü na Yerucharéüwa naxíxüçèx na yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rû yema yaxögüxüãrü ãëxgacügümaã yamexëëgüãxüçèx ga yemachiga. 3 Rû yemaãcü ga yema yaxögüxü ga Aütioquíacüãx rû Yerucharéüwa nanamugü ga yema yatügü na naxcèx íyacagüxüçèx rû yamexëëgüãxüçèx ga yema ore. Rû Peníchiaanewa

rü Chamáriaanewa nachopetü ga Pauru rü Bernabé. Rü yéma rü duïxügümaã nüxü nixugüe ga ñuxácü yema tama Yudíugü ixíngüxü rü nüxü na naxoexü ga nuxcümaüxü ga nacümagü na Tupanawe naxíxücèx. Rü yema oremaã poraãcü nanataãêxëëgü ga guxüma ga yema yaxögüxü.

⁴Rü Yerucharéüwa nangugü ga Pauru rü Bernabé. Rü guxüma ga yema yaxögüxü rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüärü ãëxgacügü rü meãma nanayauxgü. Rü Pauru rü Bernabé namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraãcü nüxü na rüngüxëëxü na duïxügümaã nüxü yaxugüxücèx ga ore i mexü.

⁵Natürü ñuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü inachigü, rü ñanagürügü: —Name nixí na nügü ínawiüchëxmüpëxechiraügüxü i ngëma tama Yudíugü ixíngüxü i ngexwaca yaxögüxü. Rü name nixí na naga naxínüëxü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü —ñanagürügü.

⁶Rü yexguma nangutaquëxegü ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüärü ãëxgacügü na namexëëgüãxücèx ga yema ore.

⁷Rü yixcama marü ñuxgumama nügümaã yéma yaporagatanücüügu, rü inachi ga Pedru, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuëx ga na üpamama Tupana choxü yaxuxü ga petanüwa na yema duïxügü i tama Yudíugü ixíngüxümaã nüxü chixuxücèx i norü ore i mexü i maxëxëëruü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. ⁸—Rü yima Tupana ya guxããëxü cuácü rü tüxü nüxü nadauxëë na nadeãxü i ngëma duïxügü i tama Yudíugü ixíngüxü, yerü nüxna nanamu ga Naãë i Üünexü yema tüxna

namuãxürüü. ⁹ –Rü Tupanapêxewa rü yixema i Yudíugü rü namaã tawüxigu i ngêma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Yerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pecadugü ga yexguma nüxü yaxögüãgu. ¹⁰ –¿Rü tüxcüü tama namaã petaãe i ñuxma i ngêma Tupana üxü? ¿Rü tüxcüü ngêma ngexwacèx yaxögüxüxü penaxüxêechaü i ngêma Moïchêarü mugü i guxchaxü ga tórü oxigü rü taxuacüma naga taxînüexü rü woo yixemagü rü ta taxuacüma inguxêexü? ¹¹ –Rü tama ngêma mugü nixî i tüxü maxêxêexü. Natürü yixema rü tayaxögü na tórü Cori ya Ngechuchu tamaã mecümaxügagu yîixü na tüxna naxãmareãxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngêxgumarüü ta nixî i naxcèx i nümagü i tama Yudíugü ixígüxü –ñanagürü ga Pedru. ¹² Rü inanaxügü ga Bernabé rü Pauru na yadexagüxü. Rü guxüma ga yema duüxügü rü inarüchianegü rü inarüxîñüëmære. Rü Bernabé rü Pauru rü namaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü Tupana na nüxü rüngüxêëgüxü na naxügüãxüçèx ga mexü ga taxügü ga Tupanaârü poramaã naxügüxü natanüwa ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü. ¹³ Rü yexguma Bernabé rü Pauru igüegagügu, rü nüxîxârü nidexa ga Chaütiágu, rü ñanagürü: –Pa Chaueneëgüx, ¡choxü iperüxîñüë!
¹⁴ –Pedru i Chimáü rü tamaã nüxü nixu na ñuxãcü Tupana inaxügüxü ga nüxü na nangüxêexü ga yema duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Rü tamaã nüxü nixu ta na ñuxãcü Tupana yema duüxügütanüwa nadeãxü ga ñuxre ga duüxügü na noxrü yixígüxüçèx. ¹⁵ –Rü ngêma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxigu namaã ga yema ore

ga nuxcümaũgüxũ ga orearü uruũgü ümatüxũ ga ñaxũ:

16 “Rü ngẽmawena rü tá chataegu, rü tá nüxũ charüngüxẽẽ i Dabítaagü i Yudíugü. Rü woo nawoonemare i ñuxmax, natürü wena táxarü wüxiwa chanaxĩxẽẽ, rü tá íchanadagüxẽẽ na noxrirüũ naporaexüçèx. 17 Rü ngẽmaãcü tá nüxũ charüngüxẽẽ na ngẽma duũxüğü i tama Yudíugü ixĩgüxũ rü chauxcèx nadaugüxüçèx, wüxigu namaã i guxũma i chorü duũxüğü i Yudíugü i choma chadexũ. 18 Rü yemaãcü nüxũ nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxcü mama tüxũ nüxũ cuèxẽècü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxcüma ümatüxũ.

19 Rü ñanagürü ga Chaũtiagu: —Rü ngẽmacèx, Pa Chaueneẽgüx, rü chauxcèx rü tama name na guxũ i Moĩché ümatüxũ i mugümaã nüxũ ichixewexũ i ngẽma duũxüğü i tama Yudíugü ixĩgüxũ i nüxũ rüxoexũ i nuxcümaũxũ i nacümagü na Tupanawe naxĩxüçèx. 20 —Rü narümemae nixĩ i naxcèx tanaxümatü i popera, rü ngẽmawa namaã nüxũ tixu:

- (1) Rü tama name na nangõxgüãxũ i ngẽma naxũnagümach i togü norü tupanetachicünèxãgüçèx dèjxũ.
- (2) Rü tama name na naĩ i ngemaã rü èxna naĩ ya yatümaã inapexũ.
- (3) Rü tama name na nangõxgüãxũ i namachi i ngẽma naèxũ rü èxna naxũna i wèxnaãxũ rü èxna natügu nguxũ.
- (4) Rü tama name na nangõxgüãxũ ya nagü.

Rü ngëxĩcatama nixĩ i inaxwèxexũ na naxcèx naxümatüxũ. ²¹ —Erü guxũne ya ãñewa nangëxma ya Yudíugüarü ngutaquëxepataũ i ngextá nuxcümama guxũ i ngüxchigaarü ngunexũgu nawa íangúe rü nüxũ nixuchigagü i guxũma i ngëma mugü ga Moĩché ümatüxũ —ñanagürü ga Chaũtiágu.

Popera ga yema duũxũgü ga tama Yudíugü ixĩgüxũcèx ümatüxũ

²² Rü yema ore rü norü me nixĩ ga yema ngúexũgü ga Ngechuchu imugüxũ, rü yema yaxõgüxũârü ãëxgacügü, rü guxũma ga yema yaxõgüxũ. Rü nügümaã ñanagürügü: —¡Ngĩxã tatanüwa tanade ya taxre ya yatügü na Aũtioquíawa namugüxũcèx namaã ya Pauru rü Bernabé! —ñanagürügü. Rü nüxũ naxunetagü ga Yuda ga Barsabágu äegaxũ rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü ãëxgacügü nixĩ ga natanüwa ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéüwa yexmagüxũ. ²³ Rü namaã yéma nanamugü ga popera, rü ñaã nixĩ ga yema ore ga nagu naxümatügüxũ:

“Pa Toeneëgü i Tama Yudíugü Ixĩgüxe i Aũtioquíagu rü Chíriaanegu rü Chiríchiaanegu Ñchiũgüxe, rü toma i peeneëgü i Ngechuchu toxũ imugüxe rü toma i yaxõgüxũârü ãëxgacügü ixĩgüxex, rü pexũ tarümoxëgü. ²⁴ Rü nüxũ tacuáchigagü rü ñuxre ga duũxũgü ga núma ne íxũ rü woo tama toma yéma tanamugü natürü nümagü rü yéma naxĩ rü Moĩchearü mugümaã pexũ nachixewegü rü yemaãcü pexũ ínatüexëë. ²⁵ Rü yemacèx guxãma ga toma rü wüxigu nagu tarüxĩnüë na totanüwa nüxũ taxunetaxũ ga taxre

ga taeneëgü na pexcèx ngema tanamugüxüçèx namaã i taeneëgü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru. ²⁶ Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixí ga poraãcü äücümaxüwa nayexmagüxü naxcèx ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. ²⁷ Rü ñuxma rü pexcèx ngema tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxüchi pemaã nüxü yaxugüxüçèx rü pemaã nangoxëëgüãxüçèx i guxüma i torü ore. ²⁸⁻²⁹ Erü Tupanaã i Üünexüçèx name, rü toxcèx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxãgüxü. Rü ñaã ägümücü i mugüxicatama nixí i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangõxü i naxümagümachi i togü norü tupananetachicünèxãgüçèx dèixü.
- (2) Rü tama name na penangõxü i namachi i ngëma naxümagü i wëxnaãxü.
- (3) Rü tama name na penangõxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naï i ngemaã rü ëxna naï ya yatümaã ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuãma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügüxü. ³⁰ Rü natanüxüxü namoxëëgüguwena, rü inaxíachi ga yema yéma mugüxü, rü Aütioquíawa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema yaxõgüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxãgü ga yema popera. ³¹ Rü yexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraãcü nataãëgü namaã ga yema ucuxëgü ga nüxna naxãgüxü. ³² Rü Yuda rü Chira ga Tupanaärü orearü uruügü na yixíngüxü, rü muxüma ga oremaã nayaxucuxëgü ga yema yaxõgüxü, rü nüxü narüngüxëë na yexeraãcü

yaxõgüãxücèx. ³³ Rû marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüguwena, rû ínixĩ. Rû yema yaxõgüxü ga Aütioquíacüãx, rû taãëácüma Yuda rû Chiraxü narümoxëgü rû meãma ínayamugü na naxcèx nawoeguxücèx ga yema Yerucharéücüãx ga noxri natanüwa namugüxü. ³⁴ Natürü ga Chira rû nagu narüxĩnü na yexma Aütioquíagu naxãüxü, rû yemacèx Yudaxicatama Yerucharéücèx nataegu. ³⁵ Rû Pauru rû Bernabé rû ta yexma narücho. Rû wüxigu namaã ga muxüma ga togü, rû nanangúexëë ga duüxügü, rû namaã nüxü nixugügü ga Cori ya Tupanaãrû ore i mexü.

Pauru rû wenaxãrû inaxüãchi ga to ga nachüãnegüwa na nangeaxü ga Tupanaãrû ore

³⁶ Rû yexguma marü ñuxre ga ngunexü ngu-petügu, rû ñanagürü ga Pauru Bernabéxü: —¡Ngĩxã wenaxãrû natanügu tanaxĩãne i ngëma yaxõgüxü i guxüne ya ñãne ga ngextá nüxü íixuchigaxüwa ga Cori ya Tupanaãrû ore na nüxü idauxücèx na ñuxãcü nüxü ínangupetügüxü! —ñanagürü. ³⁷ Rû Bernabé rû nayagaxchaü ta ga Cuáü Marcu. ³⁸ Natürü ga Pauru rû tama nanaxwèxe ga na yagaãxü, yerü Paüpíriawa nüxna naxo ga noxri, rû tama ínayaxümücü ga yema puracüwa. ³⁹ Rû poraãcü nügümaã niporagatanücüü naxcèx ga yema, rû düxwa nügüna nixĩgü. Rû Bernabé nayaga ga Marcu, rû Chiprearü capaxüwa naxü. ⁴⁰ Rû yoxni ga Pauru rû Chiraxü niga. Rû yema Aütioquíacüãx ga yaxõgüxü rû naxcèx nayumüxëgü na Tupana nüxü rüngüxëëgüxücèx. Rû yexguma inaxĩãchi. ⁴¹ Rû Chíríiaanewa rû Chiríchiaanewa nachopetü, rû

yéma Tupanaãrũ oremaã nanataãẽxẽẽgũ ga yema yaxõgũxũ.

16

Pauru rü Chirawe narũxũ ga Timutéu

¹ Rü Derbewa rü Listrawa nangugũ ga Pauru rü Chira. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yaxõcü ga Timutéugu ãegacü. Rü naẽ rü wüxi ga Yudíu ga yaxõxcü iyixĩ. Rü nanatü rü wüxi ga Griégu tixĩ. ² Rü guxũma ga yema yaxõgũxũ ga Listracũãxgũ rü Icúniũcũãxgũ rü nüxũ nixugüe na mea maxücü yixĩxũ ga nüma ga Timutéu. ³ Rü Pauru rü nanaxwexe na Timutéu íyaxümücũxũ. Natürü naxũpa ga na yagaãxũ rü ínanawiechẽxmüpẽxechiraũ, yerü yemaãcü nanaxwexegũ ga yema Yudíugũ ga yema naãnewa yexmagũxũ. Yerü guxũma nüxũ nacuẽxgũ ga na Griégu tiĩxũ ga nanatü. ⁴ Rü guxũnema ga guma ããnegũ ga nawa nachopetũnewa, rü duũxũgũmaã nüxũ nixugüetanü ga yema ucuxẽ ga yema Yerucharéũcũãx ga ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rü yema yaxõgũxũãrũ ãẽxgacügũ nüxũ ixugũxũ. ⁵ Rü yemaãcü yexeraãcü meã nayaxõgũ ga guxũma ga yema yaxõgũxũ, rü guxũ ga ngunexũ rü yexeraãcü nimuẽtanü ga yema yexwacèx yaxõgũxũ.

Pauru nangoxetü rü wüxi ga yatü ga Machedóniãcũãxũ nadau

⁶ Rü Áchiaanewa naxĩxchaũ na yéma nüxũ yaxugũxũcèx ga ore i mexũ. Natürü Tupanaãẽ i Üünexũ rü nüxna nanachuxu ga yema. Rü yemacèx Piríquiaanewa rü Gárataanewaama

nachopetü. ⁷ Rū Míchiaarü naãnewa nangugü, rü yéma nagu narüxĩnũẽ ga na Bitíniããrü naãnewa naxĩxũ. Natürü yéma rü ta Tupanaãẽ i Üünexũ nüxna nanachuxu ga na yéma naxĩxũ. ⁸ Rū yemacèx Míchiaanewa nachopetümare rü ããne ga Tróawa nangugü. ⁹ Rū yema chütaxũgu rü Pauru nangoxetü rü nüxũ nadau ga wüxi ga yatü ga Machedóniãcũãx ga napëxegu chicü. Rü nüxũ nacèxũ, ñaxũmaã: —¡Machedóniãwa naxũ, rü toxũ rüngüxẽẽ! —ñaxũmaã. ¹⁰ Rū yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Pauru, rü yexgumatama togü tamexẽẽgü na Machedóniãwa taxĩxũcèx. Yerü nüxũ tacuèxgü rü aixcümamaxũchi nixĩ ga Tupana toxcèx çaxũ na yema duũxũgümaã nüxũ tixuxũcèx ga ore i mexũ.

Piripuwa nayexmagü ga Pauru ru Chira

¹¹ Rū Tróaarü türewa itaxĩãchi, rü capaxũ ga Chamotáchiucèx wëxgu taxĩ. Rū moxũãcü Neãporiwa tangugü. ¹² Rū yéma rü dauxchitagu taxĩ rü Piripuwa tangugü. Rū guma nixĩ ya Dumacũãxgüarü ããne ga Machedóniããnegu naxügüne. Rū guma nixĩ ya guxüne ya ããneãrü tamaẽne ga yéma. Rū yéma tayexmagü ga ñuxre ga ngunexũgü. ¹³ Rū ngüxchigaarü ngunexũgu, rü guma ããne iyacuáxũwa taxĩ ga natüpechinüwa, yerü nagu tarüxĩnũẽgu rü yéma nayexma ga Yudíugüarü yumüxèchica. Rū yéma tarütogü, rü namaã tidexagü ga ñuxre ga ngexũgü ga yéma ngutaquèxegüxũ, rü namaã nüxũ tixugü ga Tupanaãrü ore. ¹⁴ Rū yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga Díria ga ngĩega ga Tupanaxũ icuèxũüxcü. Rū Tiatíra ga ããnecũãx iyixĩ. Rū dauxracharaxũ

ga naxchirumaã itaxe yerü yema nixĩ ga ngĩrũ puracü. Rũ ngĩma rũ meãma yéma irüxĩnũ, yerü nüma ga Cori ya Tupana rũ ngĩxũ nanangúchaũxēē na meã inaxĩnũxücèx ga yema ore ga Pauru nüxũ ixuxũ. ¹⁵ Rũ yemawena rũ ñuxũchi íbaie wüxigu namaã ga guxũma ga ngĩtanũxũgũ. Rũ yixcama rũ toxũ icèèxũ ñaxũmaã: —Ngëxguma pema choxũ pedèuxgu na aixcũma nüxũ chayaxõxũ ya Cori ya Tupana, rũ marü name ega chopatagu peyapegũgu —ngĩgürũgũ. Rũ yéma toxũ ixĩxēē. ¹⁶ Rũ wüxi ga ngunexũgu ga yexguma yumüxēwa taxĩxgu ga tomax, rũ yexma ngĩxũ tayangau ga wüxi ga pacü ga corigüxũtaxũ ixĩcü ga ngoxoãxcü. Rũ yema pacü rũ wüxi ga tacüxũ cuèxcü iyixĩ, rũ duũxũgũmaã nüxũ iyaxu ga tacü tá yixcũra na ngupetüxũ. Rũ yemacèx ga duũxũgũ rũ dīērumaã ngĩxũ nanaxütanü na nüxũ yaxuxücèx na tacü tá na ngupetüxũ. Rũ yemaãcü poraãcü dīēruxũ itü naxcèx ga ngĩrũ corigü. ¹⁷ Rũ ngĩma towe ingē ga toma rũ Pauru, rũ tagaãcü ngĩgürũgũ: —Ñãã yatũgũ rũ Tupana ya tacüxũchimaãrũ duũxũgũ nixĩ, rũ pemaã nüxũ nixu na ñuxãcü tá penayaxuxũ i maxũ i taguma gũxũ —ngĩgürũgũ. ¹⁸ Rũ yemaãcü iyixĩ ga muxũma ga ngunexũgu. Rũ düxwa nüxũ nawèxtümüxũ ga Pauru, rũ ngĩxcèx nadauegu, rũ ñanagürü nüxũ ga yema ngoxo ga ngĩwa yexmaxũ: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxũ chamu, na ngĩwa ícuxũxũxücèx —ñanagürü. Rũ yexgumatama ngĩwa ínaxũxũ ga yema ngoxo. ¹⁹ Rũ yexguma nüxũ nadaugũgu ga ngĩrũ corigü ga marü tama ngĩgagu dīēru ngĩxũ na nayauxgũxũ, rũ Pauru rũ Chiraxũ ínayauxũ,

rū ãĕxgacügüarü ngutaquĕxechicawa nanagagü.
²⁰ Rū ãĕxgacügüna nanaxuaxŭ ga yema ngŕrū corigü, rū ñanagürügü: —Ñã Yudíugü rü tórü ñãnewa nanachixeãĕxĕĕgü i duŭxŭgü. ²¹ —Rü tüxŭ nangúexĕĕ na naxaurexŭcèx i nacümagü i tüxna chuxuxŭ i yixema i Dumacŭãxgü —ñanagürügü.
²² Rū yexguma ga guxŭma ga yema ñãnecŭãx, rü Pauru rü Chirana nayuxgü. Rū yema ãĕxgacügü nanamu na ínacuŭãxŭcèx rü ngexchiruxŭma naĩxmenèãmaã yaçuaixgüãxŭcèx. ²³ Rū yexguma marü porãcŭ yaçuaixgüãguwena, rü poxcupataŭgu nanawocu. Rū nüxna naxãga ga yema poxcupataŭrŭ dauruŭ na meãma nüxna nadauxŭcèx. ²⁴ Rū yexguma yemaxŭ naxĩnŭgu ga yema dauruŭ, rü poxcupataŭrŭ aixepexuxŭchixŭ ga ucapugu nanawocu, rü meãma nayachotaparagü. ²⁵ Natürü ngãxŭcŭügu rü nayumŭxĕgü ga Pauru rü Chira, rü nawiyaegü, rü Tupanaxŭ nicuèxŭgü. Rū yema togü ga poxcuexŭ rü nüxŭ naxĩnŭĕ. ²⁶ Rū ngürüãchi porãcŭ naxĩãxãchiane, rü ínayangogütanŭãchi ga guma poxcupataŭrŭ caxtagü. Rū yexgumatama niwãxnagü ga guxŭma ga ñãxgü ga guma poxcupataŭ. Rū guxŭma ga yema poxcuexŭrŭ cadenaparagü rü niwĕgü. ²⁷ Rū pewa nabaixãchi ga yema poxcupataŭrŭ dauruŭ. Rū yexguma nüxŭ nadéuxgu ga na yawãxnagŭxŭ ga ñãxgü ga guma poxcupataŭ rü nanayaxu ga norü tara na nügü yamáxŭcèx, yerü nüma nüxŭ nacuèxgu rü marü nibuxmü ga yema poxcuexŭ. ²⁸ Natürü tagaãcŭ aixta naxü ga Pauru, rü ñanagürü nüxŭ: —¡Tãxŭ i cugü quimãxŭ! Rū guxãma i toma

rü tanuxmagü –ñanagürü. ²⁹ Rü yexguma ga yema poxcupatañrü dauruñ rü naxcèx ínaca ga wüxi ga omü, rü inañaãchiãcüma yema duñxügü ípoxcuexügu nayangaxi, rü yaduruxãcüma Pauru rü Chirapêxegu nayacaxãpüxü. ³⁰ Rü yexguma ñãxtüwa Pauru rü Chiraxü nagagü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Corigüx, ¿Tacü tá chaxüxü i choma na choxü nangẽxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü? –ñanagürü. ³¹ Rü nümagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü nüxü: –¡Nüxü yaxõ ya Cori ya Ngechuchu, rü tá cuxü nangẽxma i maxü i taguma gúxü i cuma rü guxü i cupatacũãx! –ñanagürügü. ³² Rü namaã rü guxüma ga yema napatacũãxgümaã rü ta nüxü nixugüe ga Cori ya Tupanaãrü ore. ³³ Rü yematama oragu ga chütacü, rü nüma ga yema poxcupatañrü dauruñ nayayauxgü ga norü oxrigü ga Pauru rü Chira. Rü yemawena rü ñuxüchi ínabaie ga nüma wüxigu tümamaã ga naxmèx rü naxacügü. ³⁴ Rü ñuxüchi ga nüma ga poxcupatañarü dauruñ rü napatawa Pauruxü rü Chiraxü nagagü. Rü õna nüxna naxã rü nataãe ga nüma rü guxüma ga napatacũãxgü ta, yerü Tupanaãxü nayaxõgü. ³⁵ Rü moxüãcü pèxmama rü yema ñãneãrü ãëxgacügü rü yema poxcupatañrü dauruñxütawa nanamugü ga purichíagü na namaã nüxü yanaxugüxüçèx na Pauru rü Chiraxü ínamuxüxü. ³⁶ Rü yexguma ga yema poxcupatañrü dauruñ rü ñanagürü Pauruxü: –Rü ngẽma ãëxgacügü rü nuã nanamugü i ore na pexü íchamuxüxüçèx. ¡Rü ëcü ípechoxü, rü meã ípixí! –ñanagürü. ³⁷ Natürü ga Pauru rü ñanagürü

nüxü ga yema purichíagü: —Marü chixri tomaã nachopetü i toma i Dumacüãxüchigü na tixíngüxü, rü tama toxna nacaxiraãcüma toxü nicuaixgü ga napêxewa ga guxüma ga duüxügü, rü ñuxüchi poxcupataügu toxü nawocu. Rü ñuxma rü cúãcüma toxü ínamuxüchaü. Rü täütáma ngêmaãcü nixí. ¡Rü êcü nümatama núma naxí i âêxgacügü na nümatama toxü íyamuxüxücèx! —ñanagürü ga Pauru. ³⁸ Rü yexguma ga yema purichíagü rü âêxgacügümaã nüxü nayarüxugüe ga yema ore. Rü poraãcü nabaixãchiãëgü ga yema âêxgacügü ga yexguma nüxü naxínüëgu ga na Dumacüãxüchi yixíngüxü. ³⁹ Rü yéma naxí, rü Pauru rü Chirana nayacagü na nüxü nüxü nangechaügxüçèx naxcèx ga yema namaã naxügüxü. Rü ínamuxü, rü nüxü nacèèxügü na nawa ínachoxüxücèx ga guma ñãne. ⁴⁰ Rü yexguma poxcupataüwa ínachoxügu ga Pauru rü Chira, rü Díriapatawa naxí. Rü yema yaxögüxümaã nangutaquëxegü, rü nayaxucüxëgü, rü Tupanaãrü oremaã nanataãêxëëgü. Rü ñuxüchi yemawena rü inaxíãchi.

17

Pauru rü Chiramaã nanuë ga duüxügü ga Techarónicawa

¹ Rü ñãnegü ga Aüfípori rü Aporóniãwa nachopetü ga Pauru rü Chira, rü ñãne ga Techarónicawa nangugü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngutaquëxepataü ga Yudíugüarü. ² Rü guma ngutaquëxepataüwa naxüüxü ga Pauru, yerü woetama yema nixí ga nacüma. Rü tomaëxpüx ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Tupanaãrü ore

ga ümatüxüchiga yema Yudíugümaã yéma nidexa. ³ Rû meãma naxcèx nanangoxêê ga yema ore, rû namaã nüxü nixu ga tacücèx na nayuxü ga Cristu rû tüxcüü wena na namaxüxü. Rû ñanagürü: –Rû yima Cristu rû Ngechuchu nixî, rû nachiga nixî i pemaã nüxü chixuxü –ñanagürü ga Pauru. ⁴ Rû ñuxre ga yéma yexmagüxü ga Yudíugü rû nayaxögü, rû Pauru rû Chiratanügu naxâgü. Rû yexgumarüü ta Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma ga Griégugü ga noxri Yudíugürüü yaxögüxü. Rû muxüma ga ngexügü ga dîeruãxgüxü rû ta nayaxögü. ⁵ Rû yemacèx ga yema Yudíugü ga tama yaxögüxü, rû nanuê rû nixâüxâchigü yerü muxüma ga duüxügü nüxü nayaxögü ga Pauru rû Chiraarü ore. Rû norü numaã nanaxîtaquêxexêê ga ñuxre ga yatügü ga chixexügü ga taxuwama mexü. Rû yemaxü namugü na nanuêxêêãxü ga yema îānecüāx ga duüxügü. Rû Yachāüpatawa nabuxmü ga yema chixexü ga duüxügü na Pauru rû Chiracèx nadaugüxücèx, yerü yema muxüma ga duüxügüpêxewa nanagagüchaü. ⁶ Natürü yexguma tama yexma nüxü yangaugügu, rû Yachāüxü niyauxgü, rû ñuxre ga yaxögüxüxü rû ta ínayauxü. Rû nayagauxütanü, rû guma îāneärü âêxgacügüpêxewa nanagagü. Rû tagaäcü ñanagürügü: –Ngêma Pauru rû Chira i guxü i naānewa duüxügüxü chixexêêgüxü, rû núma rû ta nangugü. ⁷ –Rû Yachāü nixî ga nayaxuxü ga napatawa. Rû guxüma i nümagü i ngêma yatügü rû tama naga naxînüêchaü i tórü âêxgacü ya Dumacüāxärü mugü, erü nüxü nixugüe rû nangëxma i to i âêxgacü i Ngechuchu –ñanagürügü

ga yema chixexü ga duüxügü. ⁸ Rü yexguma nüxü naxĩnüëgu ga yema oregü, rü poraãcü nanuë ga yema muxüma ga duüxügü rü yema ãñeãrü ãëxgacügü ta. ⁹ Natürü ga Yachãü rü namücügü rü dñerumaã nügü naxütanügü, rü yemacèx nayangëxgü.

Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagü

¹⁰ Rü yematama ga chütaxügu rü yema yaxögüxü ga Techarónicacüãx rü ãñe ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxĩ. ¹¹ Rü yema Yudíugü ga Beréacüãx, rü yema togü ga Yudíugü ga Techarónicawa yexmagüxüãrü yexera narümemaëgü. Rü norü ngúchaümaã meãma nanayauxgü ga yema ore. Rü guxü ga ngunexügu rü Tupanaãrü ore ga ümatüxüwa nangúe na meã nüxü nacuëxgüxüçèx ngoxi aixcüma yíixü ga yema ore ga Pauru rü Chira namaã nüxü ixuxü. ¹² Rü muxüma ga yema Beréacüãx ga Yudíugü rü Ngechuchuaxü nayaxögü. Rü yexgumarüü ta ga muxüma ga Griégugü ga Yatüxügü rü ngexügü ga ãëxgacügü namëx ixígüxü, rü nayaxögü. ¹³ Natürü yexguma yema Yudíugü ga Techarónicacüãx nüxü cuáchigagügu ga na Beréawa rü ta nüxü na yaxuxü ga Tupanaãrü ore ga Pauru, rü yéma naxĩ, rü nananuëxëë ga yema ãñecüãx ga duüxügü na Paurumaã chixri nachopetüxüçèx. ¹⁴ Natürü yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga yema yaxögüxü, rü paxama Pauruxü ínaxüxüxëëgü ga guma ãñewa. Rü ñuxre ga yema yaxögüxü rü Pauruxü ínixümücügü. Rü dauxchitagu naxĩ

rü ñuxmata taxtüpechinüwa nangugü. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narüchooma. ¹⁵ Rü yema duñxügü ga Pauruxü íxümücügüxü, rü wapurugu ínayaxümücügü ñuxmata ñâne ga Atenawa nangugü, rü ñuxüchi Beréacèx nawoegu. Rü Pauru rü yema duñxügüxü yéma namuga na paxa naxütawa naxixücèx ga Chira rü Timutéu.

Atenawa nayexma ga Pauru

¹⁶ Rü yexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timutéuxü nanguxëëgu, rü tama nataãécüraxü yerü nüxü nadau ga guma ñãnewa ga na poraãcü naxchicünèxãmaãmare na natupanaãxgüxü. ¹⁷ Rü yemacèx ga Pauru rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa Cristuchigaxü nixu namaã ga yema Yudíugü rü yema togü ga tama Yudíugü íxügüxü ga Tupanaxü icuèxüüügüxü. Rü guxü ga ngunexügu ga ñãneärü plaza ga taxüwa rü ta Cristuchigaxü nixu namaã ga yema duñxügü ga yéma ãmücüwa íxü. ¹⁸ Rü nayexmagü ta ga ñuxre ga yatügü ga Epicúriugüarü nguxëëtaewa ngúexü, rü togü ga Etóicugüarü nguxëëtaewa ngúexü. Rü nümagü rü inanaxügüe ga Paurumaã na yaporagatanücüxü. Rü ñuxre ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixí i nüxü yaxuxü i ñãã yatü i idexaechamarexü? —ñanagürügü. Rü togü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiuñãnecüãxãrü tupanagüarü orearü uruñ nixí —ñanagürügü. Rü yemaãcü nidexagü ga yema duñxügü, yerü Pauru rü nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga ga nuxãcü wena na namaxüxü. ¹⁹ Rü düxwa norü ãëxgacügüarü ngutaquëxechica ga Areópagu

ãegaxŭwa nanagagŭ. Rŭ yema nŭxna nacagŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ: —Toma nŭxŭ tacuáxchaŭ na tacŭ rŭ nguxẽẽtae i ngexwacaxŭxŭ yŭxŭ i ngẽma namaã cunguxẽẽtaexŭ. ²⁰ Erŭ toxcèx rŭ wŭxi i taguma nŭxŭ taxŭnŭẽxŭ nixŭ i ngẽma ore, rŭ nŭxŭ tacuáxchaŭ na tacŭchiga yŭxŭ i ngẽma nŭxŭ quixuxŭ —ñanagŭrŭgŭ. ²¹ Rŭ yemaãcŭ nidexagŭ, yerŭ guxŭma ga Atenacŭãxgŭ rŭ yema to ga nachŭãnecŭãxgŭ ga yexma ãchiŭgŭxŭ, rŭ woetama yexicagu narŭxŭnŭẽ ga na nŭxŭ yaxuxŭcèx rŭ nŭxŭ naxŭnŭẽxŭcèx ga yexwacaxŭxŭ ga oregŭ. ²² Rŭ yemacèx ga Pauru rŭ inachi norŭ ngãxŭtanŭwa ga yema duŭxŭgŭ ga yema Areópaguwa ngutaquẽxegŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Atenacŭãxgŭx, nŭxŭ chadau na poraãcŭ perŭ tupanagŭgu perŭxŭnŭẽxŭ. ²³ —Erŭ ngẽxguma perŭ ngutaquẽxechicagŭwa chixŭpetŭchigŭgu, rŭ nŭxŭ chadau i naxchicŭnèxãgŭ i nŭxŭ picuèxŭŭgŭxŭ. Rŭ wŭxi i nachicawa namaã chayarŭxŭ i wŭxi i yumŭxèchica, rŭ ngẽxma naxŭmatŭ i naega i ñaxŭ: “Tupana ya tama nŭxŭ icuácŭ”, ñaxŭ. Rŭ yima Tupana ya tama nŭxŭ pecuáãcŭma nŭxŭ picuèxŭŭgŭcŭ nixŭ ya choma pemaã nŭxŭ chixuchigacŭ. ²⁴ —Rŭ guma Tupana ga naxŭcŭ ga guxŭma ga naãnegŭ rŭ guxŭma i nawa ngẽxmaxŭ, rŭ nŭma nixŭ i norŭ yora yŭxŭ i daxŭguxŭ i naãne rŭ ñoma i naãne. Rŭ ngẽmacèx nŭma rŭ tama duŭxŭgŭ ŭxŭne ya tupaucagŭgu naxãchiŭ. ²⁵ —Rŭ nŭmatama ya Tupana rŭ taxucèxma nanaxwèxe i duŭxŭgŭarŭ ngŭxèẽ na namaxŭxŭcèx i nŭmax, erŭ taxuŭma nŭxŭ nataxu. Rŭ nŭmatama guxãna nanaxã i maxŭ, rŭ tŭxna nanaxã ya buanecŭ ya namaã ingŭãtanŭcŭcŭ. Rŭ nŭmatama

tüxna nanaxã i guxũma. ²⁶ –Nüma rü wüxi ga duũxũwatama nanaxü ga guxũma ga duũxũgü na guxũ i naãnewa nangẽxmagüxüçèx. Rü nüma inaxuneta i ñuxgu tá na nabuxũ i duũxũgü rü ngexta tá naxãchiũxũ i wüxichigü. ²⁷⁻²⁸ –Rü yemaãcü nanaxü na naxcèx nadaugüxüçèx ga duũxũgü rü ñoma ãnẽxũwa çacüçèx idaugüxũrüü nüxũ iyangaugüxüçèx. Natürü nüma ya Tupana rü woetama guxũguma tüxna nangaicamachirẽx, erü nagagu nixĩ i imaxẽxũ rü ixĩãxtanüçüüxũ rü ingẽxmaxũ, ngẽxgumarüü i ñuxre i perü poperaarü ümatüxũgü naxümatüxũrüü, rü ñanagürügü:

“Rü Tupanaxãcü tixĩgü”, ñanagürügü. ²⁹ –Rü ñuxma na Tupanaxãcügü ixĩgüxũ, rü tama name i nagu tarüxĩnüë rü Tupana rü wüxi i naxchicünèxã i uirumüwa rü ãxna dñerumüwa rü ãxna nutawa ixüxũrüü nixĩ. Erü guxũma i ngẽma naxchicünèxãgü rü nümatama i duũxũgü nagu naxĩnüëxũãcüma nanaxügü. ³⁰ –Rü nuxcüma ga duũxũgü rü naẽchitamare ínatüë, natürü nüma ga Tupana rü namaã yaxna naxĩnü. Natürü i ñuxma ya Tupana rü nanamu i duũxũgü i guxũwama na naxcèx nadaugüxũ rü nüxũ naxoexũ i nacüma i chixexũgü. ³¹ Yerü nüma ga Tupana rü marü nüxũ naxuneta i wüxi i ngunexũ i nagu tá aixcüma guxũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgüna naçaxũ i norü maxũchiga. Rü marü nüxũ naxuneta ya wüxi ya yatü ya Ngechuchu, rü yima tá nixĩ ya duũxũgüna çacü. Rü Tupana rü guxãxũma nüxũ nacuëxëë ga yema ga yexguma Ngechuchuxũ wena namaxëëgu –ñanagürü ga Pauru. ³² Rü yexguma yema wena na namaxëxũchigaxũ naxĩnüëgu ga duũxũgü, rü ñuxre

ga nümagü rü Pauruxü nacugüe. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Rü wenagu táxarü cuxü itarüxĩnũe i ngẽmachiga —ñanagürügü. ³³ Rü yexguma ga Pauru rü ínaxũxü ga natanüwa. ³⁴ Natürü ñuxre ga duũxügü rü Pauruwe narüxĩ, rü Ngechuchuaxü nayaxõgü. Rü natanüwa nayexma ga Diuníchiu ga wüxi ga Areópagutanüxü, rü wüxi ga ngecü ga Dámari ga ngĩega. Rü ñuxre ga togü rü ta nayaxõgü.

18

Corĩtiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rü yemawena rü inaxũãchi ga Pauru ga Atenawa, rü iãne ga Corĩtiuwa naxü. ² Rü yéma namaã inayarüxü ga wüxi ga yatü ga Aquiru ga Põtuanecũãx ga yexwacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne üxü namèx ga Prisilamaãx. Rü yéma Corĩtiuwa nayexma yerü Dumacũãxgüarü aëxgacü ga Cáudiu nanamu ga na ínachoxüxüçèx ga guxüma ga Yudíugü ga Dumawa. Rü Pauru rü naxütagu nanaxũãne. ³ Rü yexma nape rü naxchirunaxcèx ga düxenüãrü üwa nügümaã napuracüe yerü woetama yema nixĩ ga norü puracü ga Pauru rü Aquiru rü Prisila. ⁴ Rü guxü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Yudíugüarü ngutaquẽxepataüwa naxüxü ga Pauru, rü duũxügümaã nidexaxü, rü nayaxucuxẽgüxü. Rü yexgumarüü ta nayaxucuxẽgüxü ga yema duũxügü ga tama Yudíugü ixĩgüxü. ⁵ Rü yixcamaxüra ínangugü ga Chira rü Timutéu ga Machedóniãwa ne íxü. Rü yexguma inanaxügü ga Pauru ga aixcüma poraãcü nüxü na yaxuxü ga Tupanaãrü ore. Rü meãma Yudíugüxü nangüexẽẽ na Ngechuchu rü Tupana

Nane ya Cristu na yĩxũ. ⁶ Natürü nūmagü ga yema Yudíugü rü inanaxügüe ga Paurumaã na nanuẽxũ, rü namaã naguxchigagüxũ. Rü yexguma inapamüchiru ga Pauru, yerü yema nixĩ ga wüxi ga cuèxruũ naxcèx ga yema duũxügü na yemawa nüxũ yacuèxãchitanüxcèx ga norü chixexũ. Rü ñanagürü nüxũ: —Pegagu tátama nixĩ i na ipeyarütauxexũ, rü marü tama chaugagu tá nixĩ. Rü ñomaücüü i choma rü tá ngẽma tama Yudíugü ixíğüxütanüwa chaxũ —ñanagürü ga Pauru. ⁷ Rü ínaxũxũ ga guma ngutaquẽxepataũwa. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Tíchiu ga Yuchugu ãegaxũ. Rü nüma rü Tupanaxũ nangechaũ rü yexma ngutaquẽxepataücüwagu naxãpata. Rü yemaxütawa naxũ ga Pauru, rü yexma nape. ⁸ Rü Cripu ga ngutaquẽxepataũärü ãëxgacü rü namèx rü guxũma ga naxãcügü rü Cori ya Ngechuchuaxũ nayaxögü. Rü yexgumarũ ta rü muxũma ga Corítiucũãxgü rü nayaxögü ga yexguma nüxũ naxĩnüëgu ga yema ore, rü ñuxũchi Pauru ínabaiũxẽẽ. ⁹ Rü wüxi ga chütaxũ rü nangoxetü ga Pauru. Rü Cori ya Tupana namaã nidexa, rü ñanagürü: —¡Rü tãxũ i cumuũxũ! ¡Rü nüxũ ixuama i chorü ore! ¡Rü tãxũ i curüchianexũ! ¹⁰ —Erü choma rü chacuxütagu, rü taxúetáma chixexũ cumaã taxü. Erü daa ñãnewa rü choxũ nangẽxma i muxũma i chorü duũxügü —ñanagürü ga Tupana. ¹¹ Rü wüxi ga taunecüarü ngãxũ Corítiuwa nayexma ga Pauru. Rü yéma yema duũxügütanüwa namaã nangúexẽẽtae ga Tupanaärü ore. ¹² Natürü yexguma Acayaaneärü ãëxgacü yixígu ga Gariõü, rü yema Yudíugü rü wüxigu Pauruxũ niyauxgü, rü ãëxgacüpëxewa

nanagagü. ¹³ Rü ñanagürügü nüxü ga guma ãëxgacü: —Ñañ yatü rü duüxügüxü naxucuxë na Tupanaxü yacuëxüügüxücëx rü tama naga na naxĩnüëxücëx i tachiüãneärü mugü —ñanagürügü. ¹⁴ Rü Pauru marü nachonagüchaü, natürü nüma ga ãëxgacü ga Gariõü rü yema Yudíugüxü nangãxü, rü ñanagürü: —Rü ngëxguma chi wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü ëxna namáëtagu, rü ngëxguma chi nixĩ i choma i pexü ichaxĩnüxü, Pa Yudíugüx. ¹⁵ —Natürü ngëma pecümachiga rü perü mugüchiga rü perü nguxëëtaechiga na yĩxü, rü choma rü tama nüxü chacuáxchaü i ngëma. ¡Rü pematama penamexëëx! Rü choma rü tama ngëmachigaarü ãëxgacü chixixchaü —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ínanawoxü ga yéma. ¹⁷ Rü yexguma guxüma ga yema duüxügü rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüärü ãëxgacü ga Chótenegu äegaxüxü yexma niyauxgü. Rü yexmatama ãëxgacü ga Gariõüpëxegu nanaçuaixgü. Natürü nüma ga Gariõü rü taxu ñanagürüama.

Pauru rü Aütioquíacëx nataegu, rü ñüxüchi we-naxârü inaxüãchi na norü tomaëxpüxcüna to ga nachiuãnegüwa nangeaxü ga Tupanaärü ore

¹⁸ Rü yemawena rü muxüma ga ngunexü yéma Corñtiwa nayexma ga Pauru. Rü yixcama nüxü narümoxë ga yema yaxõgüxü rü nüxna inaxüãchi. Rü iãne ga Chëcreawa naxü namaã ga Prisila rü Aquiru. Rü Chëcreawa nügü nidüpüxüeru ga Pauru yerü marü nayanguxëë ga wüxi ga uneta ga Tupanamaã nüxü yaxuxü. [Rü woetama yema nixĩ ga nacümagü ga Yudíugü ga yexguma yanguxëëgüãxgu ga wüxi ga uneta ga Tupanamaã

nūxŭ yaxuxŭ.] Rŭ ñuxŭchi Chĕcreaarŭ tŭrewa rŭ wŭxi ga wapurugu nichoŭ na Chíríaanewa naxŭxŭcèx. ¹⁹ Rŭ yexguma Epéchiuwa nangugŭgu, rŭ Pauru nŭxna nixŭgachi ga Prisila rŭ Aquiru, rŭ Yudíugŭarŭ ngutaquĕxepataŭwa naxŭ. Rŭ yéma namaã nidexa ga yema Yudíugŭ ga guma ngutaquĕxepataŭwa ngutaquĕxegŭxŭxŭ. ²⁰ Rŭ yema Yudíugŭ, rŭ muxŭma ga ngunexŭgŭ nŭxŭ nacèxŭgŭ ga yexma na naxŭxŭcèx, natŭrŭ ga nŭma rŭ tama nanaxwèxe. ²¹ Rŭ yemacèx nŭxŭ narŭmoxĕãma, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rŭ ngĕxguma Tupana naxwèxegu, rŭ wena táxarŭ pexcèx chataegu —ñanagŭrŭ. Rŭ yemawena rŭ Epéchiuarŭ tŭrewa nayarŭxŭe, rŭ inaxŭãchi. ²² Rŭ Checharéaarŭ tŭrewa nangu, rŭ yéma ínaxŭe. Rŭ ñuxŭchi Yerucharéŭwa naxŭ na nŭxŭ yanamoxĕxŭcèx ga guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ ñuxŭchi Aŭtioquíawa naxŭ. ²³ Rŭ yexguma marŭ ñuxre ga ngunexŭ yéma Aŭtioquíawa nayexmagu, rŭ wenaxârŭ inaxŭãchi ga Pauru na wŭxichigŭ ga ñãne ga Gárataanewa rŭ Fríyíaanewa yexmagŭnewa íyadauxŭcèx rŭ yataãĕxĕgŭãxŭcèx ga guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ ga guma ñãnegŭwa yexmagŭxŭ.

Aporu rŭ Epéchiuwa nŭxŭ nixu ga Tupanaârŭ ore

²⁴ Rŭ yexgumaŭcŭŭ rŭ Epéchiuwa nangu ga wŭxi ga Yudíu ga Aporugu ãgaxŭ. Rŭ nŭma rŭ ñãne ga Aleyãdríacŭãx nixŭ, rŭ nŭxŭ natauxcha ga duŭxŭgŭpĕxewa na yadexaxŭ. Rŭ meãma nŭxŭ nacuèx ga Tupanaârŭ ore i ŭmatŭxŭ. ²⁵ Rŭ nŭma meã nŭxŭ nacuèx ga Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭârŭ nguxĕĕtae ga Cori ga

Ngechuchuchiga, rü nüxü nacuèx na ñuxäcü Cuáü duüxügüxü íbaiüxëëxü. Natürü yexicaxütama nacuèx ga Ngechuchuchiga. Natürü poraäcü nataäëäcüma nidexa rü aixcüma nanangüexëë ga duüxügü. ²⁶ Rü nüma ga Aporu rü tama namuüäcüma inanaxügü ga na yadexaxü ga Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa. Natürü yexguma Aporuxü naxínüëgu ga Prisila rü Aquiru, rü napatawa nanagagü na yexeraäcü namaä inanguxüxëëäxüçèx ga Ngechuchuchiga. ²⁷ Rü yexguma Acayaanewa naxüxchaügu ga Aporu, rü yema yaxögüxü ga Epéchiucüäx nüxü narüngüxëëgü. Rü popera yéma namugü naxçèx ga yema yaxögüxü ga Acayacüäx na meä Aporuxü nayauxgüxüçèx. Rü yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rü poraäcü nüxü narüngüxëë ga yema duüxügü ga Tupanaärü ngechaügagu Ngechuchuaxü yaxögüxü. ²⁸ Rü guxü ga duüxügüpëxewa nüxü nüxü nacuèxëë ga poraäcü na ínatüexü ga yema Yudíugü ga tama Ngechuchuxü cuáxchaügüxü. Rü nümagü ga Yudíugü rü taxucürüwama ñuxü ñanagürügü, yerü ga Aporu rü Tupanaärü ore ga ümatüxüwa meäma nüxü nanawëx ga na Ngechuchu rü aixcüma Tupana Nane ya Cristu na yíxü.

19

Epéchiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma Corítiuwa nayexmayane ga Aporu, rü Pauru rü naxpüxanegu idaxü ga namawa nixüpetü, rü Epéchiuwa nangu. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga yaxögüxü. ² Rü nüxna

naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Marü penayaxuxü i Tupanaãe i Üünexü ga yexguma peyaxögügu? — ñanagürü. Rü nümagü nanangãxü, rü ñanagürügü: —Tama. Taguma nüxü taxĩnüêchiga na tacü yïxü i Tupanaãe i Üünexü —ñanagürügü. ³ Rü yexguma ga Pauru rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Texéaxü peyaxögüxü ga yexguma ípebaiügu? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxü, rü ñanagürügü: —Toma nüxü tayaxõ ga yema Cuáü ga baiüxêẽruñãrü nguxêẽtae —ñanagürügü. ⁴ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Cuáü ínanabaiüxêe ga yema duüxügü ga nüxü rüxoexü ga nacüma ga chixexü rü Tupanacèx daugüxü. Natürü yema duüxügümaã nüxü nixu ta na nüxü yaxögüãxücèx ga Ngechuchu ga naweama äcü —ñanagürü ga Pauru. ⁵ Rü yexguma yemaxü naxĩnüegu ga yema duüxügü rü ínabaiü naegagu ga Cori ya Ngechuchu. ⁶ Rü yexguma Pauru rü yema yaxögüxüetügu naxümẽxgu, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, rü to ga nagawachigü nidexagü, rü nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore. ⁷ Rü maneca 12 ga yatü nixígü ga yema duüxügü. ⁸ Rü tomaẽxpüx ga tauemacü yema nayexma ga Pauru. Rü Yudiüguarü ngutaquêxepataüwa naxüüxü rü tama namuñácüma nüxü nixuuxü ga Tupanaãrü ore. Rü nanangúexêe na ñuxãcü ãêxgacü na yïxü ya Tupana, rü nüxü nanangúchaüxêe na Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. ⁹ Natürü nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga tama nüxü cuèxgüchaüxü rü tama yaxögüchaüxü. Rü nümagü inanaxügüe ga na yema muxüma ga duüxügüpêxewa chixexü yaxugüexü nachigagu ga Cori ga Ngechuchu.

Rü yemacèx nüxna nixũgachi ga Pauru, rü toxnamana nanagagü ga yema yaxõgüxũ. Rü guxũ ga ngunexũgu namaã nüxũ nixuchiga ga ore nawa ga wüxi ga ngutaquẽxepataũ ga Tiranuârü ngúepataũ ga naega. ¹⁰ Rü yemaãcü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü yemaãcü guxũma ga Áchiacũãxgü ga Yudíugü rü Griégugü rü nüxũ naxĩnüê ga Cori ya Tupanaârü ore. ¹¹ Rü Tupana Pauruxũ narüngũxẽê ga na naxüãxũ ga taxũgü ga mexũgü ga Tupanaârü poramaã naxüxũ. ¹² Rü èixrũxũ ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duũxũgü rü yema idaaweexũxütawa nanangegü. Rü yexguma yema idaaweexũ nüxũ ingõgügüga ga yema naxchiru rü êxna dechu, rü naxcèx nitaanegü. Rü yema duũxũgü ga ngoxoãxgüxũ rü ta naxcèx nitaanegü. ¹³ Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga iãnegüwachigü ixĩétanũxũ rü ngoxogüarü woxũwa puracüexũ. Rü nüxũ naxügü na Cori ya Ngechuchuégagu na ínawoxũãxũ ga ngoxogü nawa ga yema duũxũgü ga ngoxoãxgüxũ. Rü ñanagürügü: — Ngechuchu ya Pauru nüxũ ixuchigacüégagu pexũ tamu na ípechoxũxücèx —ñanagürügü ga yema Yudíugü. ¹⁴ Rü yema 7 ga yema ügüxũ, rü wüxi ga Yudíugüarü paigüarü ãẽxgacü ga Echebaga ãegaxũ nanegü nixĩgü. ¹⁵ Natürü wüxi ga ngunexũgu ga yexguma wüxi ga ngoxoxũ inatèxüchigüchaũgu, rü yema ngoxo nanangãxũ, rü ñanagürü: —Nüxũ chacuèx ya Ngechuchu, rü nüxũ chacuèx ya Pauru na texé yĩxũ. ¿Natürü i pema rü texégü pixĩgü? —ñanagürü. ¹⁶ Rü yexguma ga yema yatü ga ngoxoãxũ rü yema

duïxügü ga ínatèxüchigüchaïxüna nayuxu, rü nüxü narüporamaë ga guxüma, rü ínanagáuïxüne. Rü yemaäcü ngexchiruxüma rü napíexüma nibuxmü ga guma íwa. ¹⁷ Rü guxüma ga Yudíugü rü Griégugü ga Epéchiuwa yexmagüxü rü nüxü nacuáchiga ga yema. Rü poraäcü namuë ga guxüma. Rü yemaäcü yexeraäcü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma. ¹⁸ Rü muxüma ga yema yaxögüxü rü yéma ningugüetanü, rü guxü ga duïxügüpëxewa nüxü nixugüechigü ga nüma rü ta na nayuüechiréxü, natürü tá nüxü na naxoexü ga yema. ¹⁹ Rü muxüma ga yema iyuüechiréxü, rü yéma nanana ga norü poperagü ga yuüpane ga nawa nangüexü, rü guxápëxewa ínanagu. Rü yexguma nangugügüãgu ga natanü ga yema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga dïëru ga tatanüxüwa nangu. ²⁰ Rü yemaäcü ga Cori ya Tupanaãrü ore, rü yexeraäcü nixüchigü, rü yexeraäcü duïxügü nüxü nadau na ñuxäcü naporaxü ga yema ore. ²¹ Rü yemawena ga Pauru, rü nagu narüxïnü ga Machedóniããnewa rü Acayaanewaxíra na naxüxü, rü yéma ñuxüchi Yerucharéüwa na naxüxü. Yerü yema ñanagürü: — Rü ngema Yerucharéüwa tá chaxü, rü yixcama rü Dumawa rü tá ta chaxü —ñanagürü. ²² Rü yemacèx nügüpëxegu Machedóniããnewa nanamugü ga taxre ga norü ngüxëëruü ga Timutéu rü Eratu. Natürü nüma ga Pauru rü ñuxre ga ngunexü Áchiagu narüxãïx.

Nanuë ga duïxügü ga Epéchiuwa

²³ Rü yexgumaücüü rü Epéchiuwa rü nanaxixächitanüãë ga duïxügü, rü poraäcü nanuë

nachigagu ga Cori ya Tupanaärü ore. ²⁴ Rü yemaäcü naxüpetü nagagu ga wüxi ga yatü ga dīērumüwa puracüxü ga Demétriugu äegaxü. Rü nüma rü inanaxüxü ga norü tupana ga Atemíchaarü tupaucachicünèxägü ga dīērumünaxcèx. Rü nayexma ga muxüma ga norü puracütanüxü ga yemawa puracüexü. Rü guxüma poraäcü meã nüxü naxātanü ga yema puracü. ²⁵ Rü nüma ga Demétriu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga puracütanüxü ga yemawa puracüexü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Chomücügüx, meã nüxü pecuèxgü na ñaã tórü dīērumüärü puracügu na ngixü iyaxuxü i tórü dīēru. ²⁶ Rü marü nüxü pedaugü i ngëma Pauru rü nüxü pexīnüë na ñuxäcü yaxucüxëgüãxü i duüxügü, rü ñuxäcü namaã nüxü yaxuxü na tama aixcüma tupanagü yixü i ngëma tupanagü i yixema ixügüxü. Rü ngëmaäcü muxüma i duüxügüxü nüxü narüxoexëë na tama tórü tupanagüaxü yaxögüãxüçèx. Rü tama núma Epéchiuwaxicatama ngëxü nawagü natürü wixguxüchi taèx guxü i Áchiaanewa ngëmaäcü chixri nayaxucüxëgü i duüxügü. ²⁷ Rü pema nüxü pecuèx rü tórü puracücèx rü naxäücüma i ngëma. Rü wüxi i chixexü ta nixi i naxcèx i tórü tupana i Atemíchaarü tupauca ya taxüne. Rü ñuxma rü muxüma i duüxügü rü ngixü nangechaü i Atemícha i guxü i Áchiaanewa rü guxü i naänewa. Natürü ngëma Pauruarü ucüxëgagu rü düxwa taxuxütáma ngixü nangechaü i duüxügü, rü ngëmaäcü düxwa inaärüxo tá ta i tórü puracü –ñanagürü ga Demétriu. ²⁸ Rü yexguma yemaxü naxīnüëgu, rü poraäcü nanuë, rü tagaäcü

ñanagürügü: —¡Namaxű i Epéchiucűãxgüarű
 tupana i Atemícha! —ñanagürügü. ²⁹ Rű
 guxűma ga yema ãñecűãxgű rű poraãcű yexma
 ínatűeãē. Rű ínanayauxű ga Gayu rű Aritárcu
 ga Machedóniãñecűãxgű ga Paurumücűgű,
 rű guma ã ga ãñeãrű ngutaquëxepataűwa
 nanagauxűtanű. ³⁰ Rű Pauru rű ta yexma
 naxücuchaű na yema duűxűgűmaã yadexaxűcèx,
 natürű yema yaxögűxű nűxna nanachuxu ga
 yexma na naxücuxű. ³¹ Rű yema Áchiaaneãrű
 ãëxgacűgűtanűwa rű nayexma ga ñuxre ga
 Paurumücűgű ixĩgűxű. Rű nűmagű rű ta
 Pauruxűtawa namugagű na tama yema
 ngutaquëxechicagu naxücuxűcèx. ³² Rű yoxni
 ga duűxűgű ga yema ínangutaquëxegűxűwa,
 rű nűmaxű rű wűxi ga oremaã aita naxűe, rű
 togű ga to ga oremaã aita naxűe. Yerű poraãcű
 nanaxixãchiãēgű ga guxűma ga yema duűxűgű
 ga yema ngutaquëxegűxű. Rű muxűma rű tama
 nűxű nacuèxgű ga tacűcèx na nangutaquëxegűxű.
³³ Natürű yema nayexma ga wűxi ga Yudíu ga
 Areyáűdrugu ãegaxű. Rű yema togű ga Yudíugű rű
 namaã nűxű nixu ga tacűcèx na nangutaquëxexű.
 Rű duűxűgűpëxewa nanamugű na yadexaxűcèx
 rű naetűwa nachogűxűcèx ga yema Yudíugű
 ga yema yexmagűxű. Rű nűma ga Areyáűdru
 rű naxunagűmëxē na iyanachianegűxűcèx ga
 duűxűgű, na namaã yadexaxűcèx. ³⁴ Natürű
 yexguma nűxű yacuèxãchitanűgu ga Aré rű Yudíu
 na yĩxű, rű guxűma ga yema duűxűgű rű wűxigu
 tagaãcű aita naxűe. Rű taxre ga ora ninge ga na
 tagaãcű ñagűxű: —¡Namaxű i Epéchiucűãxgüarű

tupana i Atemícha! –ñagüxü. ³⁵ Rū düxwa yema ñāneärü āëxgacü nanachiāchixēē ga yema muxūma ga duūxügü, rü ñānagürü nüxü: –Pa Epéchiucüāxgüx, guxūma i duūxügü nüxü nacuèx na Atemíchaarü tupauca ya taxūneärü dauruū na ixīgüxü. Rū guxūma nüxü nacuèx na núma tüxü nangëxmaxü i Atemíchachicünèxā i daxūwa rüngüxü. ³⁶ –Rū ñuxma na guxūma nüxü na cuáxü na aixcūma yīxü i ngēma, rü name nixī na pechiāchixü, rü taxuūma i chixexü pexüexü. ³⁷ –Erü ñāñ yatügü i nuā pegagüxü, rü taxuūma i chixexü ngīmañ naxügü i tórü tupana, rü tama chixexü nixugüe ngīchigagu. ³⁸ –Rū ngëxguma chi Demétriu rü ngēma namücügü i namañ napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixīxü, rü nangëxma i ngutaquëxechicagü i ngextá āëxgacügü duūxügüxü ícagüxüwa. Rū name nixī na ngēma āëxgacügüpëxewa namexēēāxü i tacü i tama norü me ixīxü. ³⁹ –Rū ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixī i ñāneärü āëxgacügüarü ngutaquëxewa penamexēē i ngēma. ⁴⁰ –Erü ñuxma rü taxāücūmaxügugü rü ngürüāchi āëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü rü tüxna tá naxcèx naca i ngēma ñuxma ngupetüxü. Erü aixcūma taxumaāma tanangāxüega i āëxgacü, ega tüxna nacaxgu naxcèx i ñāñ ngutaquëxe i nawa pexāügatanüxü –ñānagürü. ⁴¹ Rū yexguma marü yema ñaxguwena, rü ínayamugü ga yema duūxügü.

20

Machedóniñānewa rü Griégugüchiñānewa naxü ga

Pauru

¹ Rū yexguma marū nangupetügu ga yema na íyacuxcuxũ ga duũxügü, rü Pauru naxcêx nangema ga yema yaxõgũxũ na yaxucuxêgüãxũcêx. Rū yexguma marū namaã nüxũ nachaugu, rü nüxũ narümoxê, rü inaxũãchi ga Machedóniãñewa na naxũxũ. ² Rū yexguma yema nañewa yaxüpetügu, rü taãêxũ ga oremaã nayaxucuxêgü ga yema yaxõgũxũ ga wüxichigü ga ãñewa yexmagũxũ. Rū yemaãcü Griégugüchiũñewa nangu. ³ Rū yéma nayexma ga tomaêxpüx ga tauemacü. Rū yexguma marū inaxũãchichaũgu ga Chíríaanewa na naxũxũ, rü tama wapurugu nixũ yerü nüxũ nacuáchiga ga na ñuxre ga Yudíugü yamèxgüchaũxũ. Rū yemacêx nagu narüxĩnü ga dauxchitagu na nataeguxũ, rü wenaxãrū Machedóniãñewa na naxüpetüxũ. ⁴ Rū ínayaxümücügü ga Chópate ga Beréacũãx ga Píru nane, rü Aritárcu rü Segũdu ga Techarónicacũãxgü, rü Gayu ga Derbecũãx, rü Timutéu, rü Tíquicu, rü Turuquínu ga Áchiaanecũãxgü. ⁵ Rū yema yatügü rü nüxĩra topêxegu naxãgü, rü Tróawa toxũ nayarünguxêêgü. ⁶ Rū nawena ga yema Yudíugüarü peta ga üpetüchiga ga pãũ ga ngearü puxêêruũãxũ nagu nangõxgũxũ, rü wapurugu Piripuwa itaxĩãchi. Rū wüximêêxpüx ga ngunexũ ngupetügu, rü Tróagu nüxũ tayangaugü ga yema topêxegu ãgũxũ. Rū yexma tarücho ga 7 ga ngunexũ.

Tróagu nanaxũãne ga Pauru

⁷ Rū yema yüxüarü ngunexügu rü tangutaquêxegü namaã ga yema yaxõgũxũ

na tanangõxücèx ga pãũ ga bücuxũ yema Ngechuchu toxũ ngúexẽẽxũrũũ. Rũ yema yaxõgũxũmaã nidexa ga Pauru. Rũ nanamèxẽẽ ga norũ dexe ñuxmata ngãxũcũwa nangu, yerũ moxũãcũ inaxũãchichaũ. ⁸⁻⁹ Rũ daxũwa ga guma Ìpataarũ tomaẽxpũxchiũwa yexmaxũ ga ucapuwa tangutaquẽxegũ. Rũ namu ga omũ ga yéma naĩgũxũ. Rũ nayexma ga wũxi ga ngextũxücũ ga Eutícugu ãegacũ. Rũ yéma wũxi ga yema ucaputapũxaru Ìãxwa narũto. Natũrũ ga Pauruarũ dexe, rũ poraãcũ namèx. Rũ yemacèx ga guma ngextũxücũ rũ poraãcũ nayaxta, rũ dũxwa nipeãchi rũ yema Ìãxwa narũngu, rũ ñaxtũanegu nangu. Rũ yéma yucũma nanayauxgũ. ¹⁰ Rũ Ìnarũxĩ ga Pauru, rũ nayanawũxũchi ga guma ngextũxücũ, rũ duũxũgũxũ ñanagũrũ: –¡Tãxũ i pebaixãchiexũ, erũ namaxũ nixĩ! –ñanagũrũ. ¹¹ Rũ yexguma wenaxãrũ daxũ naxĩ, rũ inanabũcu ga yema pãũ, rũ nanangõx. Rũ wenaxãrũ nidexa ñuxmata yangune, rũ yexguma inaxũãchi. ¹² Rũ guma ngextũxücũ rũ maxũcũ napatawa nanagagũ. Rũ yemacèx poraãcũ nataãægũ ga guxũma ga nũmagũ.

Tróawa inaxũãchi ga Pauru rũ Miretuwa naxũ

¹³ Rũ yexguma ga Pauru rũ ñanagũrũ: – Dauxchitagu tá chixũ ñuxmatáta Ìãne ya Achuwa changu na ngẽma pexũ chixũexücèx –ñanagũrũ. Rũ yemacèx ga toma rũ wapurugu tichoũ rũ yoxni napẽxegu taxĩ ñuxmata Achuwa tangugũ. ¹⁴ Rũ yexguma Achugu Paurumaã togũ tayangauxgu, rũ yéma toxũ nixũe. Rũ tachopetũ ga yéma ñuxmata Miterénewa tangugũ. ¹⁵ Rũ yéma itaxĩãchi

rü moxũãcü Quíuarü toxmèxtawa tachopetü.
 Rü yemaãrü moxũãcü Chamowa tangugü.
 Rü yemaãrü moxũãcüama Miretuwa tangugü.
 16 Rü yemaãcü ítixĩ yerü ga Pauru rü tama
 Áchiaanegu nanuxcüchaũ. Yerü nanaxwèxe ga paxa
 Yerucharéüwa na nanguxũ naxcèx ga Pētecóstearü
 ngunexũ. Rü yemacèx nagu narũxĩnü na tama
 Epéchiugu Íyadauxũ.

*Yaxõgũxũãrü ãëxgacügü ga Epéchiucũãxmaã
 nidexa ga Pauru*

17 Natürü yexguma Miretuwa tangugügu
 rü Epéchiuwa naxcèx namuga ga Pauru na
 naxũtawa naxĩxüçèx ga yema yaxõgũxũãrü
 ãëxgacügü ga Epéchiucũãx. 18 Rü yexguma
 Pauruxũtawa nangugügu, rü ñanagürü nüxũ:
 —Pema meã nüxũ pecuèxgü ga ñuxãcü pepèxewa
 na chamaxũxũ ga guxũgu ga yexguma noxritama
 nuã Áchiaanewa chaxũxgu. 19 Rü guxũguma ga
 yexguma petanüwa chayexmagu, rü meãma
 chanaxü ga Cori ya Tupanaãrü puracü, taguma
 chaugü chicuèxüũãcüma. Rü woo muëxpüxcüna
 poraãcü changechaũgu, nagagu ga yema chixexũ
 ga chomaã naxügüchaũxũ ga Yudíugü, natürü
 naetüwa chanaxüama ga yema puracü. 20 Rü
 taguma íchayachaxãchi ga pemaã nüxũ na chixuxũ
 ga guxũma ga yema ore ga perü mexüçèx ixĩxũ.
 Rü guxũ ga duũxügüpèxewa, rü pepatagüwa rü ta
 pexũ changúexèe ga yema ore. 21 Rü Yudíugümaã
 rü yema tama Yudíugü ixĩgũxũmaã nüxũ chixu
 na namexũ ga na nüxũ naxoexüçèx ga norü
 chixexügü rü Tupanaga naxĩnüëxüçèx, rü nüxũ
 na yaxõgũãxüçèx ga tórü Cori ya Ngechuchu. 22 Rü

ñuxma rü Yerucharéüwa chaxü erü Tupanaãe i Üünexü rü ngema choxü namu. Natürü tama nüxü chacuèx na tacü tá choxü üpetüxü i ngema. ²³ Rü ngema nüxü chacuáxü nixí i duüxügü tá choxü napoxcu rü guxchaxügü tá choxü naxüpetü i Yerucharéüwa. Rü ngëxĩcatama nixí i chomaã nüxü yaxuxü i Tupanaãe i Üünexü i guxüne ya ñane i ngextá íchixügxüwa. ²⁴ Natürü tama ngema ãücümáxügu charüxĩnü erü nüetama nixí ega woo chayuxgu. Natürü ngema chanaxwèxexü nixí na taãeãcüma chapuracüamaxü na meã chayanguxèxüçèx i ngema puracü ga tórü Cori ya Ngechuchu choxna äxü rü nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü na ñuxäcü Tupana tüxü ngechaüxü. ²⁵ Rü ñuxma rü marü nüxü chacuèx rü tagutáma wena choxü pedaugü i pema ga marü pemaã nüxü chixuxe na ñuxäcü äëxgacü na yĩxü ya Tupana. ²⁶ Rü ngëmacèx i ñoma i ngunexügu rü pemaã nüxü chixu rü marü tama chaugagu nixí ega texé petanüwa iyarütauxgu. ²⁷ Erü marü meãma pemaã nüxü chixu i guxüma i ngema Tupana pexü naxwèxexü, rü taxuüma ichicux. ²⁸ Rü ngëmacèx i ñuxma rü penaxwèxe na pexuãëgxü rü meã nüxna pedaugüxü i guxüma i yaxögüxü i petanüwa ngëxmagüxü. Erü ngema nixí i Tupanaãxë i Üünexü nagu pexü mugüxü na nüxna pedaugüxüçèx i ngema Tupanaärü duüxügü i yaxögüxü i Ngechuchu nagümaãtama naxcèx taxexü. ²⁹ Choma nüxü chacuèx rü ngëxguma íchixüxgu, rü chowena tá pexcèx nuã naxí i togü i duüxügü. Rü tá nanachixexëëchaü i ngema yaxögüxü ñoma airugü

i idüraexü i carnerugüxü ngĩächixẽxürüü. ³⁰ Rü woo petanüwatátama nangëxmagü i nümaxü i tá doramaremaã nangúexẽxü i ngẽma yaxõgüxü na nügüwe naxĩxẽãxüçex. ³¹ ¡Pegüna pedaugü, rü nüxna pecuèxãchie na ñuxãcü tomaẽxpüx ga taunecügu rü ngunecü rü chütacü rü taguma íchayachaxãchixü ga pexcèx chaxauxãcüma na pexü chixucuxëgüxü ga wüxichigü! ³² Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü Tupanana pexü chamugü. Rü chanaxwèxe i naga pexĩnüë i norü ore i tüxü nüxü cuèxẽxü na ñuxãcü poraãcü tüxü nangechaüxü. Erü ngẽma norü ore tá pexü naporaexẽ na tórü Coricèx pemaxëxüçex rü pexü nangëxmaxüçex i pechica namaã i guxüma i duüxügü i Tupana dexü. ³³ Choma rü taxuguma chaugüçex chanaxwèxe ga texéarü dïëru rü texéchiru. ³⁴ Rü pematama rü meã nüxü pecuèx ga ñuxãcü daa choxmëxmaã na chapuracüxü naxcèx ga yema choxü rü chomüçügüaxü taxuxü. ³⁵ Rü guxüguma meã pexü changúexẽ na ngẽmaãcü pepuracüxü na nüxü perüngüxẽxüçex i ngẽma duüxügü i nüxü nataxuxü. Rü name nixĩ na nüxna pecuèxãchiexü i Cori ya Ngechuchuarü ore ga nümatama ñaxü:

“Rü narümemaë nixĩ i pema na toguena penaxãxü rü tama i tüma pexna tanaxãxü”, ñaxü. ³⁶ Rü yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rü inacaxãpüxü namaã ga guxüma, rü nayumüxë. ³⁷ Rü guxüma poraãcü naxauxe, rü Pauruna nanëixächigü, rü nüxü nachúxgü. ³⁸ Yerü poraãcü nangechaüë naxcèx ga yema ore ga namaã nüxü yaxuxü ga:

“Marü tagutáma wena choxü pedaugü” ñaxü.

Rü nümagü ínayaxümücügü ñuxmata wapuruwa nangu.

21

Yerucharéüwa naxü ga Pauru

¹ Rü yexguma nüxna itaxĩachi ga yema yaxögüxü, rü wapurugu tichoü. Rü capaxü ga Coscèx noxtacüma tixaü. Rü moxüácü rü Rodawa taxĩ. Rü yéma itaxĩachi, rü Pátarawa tangugü. ² Rü yexma nüxü tayangau ga wüxi ga wapuru ga Peníchiawa üxüne. Rü nagu tichoü, rü itaxĩachi. ³ Rü yixcamaxüra nüxü tadaugü ga Chipre. Rü torü toxwecüwawaama naxü, rü nüxü tachopetü. Rü itañaxwetaxü ñuxmata Chíríaanewa tangugü. Rü Tiruwa ítachoü, yerü yéma nixĩ ga ínanuüácuxü ga guma wapuru. ⁴ Rü yexma nüxü tayangau ga yémacüãx ga yaxögüxü, rü 7 ga ngunexü yéma natanüwa tayexmagü. Rü Tupanaãe i Üünexü nayadexagüxëe ga yema yaxögüxü, rü Pauruxü ñanagürügü: —¡Tãxü i Yerucharéüwa cuxüxü! —ñanagürügü. ⁵ Natürü yexguma nangupetügu ga yema 7 ga ngunexügü, rü itaxĩachi. Rü yema yaxögüxü rü towe narüxĩ. Rü naxmèxmaächigü rü naxácügümaächigü toxü ínixümücügü ga guxüma ñuxmata guma ñañechipenüwa tangugü. Rü yexma naxnücügu tacaxgüãpüxü, rü tayumüxëgü. ⁶ Rü yexguma ga toma rü nüxü tarümoxëgü, rü tichoü ga wapuruwa. Rü nümagü rü napatacèx nawoegu. ⁷ Rü toma rü Tiruwa itaxĩachi rü Turemáídawa tangugü. Rü yéma ítachoü, yerü yexma nayacuèx ga wapurugu na taxixü. Rü nüxü tarümoxëgü ga yema yaxögüxü ga yéma yexmagüxü, rü wüxi ga ngunexü natanügu tarücho. ⁸ Rü moxüácü

itaxĩãchi ga yéma, rü Checharéawa tangugü. Rü Piripi ga Tupanaãrü orearü uruũpatawa taxĩ. Rü nüma rü yema 7 ga ngüxëẽruũgü ga tupaucana daugüxũtanüxũ nixĩ. Rü yexma naxũtagu tapegü. ⁹ Rü nüma nüxũ iyexma ga ägümücü ga naxãcügü ga taguma ixãtecü ga Tupanaãrü orexũ ixugüecü. ¹⁰ Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexũ yéma tayexmagügu, rü Yudéaanewa ne naxũ ga wüxi ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Agabugu äegaxũ. ¹¹ Rü yexguma toxũtawa nanguxgu ga Agabu, rü nanayaxu ga Pauruarü goyexũ. Rü namaã nügü ninëixgücutü, rü nügü nináimëx, rü ñanagürü: —Tupanaãe i Üünexũ marü chomaã nidexa rü ñanagürü:

“Rü ñaãcü tá nayanëixgü i Yudiügü i Yerucharéüwa i ñaã goyexũärü yora. Rü ngëma duũxügü i tama Yudiügü ixĩgüxüna tá nanamugü”, ñanagürü. ¹² Rü yexguma yema orexũ taxĩnüëgu, rü toma rü yema Checharéacũãxgümaã Pauruxũ tacèexügü ga tama Yerucharéüwa na naxũxücèx. ¹³ Natürü nüma ga Pauru rü toxũ nangãxũ rü ñanagürü: —¿Tüxcüũ pexauxe rü choxũ pengechaũxëẽ? Choma rü íchamemare na chináixũ. Rü ngëxgumarüũ ta rü marü íchame na Yerucharéügu chayuxũ naxcèx ya Cori ya Ngechuchu —ñanagürü. ¹⁴ Rü yexguma marü taxuacüma tanachuxugu, rü tachianemare, rü ñatarügü: —¡Ëcü yangu i Cori ya Tupanaãrü ngúchaũ! —ñatarügügü. ¹⁵ Rü yemawena rü togü tamexëëgü, rü Yerucharéüwa taxĩ. ¹⁶ Rü towe narüxĩ ga ñuxre ga yaxõgüxũ ga Checharéacũãxgü, rü Machõũpatawa toxũ nagagü. Rü nüma nixĩ

ga wüxi ga Chípereçũãx ga ũpamama woetama yaxõxũ. Rũ naxũtagu tapegũxũ.

Chaũtiáguxũtagu nanaxũãne ga Pauru

¹⁷ Rũ yexguma Yerucharéũwa tangugũgu, rũ yema yaxõgũxũ rũ taãẽãcũma toxũ nayauxgũ. ¹⁸ Rũ moxũãcũ ga Pauru rũ tomaã Chaũtiáguxũtagu nanaxũãne. Rũ yéma nangutaquẽxegũ ga guxũma ga yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ. ¹⁹ Rũ nüxũ narũmoxẽ ga Pauru, rũ ñuxũchi meãma namaã nüxũ nixu ga guxũma ga yema Tupana üxũ ga yexguma yema tama Yudiũgũ ixĩgũxũmaã nüxũ yaxuxgu ga Tupanaãrũ ore. ²⁰ Rũ yexguma Pauruarũ orexũ naxĩnüẽgu ga nümagũ, rũ Tupanaxũ nicuèxũũgũ. Rũ ñanagürũgũ Pauruxũ: –Düçèx, Pa Toeneẽx, cuma nüxũ cucuèx rũ nangẽxma i muxũchixũ i Yudiũgũ i yaxõgũxũ. Rũ guxũma i nümagũ rũ nanaxwèxegũ na nagu naxĩxũ i ngẽma mugũ ga Moĩché ümatũxũ. ²¹ Natürũ ga togũ ga tama yaxõgũxũ rũ marũ namaã nüxũ nixugũgũ na cuma rũ cunangúexẽẽxũ i guxũma i Yudiũgũ i togũ i nachiũãnewa ngẽxmagũxũ, na tama naga naxĩnüẽxũcèx i ngẽma mugũ ga Moĩché ümatũxũ. Rũ marũ namaã nüxũ nixugũgũ na cunangúexẽẽxũ na tama tüxũ ínawiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx ya nanegũ, rũ na tama naga naxĩnüẽxũcèx i tacümagũ ga Moĩché tüxũ muxũ. ²² ;Tacũ tá ixüexũ i ñuxmax? Erũ ngẽma Yudiũgũ i yaxõgũxũ rũ aixcũma tá nüxũ nacuèxgũ na marũ nuã cunguxũ. ²³ ;Rũ ngẽmacèx name nixĩ na cunaxũxũ i ngẽma tá cumaã nüxũ tixuxũ! Nuã totanũwa nangẽxma

i ägümücü i yatügü i yanguxëëchaũxü i wüxi i uneta i Tupanamaã nüxü yaxuxü. ²⁴ ¡Ngema tupauca ya taxünewa nagagü, rü wüxigu namaã yanguxëë i ngema tacüma ga Moïché tuxna äxü, rü Tupanapëxewa pegü peyamexëëgü! ¡Rü nüxü naxütanü i ñuxregu nüxü naxãtanü na yadüpüxüerugüxüçèx i ngema yatügü na ngemaãcü yanguxëëgüãxüçèx i norü unetagu! Rü ngëmawa rü guxüma i ngema Yudíugü rü tá nüxü nacuëxgü na aixcüma cuma rü ta naga cuxínüxüxü i ngema mugü ga Moïché ümatüxü rü tama aixcüma na yíxü ga yema ore ga cuchiga ga nüxü yaxugüexü. ²⁵ Rü ñuxüchi ngema yaxögüxü i tama Yudíugü ixígüxü, rü marü naxçèx tanaxümatü ga torü ore na tama nangõxgüãxüçèx i tacü i namachi i marü togü norü tupananetachicünèxägüxü namaã icuëxüügüxü, rü tama na nangõxgüãxüçèx ya nagü, rü tama nangõxgüãxüçèx i naëxügü rü ëxna naxünagü i wëxnaãxü, rü tama naï i ngemaã rü ëxna naï ya yatümaã inapexüçèx —ñanagürügü.

Tupauca ga taxünegu Pauruxü niyaxugü

²⁶ Rü yexguma ga Pauru rü yéma tupauca ga taxünewa nanagagü ga yema ägümücü ga yatügü. Rü moxüãcü rü Tupanapëxewa nügü namexëë ga Pauru wüxigu namaã ga yema yatügü. Rü ñuxüchi guma tupauca ga taxünegu namaã naxücu na paimaã nüxü yaxuxüçèx na 7 ga ngunexügu tá yíxü na yanguxëëgüãxü ga yema norü uneta ga Tupanamaã nüxü yaxugüxü, rü yemawena rü tá na inaxãmaregüãxü ga norü ãmaregü ga Tupanaxü namaã yacuëxüügüxü ga wüxichigü. ²⁷ Rü yexguma marü nagúxchaũgu

ga yema 7 ga ngunexü, rü ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüãxgü rü Pauruxü nadaugü ga tupauca ga taxünewa. Rü yema Yudíugü rü duüxügüxü nanuëxëẽ na Pauruxü yayauxgüxücèx. Rü yemacèx Pauruna nayuxgü. ²⁸ Rü tagaãcü aita naxüe ñaxümaã: —Pa Tomücügü Pa Yudíugüx, ¡Paxa toxü perüngüxëẽx! Ñaã nixĩ i ngẽma yatü i guxüwama yangúexëẽchigüxü i duüxügü na taxchi naxaiaexücèx i yixema i Yudíugü, rü naxchi na naxaiaexücèx i ngẽma mugü ga Moíché ümatüxü rü daa tupauca ya taxüne. Rü naetüwa i ñuxmax rü nuxa daa tupauca ya taxünegu nanamucu i ñuxre i duüxügü i tama tacümagu íxü, rü ngẽmaãcü nanaxüxaxëẽ i ñaã nachica i üünexü — ñanagürügü. ²⁹ Rü yema ñanagürügü yerü üpaacü Yerucharéüwa Paurumaã nüxü nadaugü ga Turuquínu ga wüxi ga Epéchiucüãx ga tama Yudíu ixíxü. Rü nüxü nacuèxgügu rü Pauru marü yexma nanaxücuxëẽ ga tupauca ga taxünegu. ³⁰ Rü guxüma ga yema ñanecüãxgü rü poraãcü nanuë. Rü tupauca ga taxü necèx nibuxmü, rü Pauruxü niyauxgü, rü tupaucaarü ñaxtüwa nanatüchigügü. Rü yexguma paxa nanawãxtagü ga guma tupauca ga taxünearü ñaxgü. ³¹ Rü yexguma Pauruxü yamèxgüchaügu ga duüxügü, rü Dumacüãx ga churaragüarü ãëxgacüxütawa nanguchiga ga ore na guxüwama ga Yerucharéüwa rü na nanuëxü ga duüxügü. ³² Rü yexgumatama ga guma churaragüarü ãëxgacü rü nanangutaquëxexëẽ ga yema norü capitáügu namaã ga norü churaragü, rü paxa yema duüxügü íyexmagüxüwa naxĩ. Rü yexguma guma ãëxgacüxü rü yema

churaragüxü nadaugügu ga duüxügü, rü inayachaxächigü ga na Pauruxü yamëxgüxü. ³³ Rü yexguma ga guma äëxgacü rü Paurucëx nixü rü nayayaxu. Rü nanamu na taxre ga cadenamaã na yanëixgüãxücëx. Rü nüxna naca na texé yïixü, rü tacü naxüxü. ³⁴ Natürü yema muxüma ga duüxügü rü toxica ga oremaã aita naxüe ga wüxichigü. Rü yexguma taxuacüma meã nüxü nacuëxgu ga tacücëx na nanuëxü, rü guma äëxgacü rü nanamu na churaragüpatawa Pauruxü nagagüxü. ³⁵⁻³⁶ Rü yexguma churaragüpataarü toxõnewa nanguxgu ga Pauru, rü churaragü nayangetaügü naxchaxwa ga yema muxüma ga duüxügü, yerü nanuëxüchi rü nawe nicaetanü rü ñanagürügü: —¡Yamëxüchi! —ñanagürügü.

Pauru rü duüxügüpëxewa nügüétüwa nidexa

³⁷ Rü yexguma marü churaragüpatagu yamucuchigüchaüãgu rü Pauru rü Griégugawa guma äëxgacüna naca rü ñanagürü: —¿Cuxü namexü na cumaã nüxü chixuxü i wüxi i ore? —ñanagürü. Rü nüma ga äëxgacü nanangãxü rü ñanagürü: —Ëxna nüxü cucuëx na Griégugawa quidexaxü. ³⁸ ¿Tama ëxna cuma yïixü i Equitucüãx ga üpaxüra rü duüxügüxü cunuëxëëxü na äëxgacümaã nügü nadëixücëx rü dauxchitawa ga taxüema íãpataxüwa cunagagüxü ga 4000 ga yatügü ga máëtaxügü? —ñanagürü. ³⁹ Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü Yudíu chixí, rü Tarsucüãx chixí. Rü Chiríchiaanewa rü yima nixí ya wüxi ya ñãne ya taxüchine. Rü ngëxguma curü me yixígu, rü cuxna chaca na duüxügümaã chidexaxücëx —ñanagürü. ⁴⁰ Rü

yexguma ga guma ãëxgacü rü: –Ngŭ –ñanagürü. Rŭ nüma ga Pauru, rŭ churaragüpataarü toxõnegu nachinagü, rŭ naxunagümëxë na nachiãchixüçëx ga duŭxŭgü. Rŭ yexguma nachiãchiegu, rŭ Yudíugawa nidexa, rŭ ñanagürü nüxŭ:

22

¹ –Pa Chautanüxŭgŭx, ¡rŭ choxŭ iperüxĩnŭë i ngëma ñŭxma tá pemaã nüxŭ chixuxŭ na chaugüétüwa chidexaxüçëx! –ñanagürü. ² Rŭ yexguma nüxŭ naxĩnŭëgu ga na Yudíugawa namaã yadexaxŭ, rŭ yexeraãcü inayarüchianegü. Rŭ yexguma namaã yadexagu ga Pauru, rŭ ñanagürü: ³ –Choma rŭ Yudíu chixĩ, rŭ Chiríchiaaneärü ããne ga Tarsugu chabu. Natürü doma ããne ya Yerucharéüwa chaya, rŭ Gamaniéu nixĩ ga chorü nguxëëruŭ. Rŭ meãma nawa changŭx ga guxŭma ga mugü ga nuxcümaŭgŭxŭ ga tórü oxigü nagu íxŭ. Rŭ guxŭguma naxcëx chadau na guxŭma i chorü ngúchaŭmaã Tupanaãxŭ chapuracüxŭ, ngëxgumarüŭ i guxãma i pema i ñŭxmax. ⁴ –Rŭ choma ga ũpa rŭ poraãcü nawe chingëchigü ga yema Ngechuchuaxŭ yaxõgŭxŭ na chanadëixüçëx. Rŭ íchanayauxŭ, rŭ chanapoxcue ga muxŭma ga yema yaxõgŭxŭ ga yatüxŭgü rŭ ngexŭgü. ⁵ –Rŭ nüma ya paigüeru rŭ guxŭma i tupauca ya taxŭneärü ãëxgacügüerugü rŭ nüxŭ nacüëxgü na aixcüma yĩxŭ i ñaã chorü ore. Yerü nümagü rŭ choxna nanaxãgü ga popera na choxŭ nangŭxëëgŭxüçëx ga tatanüxŭgü ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxŭ. Rŭ yéma Damacuwa chaxŭ na naxcëx chayadauxŭ-çëx ga yema

Ngechuchuaxü yaxõgüxü, rü nuã Yerucharéüwa na chanagagüxcèx rü nuxã chayapoxcuexücèx.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Ngechuchuaxü yaxõõxü

⁶—Natürü yexguma namagu chixüyane rü marü chingaicaxgu ga Damacuwa na changuxü, rü meãma tocuchigu nixi ga yexguma. Rü ngürüãchi wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa ne baxixü rü choxü nabaxi. ⁷—Rü ñaxtüanegu chayangu, rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga ñaxü choxü:

“Pa Chaurux, ¿tüxcüü i chowe quingëchigüxü?” ñaxü. ⁸—Rü yexguma ga choma rü chanangãxü, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixi Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxü nangãxü, rü ñanagürü:

“Choma nixi i Ngechuchu ya Nacharétücüãx, rü chorü duüxügü nixi i ngëma nawe quingëchigüxü”, ñanagürü choxü. ⁹—Rü yema chomücügü rü nüxü nadaugü ga yema omü, rü nabaixãchiãëgü, natürü tama nüxü naxĩnüë ga yema naga ga chomaã idexaxü. ¹⁰—Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü tacü tá chaxüxü, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürü choxü ga Cori:

“¡Írüda, rü inachi, rü Damacuwa naxü, rü ngëma tá cumaã nüxü nixu ya wüxi ya yatü na tacü tá cuxüxü!” ñanagürü ga nüma ga Cori. ¹¹—Rü yexguma ga choma rü chioxetü yema omüëmamaã, rü yemacèx ga yema chomücügü rü choxmëxgu yangigüãcüma choxü nigagü, rü yemaãcü Damacuwa changu. ¹²—Rü yema nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu ãëgacü. Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga aixcüma

Tupanaga ñüncü, rü nüma rü meãma nayanguxẽẽ ga yema mugü ga Moïché ümatüxü. Rü guxüma ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü, rü meã nachiga nidexagü. ¹³ —Rü nüma ga Ananíã rü choxü ñayadau. Rü yexguma chauxütawa nanguxgu rü ñanagürü choxü:

“Pa Chaueneẽ Pa Chaurux, ¡wenaxãrü ingoxnaxëtü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxãrü chingoxnaxëtü rü meãma nüxü chadau. ¹⁴ —Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcümaügxü ga tórü oxigüarü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucuáxüçèx i norü ngúchaü, rü na nüxü cudauxüçèx ya yima Cristu ya mecü, rü naãxwatama nüxü cuxĩnüxüçèx i naga. ¹⁵ — Erü cuma tá nixĩ i guxü i duüxügümaã nüxü quixuchigaxü ga ñuxãcü na Tupanaxü cudauxü rü cumaã yadexaxü. ¹⁶ —¡Rü ñuxma rü marü taxuüma ícunanguxẽẽ! ¡Rü írüda rü ñnabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuégagu naxcèx ínaca na cuxü nüxü nangechaüxüçèx i curü pecadugü!” ñanagürü choxü.

Pauru nüxü nixu na ñuxãcü Tupana namuxü na yema tama Yudíugü ixígxüñtanüwa naxüxüçèx

¹⁷⁻¹⁸ —Rü yexguma Yerucharéüçèx chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na yéma chayumüxèxüçèx. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü:

“¡Napaxaãẽ, rü inaxüãchi i nuã Yerucharéüwa, erü duüxügü rü täütáma naga naxĩnüé i ngẽma ore

i chauchiga nüxü quixuxü!” ñanagürü. ¹⁹ –Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, nüma i duüxügü rü nüxü nacuèxgü ga choma na yïxü ga guxüne ga ngutaquëxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaçuaixgüxü ga yema cuxü yaxögüxü. ²⁰ –Rü yexguma yamèxgüãgu ga guma curü duücü ga Etébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixi ga na yamèxgüãxü. Rü choma nixi ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamèxgüxü”, ñacharügü nüxü. ²¹ –Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“¡Rü paxa cugü namexëë rü inaxüãchi! Erü yaxüguxü i nachiuãnegüwa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxütanüwa tá cuxü chamu” – ñanagürü.

Churaragüarü ãëxgacümëxëwa nayexma ga Pauru

²² Rü yexguma Pauru yema ñaxgu rü yexma nayacuèxëëgü ga na meã nüxü inaxinüëxü ga yema duüxügü. Rü yexguma aita naxüëãcüma ñanagürügü: –¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixi i na nayuxü rü ngëxma na yanaxoxü – ñanagürügü. ²³ Rü yexguma aita naxüëgu, rü norü gáuxüchirumaã nibuatanücüü, rü âtéxëanexü daxü niwogütanücüü. ²⁴ Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga churaragüarü ãëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na yamucuchigüãxüçëx ga Pauru. Rü nanamu na poraãcü naçuaixgüãxüçëx na yadexaxüçëx na nüxü nacuaáxüçëx ga tüxcüü yïxü na yemaãcü nachigamaã aita naxüexü ga

duïxügü. ²⁵ Rû yexguma marü yanëixgüãgu na naçuaixgüãxücèx, rû Pauru nüxna naca ga yema capitáũ ga yéma yexmaxũ, rû ñanagürü: —¿Éxna pexmëxwa nangëxma na penaçuaixixũ i wüxi i Dumacũãx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü. ²⁶ Rû yexguma yemaxũ naxĩnügu ga capitáũ, rû guma churaragüarü ãëxgacüxütawa naxũ, rû namaã nüxũ nixu, rû ñanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü ñaã yatü rû Dumacũãx nixĩ —ñanagürü. ²⁷ Rû yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü, rû Paurucèx nixũ, rû nüxna naca rû ñanagürü nüxũ: —¿Aixcüma yïxũ na Dumacũãx quïxũ i cumax? —ñanagürü. Rû nüma ga Pauru nanangãxũ, rû: —Ngü —ñanagürü. ²⁸ Rû yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü rû nanangãxũ, rû ñanagürü: —Choma rû poraãcü choxũ naxãtanü na Dumacũãx chaugü chixixëëxũ —ñanagürü. Rû yexguma nachonagü ga Pauru, rû ñanagürü: —Natürü i choma rû woetama chorü bucüma Dumacũãx chixĩ —ñanagürü. ²⁹ Rû yexgumatama nüxna nixĩgachi ga yema Pauruxũ çuaixgüchaũxũ. Rû nümatama ga yema churaragüarü ãëxgacü rû ta namuũ ga yexguma nüxũ nacuèxgu ga Dumacũãx na yïxũ ga Pauru, yerü marü cadenamaã nayanëixchirëx.

Yudügüarü ãëxgacügütücumüpëxewa nayexma ga Pauru

³⁰ Rû yema churaragüarü ãëxgacü meãma nüxũ nacuáxchaũ ga tüxcüũ na ínaxuaxügüãxũ ga yema Yudügü. Rû yemacèx ga moxüãcü rû nanamu na nangutaquëxegüxücèx ga paigüarü ãëxgacügü rû guxüma ga yema ãëxgacügütücumü

ga Yudiügüarü. Rü nayawêgü ga Pauruarü cadena rü yéma âëxgacügüpëxewa nanagagü.

23

¹ Rü Pauru meãma nüxü nadawenü ga yema âëxgacügü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chautanüxügüx, chomatama nüxü chacuèx rü guxüguma meã chamaxü ga Tupanapëxewa ñuxmata ñoma i ngunexüwa nangu —ñanagürü. ² Rü yexguma ga yema paigüeru ga Ananíã rü nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagüxü na naãxwa tayamèxgüxüçèx. ³ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Tupana tá cuxü napéax, Pa Æëxgacüx. Cuma rü düxétüwaxica cume natürü aixepena rü nachixe i curü maxü. Rü ñuxma rü ngema curüto na Moïché ümatüxü i mugü nüxü ixuxüãcüma choxna cuçaxüçèx. Natürü wüxi i chixexü cuxü erü cumatama rü tama naga cuxinü i ngema Tupana tüxü muxü erü cunamu na choxü napéaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. ⁴ Rü yexguma ga yema yexmagüxü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i ngemaãcü tacü namaã quixügüxü i paigüeru ya Tupana nüxü unetacü? —ñanagürügü. ⁵ Rü Pauru nanangãxü, rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx, Pa Chautanüxügüx, na paigüeru yïxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau rü ñanagürü:

“¡Tama curü âëxgacümaã chixexü quixugü!”
ñanagürü. ⁶ Rü yexguma nüxü nacüèxgu ga Pauru ga na Chaduchéugü yïxü ga togü, rü na Parichéugü yïxü ga togü, rü yema âëxgacügüpëxewa tagaãcüma ñanagürü: —Pa Chautanüxügüx, choma rü Parichéu chixï, rü Parichéu nane chixï. Rü

ngẽmacèx choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxõ i wena tá na namaxẽxũ i yuexũ –ñanagürü. ⁷ Rũ yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rü yema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxügüe ga nügümaã na iyaporagaexũ, rü yexma nügü nitoye ga yema ngutaquẽxewa. ⁸ Erü ngẽma Chaduchéugü nagu rüxĩnũëgu rü tama wena namaxẽ i ngẽma yuexũ, rü nataxuma i orearü ngeruũgü i daxũcũãx, rü nataxuma i naãëgü –ñanagürügü. Natürü ngẽma Parichéugü rü nayaxõgü na nangẽxmaxũ i guxũma i ngẽma. ⁹ Rũ yemacèx guxũma aita naxüe. Rũ ñuxũchi ñuxre ga ngúexẽëruũgü ga Moĩchëarü mugüwa nguxẽëtaegüxũ ga Parichéugütücümüwa ügüxũ rü inachigü, rü ñanagürügü: –Toxcèx rü taxuũma i chixexũ naxü i ñaã yatü. Bexmana wüxi i tacü rü naãë namaã nidexa rü ëxna wüxi i orearü ngeruũ i daxũcũãx –ñanagürügü. ¹⁰ Rũ yexeraãcü norü numaã nanaxixãchiãëgü ga yema duũxũgü. Rũ yemacèx naxoegaãë ga guma churaragüarü ãëxgacü ga na Paurugu nagaugügüchaũxũ. Rũ norü churaragüxũ namu na yéma duũxũgütanüwa Pauruxũ napugüxcèx rü wena churaragüpatawa na nagagüãxũcèx. ¹¹ Rũ moxũãcüarü chütaxũgu Paurucèx nangox ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxũ: –¡Rũ nataãë! Rũ ngëxgumarüũ i núma Yerucharéüwa choxũ na quixuchigaxũ, rü ngëxgumarüũ tá ta nixĩ i Dumawa na choxũ quixuchigaxũ –ñanagürü ga Tupana.

*Yudügu naxcèx nadaugü na ñuxãcü Pauruxũ
yamèxgüchaũxũ*

¹² Rū moxūãcū, rū ñuxre ga Yudíugū rū nügümaã inaxunetagü ga tãütáma na nachibüexū rū naxaxegüxū ñuxmatáta Pauruxū yamèxgü. Rū ñanagürügü: –Tachixexügugü tá ega ÷acü ingõxgügu naxüpa na yamáxū i Pauru – ñanagürügü. ¹³ Rū 40 arü yexera ga yatügü nixí ga yema nügümaã ixunetagüxū. ¹⁴ Rū paigüarü ãëxgacügütanüwa rū Yudíugüarü ãëxgacügügütanüwa naxí, rū ñanagürügü nüxū: –Marü togümaã itaxuneta rū tachixexügugü tá ega ÷acü tangõxgügu naxüpa na tayamáxū i Pauru. ¹⁵ Rū name nixí i pema rū ngëma togü i pexrü ãëxgacügütücümüwa ügüxū, rū churaragüarü ãëxgacüna naxcèx peyacagü i ñuxma na moxū wena pepëxewa nagagüãxücèx i Pauru. ¡Rū namaã nüxū pixu na penaxwèxegünetaxū na meã nüxū pecuáxchaüxū i nachiga! Rū toma rū tá marü ítamemare na namagu tayamáxücèx naxüpa na ínanguxū –ñanagürügü. ¹⁶ Natürü ngíne ga Paurueyèx rū nüxū nacuáchiga ga Pauruxū na yamèxgüchaüxū, rū yemacèx churaragüpatawa naxū na Paurumaã nüxū yanaxuxücèx. ¹⁷ Rū Pauru naxcèx naca ga wüxi ga capitáü, rū ñanagürü nüxū: –¡Curü ãëxgacüxütawa naga i ñaã ngextüxüxū, erü nüxū nangëxma i ore i namaã nüxū yaxuxchaüxū! –ñanagürü. ¹⁸ Rū yema capitáü rū ãëxgacüxütawa nanaga ga yema ngextüxüxū. Rū ñanagürü nüxū: –Ngëma poxcuxū i Pauru rū chauxcèx naca, rū choxna naca na nuã cuxütawa chanagaxücèx i ñaã ngextüxüxū, erü nüxū nangëxma i ore i cumaã nüxū yaxuxchaüxū –ñanagürü. ¹⁹ Rū naxmëxgu yayauxãchiãcüma

toxnamana nanaga ga ãëxgacü, rü yéma nüxna naca rü ñanagürü: —¡Tacü yĩxü i ngẽma chomaã nüxü quixuxchaũxü? —ñanagürü. ²⁰ Rü nüma ga ngextüxüxü nanangãxü, rü ñanagürü: — Ngẽma Yudíugü, rü nügümaã inaxunetagü na cuxna naxcèx nacagüxücèx na moxü Yudíugüarü ãëxgacügütücümüpëxewa na cunagaxücèx i Pauru. Rü tá cumaã nüxü nixugü na meã nüxü nacuëxgüchaũxü i nachiga. ²¹ —¡Natürü tãütáma nüxü cuyaxõ! Erü 40 arü yexera i yatügü rü marü nügümaã inaxunetagü, rü ñanagürügü:

“Tachixexügügü tá ega tacü ingõxgügu rü ëxna ixaxegügu naxüpa na yamáxü i Pauru”, ñanagürügü. Rü ñuxma rü marü ínamemare, rü namagu nananëixgü, rü curü orexicatama nixĩ i ñuxma ínanguxëëgüxü —ñanagürü. ²² Rü yexguma ga ãëxgacü rü ínayamu ga yema ngextüxüxü, rü nüxna naxãga na taxúemaã nüxü yaxuxücèx ga na namaã nüxü yaxuxü ga yemachiga.

Ãëxgacü ga Perixütawa Pauruxü namu

²³ Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü taxre ga norü capitáücèx naca, rü ñanagürü nüxü: — ¡Penamexëë i 200 i churaragü i nacutümaãmare ixĩxü, rü 70 i churaragü i cowarutagu ìxü, rü 200 i churaragü i wocaxemaã ixãxnexü na 9 arü oragu i chütacü Checharéawa naxĩxücèx! ²⁴ —¡Rü ngëxgumarüü ta penamexëë i ñuxre i cowarugü i Paurucèx na tórü ãëxgacü i Perixütawa naxüxücèx rü na taxuüma nüxü üpetüxücèx i namawa! — ñanagürü. ²⁵ Rü yema capitáügümaã yéma nanamu ga wüxi ga popera ga ñaxü:

26 “Choma i Cláudiu Díchiu, rü cuxŭ charümoxē Pa Ǣxgacü ya Mecüxüchi Pa Perix. 27 Rü yima yatü ya cuxcèx ngema chanamucü, rü Yudíugü nayayauxgü rü wixguxüchi taèx nayamèxgü. Natürü yexguma nüxŭ chacuáchigagu na Dumacŭñax na yiixŭ, rü yéma chaxŭ chorü churaragümaã, rü nüxna chanapu. 28 Rü nüxŭ chacuáxchaŭ ga tacü ga chixexümaã na ínaxuaxŭgüãxŭ, rü yemacèx Yudíugüarü ã̄xgacügütücumüpèxewa chanaga. 29 Rü yexguma nüxŭ chacuèx ga na Yudíugüarü muchigacèxmare na ínaxuaxŭgüãxŭ. Natürü taxuŭma ga chixexŭ naxü na tüxcüŭ yamáxücèx rü napoxcuxücèx. 30 Natürü yexguma nüxŭ chacuáchigagu ga na nügümaã inaxunetaxŭ ga Yudíugü ga na yamèxgüãxŭcèx, rü yexgumatama nagu charüxñü na cuxütawa chanamuxŭ. Rü yema ínaxuaxŭgüxŭ, rü namaã tá nüxŭ chixu na cuxütawa naxixŭ rü cumaã nüxŭ na yanaxugüxŭcèx na tacücèx ínaxuaxŭgüãxŭ”,

ñanagürü. 31 Rü yema chütaxŭgu inaxiãchi ga yema churaragü, yexgumarüŭ ga norü ã̄xgacü na namuxürüŭ. Rü Pauruxŭ nigagü ñuxmata Aŭtípatiwa nangugü. 32 Rü moxŭãcü rü nawoegu ga yema churaragü ga nacutümaãmare ixixŭ rü naxpataŭwa naxi. Rü yema churaragü ga cowarutagu íxŭ, rü Paurumaã inaxiãma. 33 Rü yexguma Checharéawa nangugügu, rü ã̄xgacü ga Perina nanaxã ga yema popera, rü Pauruxŭ rü ta inamugü. 34 Rü yexguma nüxŭ nadaumatügu ga

popera ga ãĕxgacü ga Peri, rü Pauruna naca ga ngextácŭãx na yĩxŭ. Rü yexguma nüxŭ nacuĕxgu ga na Chiríchiaanecŭãx yĩxŭ, rü ñanagürü nüxŭ: ³⁵ –Cuxŭ tá icharŭxĩnü i ngĕxguma ínangugügu i ngĕma cuxŭ íxuaxŭgŭxŭ –ñanagürü. Rü yexguma nanamu ga churaragü na wüxi ga ucapu ga ãĕxgacü ga Erodepatawa yexmaxŭwa nüxna na nadaugŭxŭcĕx.

24

Pauru rü ãĕxgacü ga Peripĕxewa nügüétüwa nidexa

¹ Rü wüximĕĕxpŭx ga ngunexŭ ngupetügu, rü Yerucharéŭwa ne naxŭ ga paigüeru ga Ananíã, namaã ga ñuxre ga Yudíugüarü ãĕxgacügüerugü rü wüxi ga yatü ga meãma dexaxŭ cuáxŭ ga Téturu ga naega. Rü nümagü rü ãĕxgacü ga Perixŭtawa naxĩ na namaã nüxŭ yanaxugŭxŭcĕx ga tŭxcŭŭ Pauruxŭ na ínaxuaxŭgŭxŭ. ² Rü yexguma Pauruxŭ yéma nagagügu, rü inanaxügu ga Téturu ga nüxŭ na yaxuxŭ, rü ñanagürü:

–Moxĕxŭchima i cuma Pa ãĕxgacü Pa Perix, erü cugagu nixĩ i meãma toxŭ naxüpetŭxŭ i nuã. Rü cugagu nixĩ i nuã i ñoma i nachiŭãnewa na toxŭ nangĕxmaxŭ i muxŭma i mexŭgü. ³ Rü moxĕ cuxna taxã erü guxŭwama rü guxŭguma cuxŭtawa tanayauxgü i guxŭma i ngĕma mexŭgü Pa ãĕxgacŭxŭchima, Pa Perix. ⁴ Natürü tama yexeraãcü cuxŭ chachixewechaŭ. Rü ngĕmacĕx cuxna chaca na paxaãchi meã toxŭ icurŭxĩnŭxŭ. ⁵ Rü ñuxma rü wüxi i orexŭ cumaã chixuxchaŭ. Rü marü nüxŭ tadau i

ñaã yatü rü wüxi i daaweanerüü na yïxü, erü chixexümaã nayaxucuxëgü i Yudíugü i guxü i naãnewa na nügü yatoyexüçèx. Rü nüma nixi i norü aëxgacü i ngëma duüxügü i nüxü yaxögüxü i Ngechuchu i Nacharétucüãx. ⁶ Rü toma tayayauxgü i ñaã yatü ga yexguma tupauca ga taxüne naxüxaxëëchaügu. Rü torü mugü tomaã nüxü ixuxüãcüma nüxna tacagüchaü. ⁷ Natürü ínangu ga churaragüarü aëxgacü ga Díchiu, rü muxüma ga norü churaragümaã toxna nanapu. Rü toma i ínaxuaxügüxe, rü toxü namu na cuxütawa taxixüçèx. ⁸ Rü ñuxma rü marü name i cumatama nüxna cuca i ngëma Pauru na nüxü cucuáxüçèx na aixcüma yïxü i guxüma i ngëma naxçèx ítanaxuaxügüxü i tomax –ñanagürü. ⁹ Rü yema togü ga Yudíugü rü ta, rü ñanagürügü: — Rü aixcüma nixi i ngëma ore –ñanagürügü. ¹⁰ Rü yexguma ga guma aëxgacü ga Peri rü naxmëxmaã Pauruxü naxuneta na yadexaxüçèx. Rü yexguma ga Pauru, rü ñanagürü: —Chorü taãëmaã cupëxewa chaugüçèx chidexa, erü nüxü chacuèx na mucüma ga tauncü ñoma i nachiüãneãrü aëxgacü quiixü. ¹¹ Marü name i cumatama naxçèx ícuca, erü ¹² i ngunexüxícatama nangupetü ga na Yerucharéüwa changuxü na Tupanaxü chayarücuèxüüxüçèx. ¹² Rü bai ga tupauca ga taxünewa, rü bai ga ngutaquëxepataügwüwa, rü bai ga ngürüanewamare ga ñãnewa choxü nadaugü ga Yudíugü ga na texémaã íchiporagacüxü, rü na chananuëxëxü ga duüxügü. ¹³ Rü ñuxma i ñaã duüxügü i choxü íxuaxügüxü, rü bai i wüxiwaxüra cuxçèx nanangoxëëgü na aixcüma yïxü i ngëma naxçèx choxü ínaxuaxügüxü. ¹⁴ Natürü cumaã nüxü chixu,

rü nuxcümaũgüxũ ga chorü oxigüarü Tupanaãxũ nixĩ i chapuracüxũ ngẽxgumarüũ i choxũ na nanaxwèxexũ ya Ngechuchu ya Cristu ya nüxũ chayaxõcü. Rü ngẽma nixĩ i nümagü i Yudíugü naxugüãgu rü na:

“Tomare i ore”, ñagüxũ. Rü aixcüma nüxũ chayaxõ i guxüma i Tupanaãrü mugü ga Moiché ümatüxũ rü guxüma i Tupanaãrü ore ga nuxcümaũgüxũ ga norü orearü uruũgü ümatügüxũ. ¹⁵ Rü choma rü ta yema nuxcümaũgüxürüũ Tupanaãxũ chayaxõ. Rü naxrüũ chayaxõ rü tá wena na namaxẽxũ i ngẽma yuexũ i mexügu rü chixexügu. ¹⁶ Rü ngẽmacèx nixĩ i guxüguma meã chaugüna chadauxũ na chauãẽwatama nüxũ chacuáxücèx na chamexũ i Tupanapèxewa rü duũxügüpèxewa. ¹⁷ Rü dücax, Pa Æxgacüx, rü ñuxre ga taunecü togü ga nachüãnegu chixügu, rü düxwaxarü chauchiũãnecèx wena chataegu na nuã chanangexücèx ga dïeru ga namaã nüxũ charüngüxèèchaũxũ i chautanüxügu i Yudíugü i nüxũ nataxuxũ, rü nuã Tupanana chanaxãxücèx i chorü ãmaregü. ¹⁸⁻¹⁹ Rü yema ngunexügu rü tupauca ya taxünewa Tupanana íchanaxã ga chorü ãmaregü, nawena na chaugü chamexèèxũ ga Tupanapèxewa. Rü tama muxü ga duũxügümaã chayexma, rü tama chananuèxèè ga duũxügu ga yexguma ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüãx choxũ daugügu ga yéma tupauca ya taxünewa. Rü ngẽmagü chi nixĩ i ñuxma nuã ìxũ na choxũ ínaxuaxüguxücèx ega tacü nüxũ ngẽxmagu i chauchiga. ²⁰ Rü

ngëxguma tama tacü nüxü ngëxmagu ga yema tupauca ya taxünewa choxü daugüxü, jrü ëcü ñaã ñuxma nuxmagüxü cumaã nüxü ixugü na tacü ga chixexüxü chowa nadaugüxü ga yexguma Yudíugüarü äëxgacügütücumüpëxewa chayexmagu! ²¹ Rü ñaxüxĩcatama nixĩ ga chorü ore ga tagaãcü namaã chachonagüxü ga yexguma yema äëxgacügüpëxewa chayexmagu:

“Rü ñuxma rü choxna pecagü erü choma chayaxõ i wena tá na namaxëxü i yuexü”, ñacharügü ga yexguma –ñanagürü ga Pauru. ²² Natürü ga Peri rü meã nüxü nacuèx ga yema Cristuaxü yaxõchiga. Rü yemacèx ga yexguma Pauruaru orexü naxĩnügu, rü ínayachaxãchi ga na nüxna naçaxü, rü ñanagürü Yudíugüxü: – Ngëxguma churaragüarü äëxgacü ya Díchiu núma üxgu, rü tá meãma nüxü chacuèx i ngëma naxcèx ípenaxuaxüxü –ñanagürü. ²³ Rü yexguma ga Peri rü norü capitáüxü namu ga na Pauruna nadauxüçèx. Natürü tama nanapoxcuxüchi, rü tama nanachuxu ga na naxütagu naxĩãneãxü ga namücügü, rü nüxü na nangüxëëgüxü. ²⁴ Rü ñuxre ga ngunexü marü ngupetügu rü wena yéma naxü ga Peri ngĩmaã ga naxmèx ga Drusíla ga Yudíu ixĩcü. Rü Paurucèx nayacaxëë, rü nüxü naxĩnü ga yema ore ga Pauru namaã nüxü ixuxü ga Cristuaxü na yaxõxüchiga. ²⁵ Natürü yexguma Pauru meãma namaã nüxü ixuxgu na ñuxãcü Tupana naxwèxexü na meã imaxüxü rü ñuxãcü nanaxwèxexü na tórü maxümaã meã icuáxü rü ñuxãcü tá tüxna naçaxü i tórü maxüchiga, rü poraãcü nabaixãchiãë ga Peri. Rü düxwa ñanagürü nüxü: –jËcü íxü i ñuxmax! Rü

ngëxguma ñuxguacü icharüxãũxmaregu, rü wena táxarü cuxcèx changema —ñanagürü. ²⁶ Yerü Peri ínananguxëë na Pauru chi dïeru nüxna ixãxũ na yangéãxücèx, rü yemacèx muëxpüxcüna naxcèx nangemaxũ, rü namaã nidexaxũ. ²⁷ Rü taxre ga tauncü yemaãcü nixĩgü. Rü ínanguxuchi ga Peri ga na ãëxgacü yĩxũ, rü nachicüü ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natürü nüma ga Peri, rü Yudíugümaã nügü namecümaxëëchaũ, rü yemacèx tama ínananguxuchixëë ga Pauru.

25

Ãëxgacü ga Festupëxewa nayexma ga Pauru

¹ Rü Checharéawa nangu ga Festu na yéma ãëxgacüxũ yaxücuxücèx. Rü marü tomaëxpüx ga ngunexũ yéma nayexmagu, rü wenaxãrü inaxũãchi, rü Yerucharéüwa naxũ. ² Rü yéma Yerucharéüwa rü yema paigüarü ãëxgacügü rü Yudíugüarü ãëxgacügü rü Pauruxũ ínaxuaxüğü Festupëxewa. ³ Rü naxcèx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxũ na namuxücèx. Yerü nümagü rü nagu narüxĩnüë na namagu yacuxëügüãxũ na yexma yamëxgüãxücèx. ⁴ Natürü ga Festu rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru, rü choma rü tá paxa ngema Checharéawa chaxũ. ⁵ Rü ngëmacèx name nixĩ i perü ãëxgacügü rü chowe narüxĩ i Checharéawa, rü ngëxguma tacü rü chixexũ naxüxgu i ngëma yatü, rü ngema tá nixĩ i chomaã nüxũ pixugüxũ —ñanagürü. ⁶ Rü maneca 8 rü ëxna 10 ga ngunexũ Yerucharéüwa nayexma ga Festu, rü ñuxüchi Checharécèx nataegu. Rü yexguma

Ínanguxguarü moxũãcü rü yema nachica ga ngextá duũxügüna Ínaçaxüwa naxũ, rü yéma nayarüto norü tochicaxüwa. Rü Paurucèx nangema na yéma napèxewa nagagüãxüçèx. ⁷ Rü yexguma yexma yaxücuxgu ga Pauru, rü yema Yudíugü ga Yerucharéüwa ne Íxü, rü naxcèx naxĩ. Rü muxüma ga chixexügümaã Ínanaxuaxügü. Natürü taxuwama nüxü nüxü nadauxêê na aixcüma yĩxü ga yema naxcèx Ínaxuaxügüãxü. ⁸ Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Pa Æxgacüx, taxuüma ga chixexü namaã chixugü ga yema mugü ga Moíché ümatüxü, rü bai ga tupauca ya taxünemaã, rü bai ga ãxgacü ya Chécharumaã —ñanagürü. ⁹ Natürü nüma ga Festu rü Yudíugümaã nügü namecümamaxêêchaü, rü yemacèx Pauruna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Cunaxwèxexü na Yerucharéüwa cuxüxü na ngema cuxna chaçaxüçèx naxcèx i guxüma i ngêma naxcèx cuxü Ínaxuaxügüxü? —ñanagürü. ¹⁰ Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü cupèxewa changèxma na choxna cuçaxüçèx, erü cuma nixĩ i cuxü naxunetaxü i ãxgacü ya tacü ya Chécharu na ãxgacü quiixü i núma. Rü ngêmacèx chanaxwèxe i nuã choxna cuca. Erü taxuüma i chixexü chaxü i Yudíugümaã, ngëxgumarüü i cuma meãma nüxü cucuèx. ¹¹ Ngëxguma chi tacü i chixexü chaxüxgu rü marü name na naxcèx choxü yamèxgüxü, rü marü name i na chayuxü. Natürü ngëxguma nataxuxguma i tacü i aixcüma ixixü i ngêma naxcèx choxü Ínaxuaxügüxü, rü taxuacüma texé Yudíugüna choxü tamu. Rü naxcèx Íchaca na nümatama ya ãxgacü ya tacü ya Chécharu choxna

naçaxücèx —ñanagürü ga Pauru. ¹² Rû yexguma ga Festu rû norü ucuxẽruũgü ga ãëxgacügümaã nidexa, rû ñuxüchi ñanagürü Pauruxü: —Marü naxcèx ícuca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna çaxücèx. Êcü, ñuxma rû naxütawa tá cuxü chamu —ñanagürü.

Ãëxgacü ga Agripapëxewa nayexma ga Pauru

¹³ Rû ñuxre ga ngunexü ngupetügu, rû Checharéawa nangugü ga Yudíugüarü ãëxgacü ga Agripa rû naëyèx ga Bereníche, na Festuxü yanamoxëgüxücèx. ¹⁴ Rû marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagügu, rû Agripamaã nüxü nixu ga Festu ga Pauruchiga, rû ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i yatü i poxcuxü ga Peri tama ínguxuchixëëxü. ¹⁵ —Rû yexguma choma Yerucharéüwa chayexmagu, rû paigüarü ãëxgacügü rû Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rû ínanaxuaxügü, rû naxcèx ínacagü na namaã chanaxueguxücèx rû na yamèxgüãxücèx. ¹⁶ —Rû choma chanangãxü, rû tama tocüma nixí i toma i Dumacüãxgü i na tayamáxü i wüxi i duüxü ega tama nügüétüwa yadexaxíragu napëxewa i ngëma ínaxuaxügüxü. ¹⁷ —Rû yemacèx ga yexguma núma nangugügu ga yema Yudíugü, rû yexgumaärü moxüãcü rû chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxücèx nachiga ga yema, rû yéma naxcèx changema ga yema yatü. ¹⁸ —Natürü ga yema Yudíugü ga ínaxuaxügüxü, rû taxuüma ga tacü ga chixexü ga choma íchananguxëëxüxü nixugü. ¹⁹ —Natürü norü Tupanachiga rû wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixí ga yema nagu yadexagüxü. Rû núma ga Yudíugü nüxü nixugü

ga na nayuxü ga yema Ngechuchu, natürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü. ²⁰ –Rü yexguma ga choma ga tama na nüxü chacuáxü ga ñuxäcü tá chanamexêexü ga yema guxchaxü, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxü, na yéma nüxna chaçaxüçèx. ²¹ –Natürü nüma ga Pauru naxcèx ínaca ga na ãëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxü na nümatama ya Chécharu nüxna çaxüçèx. Rü yemacèx chanamu na meã nüxna nadaugüxüçèx ñuxmata choma ãëxgacü ya Chécharuxütawa chanamux –ñanagürü. ²² Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxü: –Choma rü ta nüxü chaxínüchaü i norü ore i ngëma yatü –ñanagürü. Rü Festu nanangäxü rü ñanagürü: –Moxü tátama nüxü cuxínü –ñanagürü. ²³ Rü moxüäcü yema ucapu ga ãëxgacügü íngutaquëxegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereníche rü poraäcü nangèxãëgü. Rü namaã ínangugü ta ga churaragüarü ãëxgacügü rü yema íñecüãxgü ga corigüxüchi ixígüxü. Rü ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema ãëxgacügüpëxewa nagagüãxüçèx. ²⁴ Rü ñanagürü ga Festu: –Pa ãëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxãma i Pema ya Nuxmagüxe, ñaã nixí i ngëma yatü i nachigamaã yadexagüxü i guxüma i Yudíugü. Rü chopëxewa ínanaxuaxügü ga Yerucharéüwa rü núma rü ta. Rü guxüguma tagaäcüma choxna naxcèx nacagü na nayuxü. ²⁵ –Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawa chadau na naxcèx yamáxü. Natürü nüma ga Pauru rü naxcèx ínaca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu nüxna çaxü, rü ngëmacèx nagu charüxínü na ngëma

chanamuxü. ²⁶ —Natürü taxuüma i ore i aixcüma ixixü i nachiga choxü nangëxma na chorü ãëxgacü ya Chécharucèx chanaxümatüxücèx. Rü ngëmacèx chanamu na nuã pepëxewa nagagüãxücèx, rü cuxcèx türü nixĩ, Pa ãëxgacü Pa Agripax, na nüxna cuçaxücèx, na nüxü chacuáxücèx i tacü tá na chaxümatüxü naxcèx ya ãëxgacü ya Chécharu. ²⁷ —Erü chauxcèx rü tama name na ngextá namuxü i wüxi i poxcuxü ega tama naxümatüxíragu nachiga na tacücèx ínaxuaxüğüãxü.

26

Pauru rü ãëxgacü ga Agripapëxewa nüğüétüwa nidexa

¹ Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Pauruxü: —Marü name i ñuxma i cugüétüwa quidexa —ñanagürü. Rü yexguma naxunagümëxë ga Pauru, rü inanaxüğü ga nüğüétüwa na yadexaxü, rü ñanagürü: ² —Chataãë, Pa ãëxgacü Pa Agripax, erü cupëxewa chidexa i ñuxma na chaugüétüwa chachogüxücèx i guxüma i ngëma choxü na ínaxuaxüğüxü i ngëma chautanüxü i Yudíugü. ³ —Rü yexeraãcü chataãë erü cuma nüxü cucuèx i guxüma i tocüma i toma i Yudíugü, rü guxüma i Moïché ümatüxü i mugü i naxcèx yadexagüxü i chautanüxüğü. Rü ngëmacèx cuxna chaca na meã choxü icurüxñüxücèx.

Pauruarü maxü naxüpa ga Ngechuchuaxü na yaxõõxü

⁴ —Rü guxüma i ngëma chautanüxüğü i Yudíugü rü nüxü nacuèxgü ga ñuxãcü na chamaxüxü ga natanüwa ga chauchiüñnewa rü Yerucharéüwa ga

yexguma changextüxüüragu. ⁵ –Rü ngëxguma chauchigaxü yaxugüechaügu, rü nüma nüxü nacuèxgü ga choma rü woetama Parichéu na chíixü. Rü toma i Yudíugü i Parichéugü na tixíngüxü, rü toma nixí i guxüma i totanüxü i Yudíugüarü yexera na poraãcü tanaxaurexü i ngëma tocüma. ⁶ –Rü ñuxma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nuã pepëxewa choxü nagagü erü chayaxõ na Cristugagu nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, yema Tupana nuxcümaüügüxü ga torü oxigümaã inaxunetaxürü. ⁷ –Rü guxüma i totanüxügü i Yudíugü rü ínananguxëëgü na nüxü nadaugüxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta. Rü ngëmacèx Tupanaxü nicuèxüügü rü guxüguma i ngunecü rü chütacü rü Tupanaãxü napuracüe. Rü choma rü ta íchananguxëë na nüxü chadauxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta, rü ngëmacèx nixí, Pa Ñëxgacüx, i ñuxma i choxü ínaxuaxüügüxü i ngëma chautanüxügü i Yudíugü. ⁸ –¿Rü tüxcüü tama peyaxõgü na Tupana wena namaxëxëëxü i ngëma yuexü?

Pauru rü nüxü nixu ga ñuxãcü yema yaxõgüxüwe na yangëchigüxü

⁹ –Rü choma nagu charüxínügu ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaã na chaxüxü ga yema Ngechuchu ya Nacharétucüãxãxü yaxõgüxü. ¹⁰ –Rü yemacèx nawe chingëchigü ga Yerucharéüwa. Rü paigüarü ãëxgacügüxütawa naxcèx íchaca ga popera na chanapoxcuexücèx ga yema yaxõgüxü. Rü yexma chanapoxcue ga muxüma. Rü yexguma chautanüxü ga Yudíugü nadaixgu ga yema yaxõgüxü, rü choma

rü chorü me nixĩ. ¹¹ –Rü muëxpüxcüna rü chanapoxcuexü na nüxü naxoexücèx ga yema na yaxõgüãxü. Rü yemaãcü chanaxü ga guxünema ga ngutaquëxepataüğüwa. Rü poraãcü naxchi chaxaxichi ga yema yaxõgüxü, rü yemacèx nawe chingëchigü ñuxmata to ga nachiuãnegune ga ñãnegüwa.

Pauru rü wenaxãrü nüxü nixu ga ñuxãcü na yaxõõxü ga noxrix

¹² Rü ñanagürü ga Pauru: –Rü yema yaxõgüxüxü na chapoxcuexücèx nixĩ ga Damacuwa chaxüxü. Rü yemacèx ga paigüarü ãëxgacügü rü choxü namugü rü choxna nanaxãgü ga popera ga nawa choxna naxãgagüxü na chanapoxcuexücèx ga yema yaxõgüxü. ¹³ –Rü yexguma namagu taxiyane, Pa Æëxgacüx, rü yexguma meãma tocuchiwa nanguxgu, rü nüxü chadau ga wüxi ga omü ga daxüwa ne üxü ga üèxcüarü yexera ixixü ga choxü baxixü rü yema chomücügüxü rü ta baxixü. ¹⁴ –Rü guxãma ga toma rü ñaxtüanegu tayayi. Rü choma rü nüxü chaxĩnü ga wüxi ga naga ga Yudügwawa choxü ñaxü:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüü i chowe quingëchigüxü? Poraãcü cugütama cuchixexëë ñoma wüxi i tacü i ãmaguxügu cucuxgüxürüü”, ñanagürü choxü. ¹⁵ –Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“¿Texé quixĩ, Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“Choma nixĩ i Ngechuchu rü chorü duüxügü nixĩ i ngëma nawe quingëchigüxü. ¹⁶ –¡Natürü írüda rü inachi! Rü marü cuxcèx changox

i ñuxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüxcèx rü nüxü quixuchigaxüxcèx i ngēma ñuxma na choxü cudauxü rü ngēma yixcūra tá chauxütawa nüxü cudauxü. ¹⁷ — Rü cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügü i Yudíugü rü ngēma tama Yudíugü ixígüxü i ñuxma tá natanüwa cuxü chamuxü. ¹⁸ —Rü ngēma cuxü chamu na ngēma duüxügüxü choxü cucuèxēxüxcèx rü nüxü naxoexüxcèx i nacüma i chixexügü rü chauga naxĩnüexüxcèx. Rü ngēma tá cuxü na Chatanamēxēwa ícunanguxüxēxüxcèx i ngēma duüxügü na chowe naxixüxcèx rü choxü yaxögüaxüxcèx na choma rü nüxü nüxü changechaüxüxcèx i norü pecadugü, rü nüxü nangēxmaxüxcèx i nachica namaã i guxüma i chorü duüxügü i üünegüxü”, ñanagürü choxü ga Cori.

Pauru rü naga naxĩnü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxü

¹⁹ —Rü yemacèx ga chomax, Pa Æxgacü Pa Agripax, rü naga chaxĩnü ga yema ore ga Ngechuchu chomaã nüxü ixuxü ga yexguma choxü nabaxixgu ga yema omü ga daxüwa ne üxü.

²⁰ —Natürü noxri rü Damacucüãxgümaã nüxü chixuchiga ga Tupanaãrü ore. Rü yixcama ga Yerucharéücüãxgümaã, rü yemawena rü guxü ga Yudéaanewa, rü ñuxüchi yema tama Yudíugü ixígüxümaã nüxü chixu. Rü ñacharügü:

“¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexügü, rü Tupanacèx pedaugü, rü meã pemaxē na duüxügü nüxü daugüxüxcèx na aixcüma peyaxögüxü!” ñacharügü. ²¹ —Rü yemacèxtama nixĩ ga tupauca ya taxünegu choxü yayauxgüxü rü choxü

yamèxgüchaũxũ ga chautanũxũgü i Yudíugü.
 22-23 —Natürü Tupana choxũ narüngũxẽẽ rü
 ngẽmacèx taguma íchayachaxãchi na guxũma i
 duũxũgũmaã nüxũ chixuxũ rü woo buxũ rü
 yaxũ. Rü namaã nüxũ chixu ga yema ore ga
 nuxcũmaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũgü
 rü Moĩché nüxũ ixugũxũ na ñuxãcü tá nüxũ
 nangupetũxũ ga Cristu rü ñuxãcü tá na nayuxũ,
 natürü yemawena rü nüma tá yĩxũ ga nüĩra
 yuwa ínadxũ. Rü namaã nüxũ chixu ta ga yema
 nuxcũmaũgũxũãrũ ore ga ñaxũ:

“Rü Cristu rü tatanũxũ i Yudíugũmaã rü ngẽma to
 i duũxũgü i tama Yudíugü ixĩgũxũmaã tá
 naxunagũãxũ i ore i tüxũ maxèxèẽxũ”,
 ñaxũ. Rü yemachigaxũĩcatama nixĩ ga namaã
 chixuxũ —ñanagürü ga Pauru.

*Pauru rü Agripaaxũ nanangũchaũxẽẽ na
 yaxõõxũcèx*

²⁴ Rü yexguma yemaãcü nügüétüwa yadeaxgu
 ga Pauru, rü ñanagürü ga Festu tagaãcüma: —
 Cungẽãẽmare Pa Paurux. Rü ngẽma na yeũcürü
 cungúechaũ, rü düxwa nawa cungẽãẽ —ñanagürü.

²⁵ Natürü ga Pauru rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —
 Tama changẽãẽ Pa Ñẽxgacũxũchi, Pa Festux. Erü
 ñãã ore i nüxũ chixuxũ, rü aixcũmaxũchima nixĩ.

²⁶ —Rü daa ãẽxgacü ya Agripa rü meãma nüxũ
 nacuèx i guxũma i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ.
 Rü ngẽmacèx tama chamuũãcüma chorü taãẽmaã
 napèxewa nüxũ chixu, erü nüxũ chacuèx na nüma
 rü ta nüxũ nacuáxũ i ñacũchiga na yĩxũ i guxũma
 i ñãã ore. Erü tama ngextámare cúãcü naxüpetü
 i ngẽma. ²⁷ —¿Cuyaxõxũ, Pa Agripax, i ngẽma

Tupanaãrũ orearũ uruũgũ nüxũ ixuxũ? Choma nüxũ chacuèx rü cuyaxõ —ñanagürũ ga Pauru. 28 Rũ Pauruxũ nangãxũ ga Agripa, rü ñanagürũ: — ¿Éxna cuma nagu curüxĩnũgu rü ngẽmaãcü noxre i curü oremaã na choxũ cuyaxõxẽẽxũ? —ñanagürũ. 29 Rũ ñanagürũ ga Pauru: —Woo noxre i oremaã rü woo muxũ i oremaã rü Tupana nanaxwèxe na cuyaxõxũ. Rũ tama i cuxicatama, natürũ guxũma i ñaã nuã choxũ ñnũẽxũ rü ta, rü Tupana nanaxwèxe na chauxrüũ yixĩgũxũ, natürũ tama chauxrüũ daa cadenagũmaã na yanẽixgũxũ —ñanagürũ ga Pauru. 30 Rũ yexguma inachigũ ga Agripa, rü Festu, rü Bereníche, rü guxũma ga yema namaã yéma rütogũxũ. 31 Rũ yexguma ga nümagũ rü noxrüwama naxĩ na yéma nügũmaã Pauruchiga yadexagũxũcèx. Rũ ñanagürũgũ: —Rũ ngẽma yatũ, rü taxuũma i chixexũ naxü na naxcèx yamáxũ rü éxna naxcèx napoxcuxũ —ñanagürũgũ. 32 Rũ Festuxũ ñanagürũ ga Agripa: —Ngẽxguma chi tama nümatama naxcèx ínacaxgu na Chécharu nüxna çaxũcèx, rü chi ítananguxuchixẽẽ —ñanagürũ.

27

Pauruxũ Dumawa namugũ

1 Rũ yema ãẽxgacũgũ rü düxwa nagu narüxĩnũẽ na norũ ãẽxgacũ ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacũxũtawa na toxũ namugũxũ. Rũ norũ churaragüarũ capitáũna nanamu ga Pauru namaã ga ñuxre ga togũ ga poxcuexũ na Chécharuxũtawa nagagũãxũcèx. Rũ guma capitáũ rü Yúriu nixĩ ga naega, rü norũ churaragütücümü rü Chécharuarũ Dauruũgũ nixĩ ga naega. 2 Rũ

nagu tichoŭ ga wüxi ga wapuru ga buanecümaã ixũxũne ga Adamíchiuwa ne ũxũne ga Áchiaarü ãnegüwa ũxchaxũne. Rŭ towe ta nixüe ga Aritárcu ga Machedóniããnecũãx ga Techarónicawa ne ũxũ. ³ Rŭ moxũãcü rŭ Chidãũârü türewa tangugü. Rŭ Paurumaã namecüma ga capitáũ ga Yúriu. Rŭ ínanaxüexẽẽ na yémacũãx ga namücügüxũtagu naxũãneãxücèx ga Pauru, na nŭmagü nüxũ nangũxẽegüxücèx. ⁴ Rŭ yéma itaxĩãchi. Rŭ Chiprearü capaxũârü tocüwaguama taxĩ, naxchaxwa ga buanecü, yerü towaama nabu. ⁵ Rŭ yéma Chiprewa tixãũ ga taxtŭ rŭ Chiríchiaanecutüwa tarüyicu. Rŭ yemacutügu taxĩ, rŭ Paũpíriaanewa tachopetü rŭ ñuxmata Díchiaanewa yexmane ga ããne ga Mirawa tangugü. ⁶ Rŭ yema capitáũ yexma nüxũ nayangau ga wüxi ga wapuru ga Aleyãdríawa ne ũxũne ga Itáriaanewa ũxũne. Rŭ gumagu toxũ nichoũxẽẽ, rŭ tomaã inaxũãchi. ⁷ Natürü írarüwatama itañaxwetaxũ ga muxũma ga ngunexũgu, rŭ guxchaãcüma Guíduarü toxmèxtawa tangugü. Natürü towaama nabuema ga buanecü, rŭ yemacèx capaxũ ga Chamonaârü toxmèxtawa tachopetü rŭ capaxũ ga Crétaxũ ítachoeguãchi. ⁸ Rŭ guxchaãcüma nacutügu taxĩ ga yema capaxũ, rŭ wüxi ga nachica ga Mexũ ga Türegu ãegaxũwa tangugü. Rŭ ããne ga Dácheaarü ngaicamana nayexma. ⁹ Natürü marü poraãcü namagu tanuxcü ga na itaxĩxũ, rŭ marü naxãũcüma ga na itaxĩãmaxũ yerü marü nawa nangu ga guma tauemacügü ga nagu nagáuanecü. Rŭ yemacèx ga Pauru rŭ nayaxucuxè ga duũxũgü, rŭ ñanagürü: ¹⁰ —Pa Chomücügüx, nüxũ chacuèx i ngèxguma chi ixĩãmagu, rŭ tá naxãũcüma. Rŭ

daa wapuru rü tá inayarütaxu namaã i guxüma i naäcu. Rü ngürüãchi i yixema rü tá ta tayue — ñanagürü. ¹¹ Natürü yema churaragüarü capitáũ rü yexeraãcü guma wapuruarü yoragaama naxĩnü, rü marinerugüarü capitáũgaama naxĩnü, rü tama aixcüma Pauruga naxĩnü. ¹² Natürü yema türe rü tama name ga yéma na tanangupetüxëxü ga gáuanexü. Rü yemacèx wixguxüchi guxüma ga duüxügü nagu narüxĩnüë rü narümemaë nixĩ ga na itaxĩãchixü ga yéma. Rü nanaxwèxegü ga chi Cueníchewa na tangugüxü na yéma tanangupetüxëxü ga gáuanexü, yerü yema nixĩ ga wüxi ga Crétaarü türe ga mexü ga tama poraãcü buanecü ga taxü nawa nguxü.

Taxtüarü ngãxütügu nüxü naxü ga buanecü ga tacü

¹³ Rü inanaxügü ga na meãma topëxewaama nabuxü ga buanecü, rü yemacèx ga nümagü ga marinerugü rü nüxü nacüëxgügu rü chi meã ítangugü ga yema ítaxĩxüwa. Rü yemacèx itaxĩãchi, rü nacutüarü ngaicamagu taxĩ ga yema Crétaarü capaxü. ¹⁴⁻¹⁵ Rü natürü ngürüãchi yixcamaxüra rü wüxi ga buanecü ga taxüchicü ga capaxüarü tocüwawa ne üxcü ngãxütüwaama nanacue ga guma wapuru. Rü taxuacüma itixütaũ nawaama ga buanecü. Rü yemacèx düxwa ítayachaxãchi ga na tanatochinüxü, rü toxü ínicüetaũ. ¹⁶ Rü wüxi ga capaxüãcü ga Caudagu ãegaxüarü tocüwawaama tachopetü ga ngextá tama poraãcü íyabuaxüwa. Rü yéma poraãcü tapuracüe na guma wapurugu tanatúnagüxü ga norü ngue ga yatúchigüne. ¹⁷ Rü yexguma marü natúnagügüãgu ga guma ngue, rü

napanaxãgü ga tanütaxümaã nayanëixgütüwe ga guma wapuru. Rü ñuxüchi nayawëgü ga yema naxchirutachinügü ga namaã yacüetaüxü ga noxrix, yerü namuë ga na Chírútearü naxnücüwa yanangaixtaügüxü. Rü yema buanecü toxü nicüetaümare. ¹⁸ Rü moxüãcü ga buanecü rü tama nangupetüéga, rü yemacëx inanaxügü ga na ínawoüãcuãxü. ¹⁹ Rü norü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü naxmëxmaãtama ínawoü ga yema natüxügü ga guma wapuru, rü guxüma ga to ga norü yemaxügü. ²⁰ Rü muxüma ga ngunexügu, rü tama nangox ga üëxcü rü ëxtagü, rü tama nangupetüéga ga guma buanecü ga taxüchicü. Rü düxwa nagu tarüxínüë ga marü tãütama na tamaxëxü. ²¹ Rü yexguma marü muxüma ga ngunexü tingegügu ga tama na tachibüexü, rü yexguma guxüma ga yema duüxügütanüwa inachi ga Pauru, rü ñanagürü: —Narümemaë chi nixí, Pa Chomücügüx, ga chauga na pexínüëxü, rü tãü chima na ixíãchixü ga Crétawa, rü tãü chima ñuxmarüü tüxü naxüpetü i ñaã äücümaxü rü taxuxü chima i chixexü tüxü nangupetü. ²² — Natürü ¡petaãëgü! erü wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxúetama tayue. ²³ — Erü ngewëxarü chütaxügu ya Tupana ya nüxü chapuracücü ya chorü cori ixícü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruü i daxücüãx i chauxcëx ngóxü. ²⁴ —Rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cumuüxü, Pa Paurux! Erü äëxgacü ya Chécharupëxewa tá cungü, rü cugagu tá Tupana nanamaxëxëë i guxüma i ngëma cumücügü i cumaã ngëxma wapurugu íxü”, ñanagürü choxü.

²⁵ —Rü ngēmacèx, Pa Chomücügüx, jrü petaãëgü!
erü choma rü aixcüma Tupanaãxü chayaxõ,
rü aixcüma tá nixĩ i ngēmaãcü tá nangupetüxü
ngēxgumarüü i ngēma chomaã nüxü yaxuxü. ²⁶ —
Natürü wüxi i capaxüwa tá tayarücüxcuchitaügü
—ñanagürü ga Pauru. ²⁷ Rü yexguma taxre ga
yüxü tingexgu ga na itaxixü, rü taxü ga taxtü
ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü
núxica toxü nacuetaü. Rü ngāxücüügu nüxü
nicuèxāchitanü ga yema marinerugü ga na
dauxchitacutüwa tangugüchaüxü. ²⁸ Rü Ínanataegü
ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixĩ ga norü
mátama. Rü yexguma marü Írarüwa yaxüguxüra
itaxixgu rü wenaxärü nanangugütamagü, rü 27
ga metru nixĩ ga norü mátama ga yexgumax.
²⁹ Rü namuë ga na nutamaã yanañataügüxü ga
naxānacüwa, rü yemacèx guma wapuruchinüwa
Ínanawoü ga āgümücü ga aüclagü ga achugünaxcèx
ga napanaxāmaã ixātüxüxü na yemaãcü
Íyachaxāchigüxēãxüçèx ga guma wapuru. Rü
nayumüxëgü ga paxa na yangunexüçèx. ³⁰ Natürü
ga yema marinerugü rü nibuxmüchaü ga
guma wapuruwa, rü yemacèx nanawāixëgü
ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürügü:
—Ngēma wapurupëxearü aüclagü tá Ítawoü
na nataixüçèx ya wapuru —ñanagürügünetā.
³¹ Natürü ga Pauru rü churaragüarü capitāümaã
rü norü churaragümaã nüxü nixu rü ñanagürü:
—Ngēxguma ñaã marinerugü rü tāütāma nuxā
wapurugu nachoxgu, rü guxāma i pema rü
tá peyue —ñanagürü. ³² Rü yexguma ga yema
churaragü rü nayadaecunügü ga guma ngue,

rü inananguxëëgü. ³³ Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Pauru nayaxucuxëgü ga guxüma na nachibüexücèx, rü ñanagürü: —Taxre i yüxü nixĩ i ñuxma na taguma aixrügumarüü pechibüexü, rü bai i tacü na pengõxü yerü poraãcü pexoegaãëgü. ³⁴ Rü ñuxma rü pemaã nüxü chixu na pechibüexü na peporaexücèx, rü taxuüma pexü üpetüxücèx. Erü taxüetáma itayarütaxu rü bai i wüxi i peyaexüra inayarütaxu —ñanagürü. ³⁵ Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pãü, rü Tupanana moxë naxã napëxewa ga guxüma. Rü inanabücu ga yema pãü, rü inanaxügü ga na nangõõxü. ³⁶ Rü yexguma nataãëgü ga guxüma, rü nümagü rü ta nachibüe. ³⁷ Rü 276 tixĩgü ga guxãma ga toma ga guma wapurugu ìxë. ³⁸ Rü yexguma marü nangãxëgu, rü ínanawoü ga yema trigu ga wapuru namaã äãcuxü na nangünagüãchixüraxücèx ga guma wapuru.

Inangu ga guma wapuru

³⁹ Rü yexguma yangunegu, rü yema marinerugü tama nüxü nacuáane ga yéma. Natürü nüxü nadaugü ga wüxi ga axcuchixü ga naxnücüpechinüãxü, rü nagu narüxĩnüë ga yéma na yanangaixëëgüãxü ga wapuru. ⁴⁰ Rü yexguma nanadaü ga norü ngaxüxü ga aüclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawëgü ga norü toxchinüxüãrü nëxruügü, rü inananga ga yema napëxewa üxü ga naxchirutachinü ga namaã iticuetaüxü. Rü itanaxügü ga nüxü na tingaicaxü ga yema naxnücüpechinü. ⁴¹ Natürü wüxi ga naxnücüarü nuxtamaxüwa tayarüngaixtaü. Rü

yéma naxnücüwa nayarüwápêxe ga guma wapuru rü marü tama yéma itaxĩãchi. Rü yoxni ga nachinüwa, rü yuape nayapuxêẽ. ⁴² Rü yema churaragü rü nagu narúxĩnũẽ ga na nadaiãxũ ga yema poxcuexũ na taxuũma iñaxüçèx ga yexguma naxãnacüwa nangugügu. ⁴³⁻⁴⁴ Natürü yema norü capitáũ ga churaragü, rü Pauruxũ namaxêẽchaũ, rü yemacèx tama nanaxwèxe ga na nadaiãxũ ga yema poxcuexũ. Natürü nanamu na yema ixãnũxũ rü nüxĩra ínayuxgũxũ na naxãnacüwa nawẽxgũxüçèx, rü yema togü rü mürapewagügu rü êxna yema wapurutüchigügu meã na ínachoũxüçèx. Rü yemaãcü guxãma meãma naxãnacüwa tangugü.

28

Capaxũ ga Mártawa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma meãma naxãnacüwa tangugügu ga guxãma rü yexguma nüxũ tacuèxgü na Márta na yĩxũ ga naega ga yema capaxũ. ² Rü yema yémacũãxgü ga duũxügü rü meãma toxũ nayauxgü ga guxãma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxũne. Rü toxçèx nacagü ga guxãma na yéma togü tanaĩxügũxüçèx, yerü napu rü nagáuane. ³ Rü Pauru nanadetaquêxe ga ñuxre ga naĩchacüügü, rü üxüxetüwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuãgu, rü üxüarü naĩẽmaxũchaxwa inayago ga wüxi ga äxtape. Rü Paurumẽxêwa nayuxu, rü yéma nayarütuãchi. ⁴ Rü yexguma yema yémacũãxgü nüxũ daugügu ga yema äxtape ga Paurumẽxêwa na natuxũ, rü nügümaã ñanagürügü: —Ñãã yatü rü maneca

wūxi i máētaxŭ nixī. Rŭ woo taxtŭwa yuwa na yañaxŭ, natŭrŭ Tupana tama nanamaxēēchaŭ — ñanagŭrŭgŭ. ⁵ Natŭrŭ guma ũxŭxetŭgu nanamaxŭ ga yema āxtape, rŭ taxuŭma nŭxŭ naxŭpetŭ ga Pauru. ⁶ Natŭrŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rŭ ínananguxēēgŭ rŭ ngoxi tá nachamé rŭ ēxna nayux. Rŭ marŭ nuxcŭxŭrama ga yema nŭxŭ na nadaunŭxŭ rŭ taxuŭma nŭxŭ na ũpetŭxŭ, rŭ dŭxwa togu narŭxŭnŭē rŭ inanaxŭgŭe ga na ñagŭxŭ: —Maneca wŭxi ya tupana nixī —ñagŭxŭ. ⁷ Rŭ yema nachicaarŭ ngaicamana nayexma ga norŭ naāne ga yema capaxŭārŭ āēxgacŭ ga Púbiru ga naega. Rŭ nŭma meāma toxŭ nayaxu, rŭ yexma toxŭ napegŭxēē ga tomaēxpŭx ga ngunexŭ. Rŭ tomaā namecŭmaxŭchi. ⁸ Rŭ guxema Púbiru nanatŭ rŭ ngŭrŭcarewa tayexma, yerŭ tixaxŭne rŭ taduŭ. Rŭ yéma tŭmaxŭtawa nangu ga Pauru, rŭ tŭmamaā nayumŭxē, rŭ tŭmaetŭgu naxŭxmēx, rŭ tŭxŭ narŭmexēē. ⁹ Rŭ yexguma yemaxŭ nadaugŭgu, rŭ Paurucèx yéma naxī ta ga guxŭma ga togŭ ga idaaweexŭ ga yema capaxŭcŭāx, rŭ narŭmeē. ¹⁰ Rŭ nŭmagŭ rŭ muxŭma toxna naxāmaregŭ. Rŭ yexguma itaxŭāchigu, rŭ toxna nananagŭ ga guxŭma ga tanaxwèxexŭ ga torŭ namawaŭ ga ōna.

Dumawa nangu ga Pauru

¹¹ Rŭ tomaēxpŭx ga tauemacŭ yéma capaxŭwa tayexmagŭ. Rŭ ñŭxŭchi nagu tichoŭ ga wŭxi ga wapuru ga yema capaxŭwa gáuanexŭ ngu-petŭxēxene. Rŭ Aleyādríacŭāx nixī ga guma wapuru. Rŭ napēxeraŭwa nayexmagŭ ga taxre ga norŭ tupanachicŭnèxāgŭ ga Catu rŭ Porugu

ãegagüxü. ¹² Rû Chiracúchaarü türewa tangugü, rû tomaëxpüx ga ngunexü yéma tayexmagü. ¹³ Rû yéma itaxĩachi, rû nacutüarü ngaicamagu taxĩ ñuxmata Dequíuwa tangugü. Rû moxüãcü ínangu ga wüxi ga buanecü ga ítaxĩxüwaama bucü rû toxü inicüetaü. Rû yemaãrü moxüãcüama rû Puteriwa tangugü. ¹⁴⁻¹⁵ Rû yexma nüxü tayangau ga ñuxre ga duüxügü ga yaxögüxü. Rû toxna naxu na wüxi ga yüxü yexma naxütagu tarüchoxüçèx. Rû marü wüxi ga yüxü ngupetügu rû itaxĩachi na namagu Dumawa taxĩxüçèx. Rû marü toxü nacuáchigagü ga yema yaxögüxü ga Dumagugüxü. Rû yema nama ga Ápiugu ãegaxügu naxĩ na yexma toxü yangaugüxüçèx. Rû ñuxre rû yema nachica ga Tomaëxpüx ga Taxepataügu ãegaxüwa toxü nayarünguxëëgü Rû togü rû nachopetü ñuxmata yema nachica ga Ápiuarü Ngüëchicagu ãegaxüwa nangugü. Rû yexguma Pauru nüxü dèuxgu ga yema yaxögüxü, rû Tupanana moxë naxã rû poraãcü nataãë. Rû yemaãcü Dumawa tangugü. ¹⁶ Rû yexguma Dumawa tangugügu rû wüxi ga ïpatawa nananguxëëgü ga Pauru nüxica namaã ga wüxi ga churara ga nüxna dauxü.

Dumawa nayexma ga Pauru

¹⁷ Rû tomaëxpüx ga ngunexü marü yéma nayexmagu, rû Pauru naxçèx nangema ga yema Yudíugüarü ãëxgacügü ga Dumawa yexmagüxü. Rû yexguma nangutaquëxegügu, rû ñanagürü ga Pauru nüxü: —Choma, Pa Chaueneëgüx, rû taxuüma i chixexü chaxü namaã i tatanüxügü, rû bai i nuxcümaügüxü i tórü oxigücümagümaã. Natürü Yerucharëügu choxü niyauxgü ga

tatanüxügü, rü Dumacūāx ga churaragüna choxū namugü. ¹⁸ Rü yexguma marü choxna nacagüegu ga Dumacūāxgü, rü choxū ningēxgüchaū, yerü taxuūma ga tacü ga chixexū chowa nadaugü na choxū yamēxgüxücèx. ¹⁹ Natürü yema tatanüxügü ga Yudíugü rü nayamuētānū na tama choxū yangēxgüxücèx, rü yemacèx düxwa naxcèx íchaca na nūmatama ya āēxgacü ya Chécharu choxna çaxücèx. Natürü tama tatanüxügüxū na íchaxuaxūxücèx nixī ga yemacèx íchaçaxū. ²⁰ Rü ngēmacèx nixī i pexcèx nuā changemaxū na pexū chadauxücèx rü pemaā chidexaxücèx. Pema nüxū pecuèx rü yixema i Yudíugü rü ítananguxēē i na ínanguxū ya Cristu. Rü yima Cristucèx nixī i choma i ñuxma i daa cadenamaā chináixū —ñanagürü. ²¹ Rü nūmagü nanangāxügü, rü ñanagürügü: —Toma rü taxuūma i popera i Yudéawa ne muxū i cuchigagu ümatüxū tayauxgü. Rü ngēma taeneēgü i ngēma ne íxū rü nūma ngugüxū rü bai i wüxi i nüxū ixuxū i tacü rü ore i chixexū i cuchiga. ²² Rü cuxütawa nüxū taxīnüēchaū rü ¿ñuxū ñacuxū i cumax? Erü nüxū tacuèxgü rü guxūwama i Yudíugü rü chixri nachiga nidexagü i ngēma ore i ngexwacaxūxū i Ngechuchuchiga —ñanagürügü. ²³ Rü yexguma Paurumaā inaxunetagü ga wüxi ga ngunexū, rü napatawa naxī ga muxūma ga duūxügü. Rü Pauru namaā nüxū nixu ga Tupanaārü ore ga ñuxācū āēxgacü na yīixū ya Tupana. Rü pèxmama inanaxügü, rü ñuxmata nachütaxū rü nüxū nanangúchaūxēē ga yema duūxügü na Ngechuchuaxū yaxōgüāxücèx. Rü yemacèx Moiché ümatüxū ga mugüwa rü nuxcūmaūgüxū

ga Tupanaãrũ orearũ uruũgũ ümatũxũ ga orewa namaã nüxũ nixu ga Ngechuchuchiga. ²⁴ Rũ nümaxũ rũ nayaxõgũ ga yema Pauru namaã nüxũ ixuxũ natürũ ga togũ rũ tama nayaxõgũ. ²⁵ Rũ yexguma tama wũxigu naxĩnüẽgu ga yema duũxũgũ, rũ inanaxũgũ ga na íyaxĩxũ. Rũ yemacèx ga Pauru rũ ñanagürũ nüxũ: —Meã perũ oxigũmaã nidexa ga Tupanaãẽ i Üünexũ ga yexguma Ichaxíaxũ yadexaxẽẽgu rũ ñaxgu:

²⁶ “iRũ ngẽma naxũ, rũ ngẽma duũxũgũmaã nüxũ yarũxu rũ ñacurũgũ tá nüxũ: ‘Rũ woo nüxũ pexĩnüẽgu rũ tãütáma aixcũma nüxũ pecuèxgũ. Rũ woo nüxũ perũdaunũgu rũ tãütáma aixcũma peyaxõgũ. ²⁷ Rũ ngẽmaãcü pixĩgũ i ñuxmax, erũ tama choxũ pecuáxchaũ i pemax. Rũ tama nüxũ pexĩnüẽ i chorũ ore erũ tama nüxũ pexĩnüẽchaũ. Rũ tama nüxũ peyaxõgũ i ngẽma choma pexũ nüxũ chadauxẽẽxũ erũ tama nüxũ peyaxõgũchaũ. Rũ tama peãẽwa chaugu perũxĩnüẽ erũ tama nüxũ perũxoechaũ i pecũma i chixexũgũ rũ tama chauxcèx pedaugũchaũ na choma pexũ chamaxẽxẽẽxũcèx!’ ”

ñanagürũ ga Tupanaãẽ i Üünexũ. ²⁸ Rũ ñanagürũ ta ga Pauru: —Rũ name nixĩ i pema rũ ta nüxũ pecuèx rũ ñuxma rũ marũ inaxũgũ na ngẽma tama Yudíugũ ixĩgũxũtanũwa naxunagũxũ i ñã Tupanaãrũ ore i tüxũ maxẽxẽẽxũ. Rũ nümagũ tá nixĩ i aixcũma inaxĩnüẽxũ —ñanagürũ. ²⁹ Rũ yexguma Pauru yema ñaxgu, rũ ínixĩ ga yema Yudíugũ, rũ poraãcü nügũmaã íniporagatanücü. ³⁰ Rũ taxre ga

taunecü ga mecü yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma ã ga naxütanüne ga nagu na napexčèx. Rũ yéma meãma nanayaxuxũ ga guxũma ga duũxũgũ ga naxũtawa íyadaugũxũxũ. ³¹ Rũ nüxũ nixuchiga ga ñuxãcũ ãẽxgacũ na yiĩxũ ga Tupana. Rũ taxúema nüxna tanachuxu na nangúexẽẽãxũ ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rũ taxúema naxcèx tanachixewe.

**Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya
Cristuchiga
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6